

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV EKONOMIKY

INSTITUTE OF ECONOMICS

ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

EVALUATION OF THE ECONOMY OF SELECTED ORGANIZATION OF PUBLIC
SECTOR

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. et Bc. Ilona Valentová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.

BRNO 2017

Zadání diplomové práce

Ústav: Ústav ekonomiky
Studentka: Bc. et Bc. Ilona Valentová
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Podnikové finance a obchod
Vedoucí práce: doc. Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.
Akademický rok: 2016/17

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává diplomovou práci s názvem:

Zhodnocení hospodaření vybrané příspěvkové organizace

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod
Cíle práce, metody a postupy zpracování
Teoretická východiska práce
Analýza a zhodnocení hospodaření vybrané organizace
Vlastní návrhy řešení, posouzení jejich přínosů
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem práce je na základě důkladné analýzy příjmové a výdajové stránky rozpočtu vybrané příspěvkové organizace zhodnotit její hospodaření a navrhnout taková dílčí opatření, která povedou k optimalizaci výdajů a zvýšení příjmů.

Základní literární prameny:

BOUKAL, P. Nestátní neziskové organizace (teorie a praxe). 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.

DEFOURNY, J. (ed.), L. HULGÅRD (ed.) a V. PESTOFF (ed.). Social enterprise and the third sector: changing European landscapes in a comparative perspective. 1st ed. London: Routledge, 2014. ISBN 978-0-415-83156-7.

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, K. a P. TÉGL. Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-664-8.

REKTOŘÍK, J. a kol. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-869-2954-5.

ŠEDIVÝ, M. a O. MEDLÍKOVÁ. Úspěšná nezisková organizace. 2. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4041-6.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2016/17

V Brně dne 28.2.2017

L. S.

doc. Ing. Tomáš Meluzín, Ph.D.
ředitel

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá zhodnocením hospodaření neziskové organizace Technické služby Rosice. Cílem práce je na základě důkladné analýzy příjmové a výdajové stránky rozpočtu vybrané organizace zhodnotit její hospodaření a navrhnout dílčí opatření, která povedou k optimalizaci výdajů a zvýšení příjmů.

V první části práce jsou rozebrány teoretické poznatky. V druhé části se analyzují příjmy a výdaje organizace a zhodnocuje hospodaření organizace. Třetí část obsahuje návrhy a doporučení na zlepšení hospodaření příspěvkové organizace Technické služby Rosice.

Abstract

The master thesis deals with the evaluation of the management of Technical services Rosice allowance organization. The aim of this thesis is based on a thorough analysis of the revenue and expenditure side of the budget of the selected organization to evaluate its operations and propose partial measures that will optimize costs and increase revenue.

The first part of the thesis discusses the theoretical knowledge. The second part analyzes the revenue and expenditure of the organization and evaluates the management of the organization. The third part contains suggestions and recommendations for improving the management of budgetary organization Technical Services Rosice.

Klíčová slova

Nezisková organizace, neziskový sektor, příspěvková organizace, zřizovatel, financování, dotace, finanční analýza, náklady, výnosy, hospodaření.

Keywords

Non profit-making organization, non-profit sector, allowance organization, financing, subsidies, founder, financial analysis, costs, revenues, management.

Bibliografická citace diplomové práce

VALENTOVÁ, I. *Zhodnocení hospodaření vybrané příspěvkové organizace*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2017. 124 s. Vedoucí diplomové práce doc. Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci „Zhodnocení hospodaření vybrané příspěvkové organizace“ vypracovala samostatně pod vedením doc. Ing. Evy Lajtkepové, Ph.D., a uvedla v seznamu literatury všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s právními a vnitřními předpisy Vysokého učení technického v Brně a ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským.

V Brně dne 16. 5. 2017

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí mé diplomové práce paní doc. Ing. Evě Lajtkepové, Ph.D. za čas, který mi věnovala při konzultacích, za ochotu, cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování této diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala panu Jaroslavu Koblížkovi a paní Michaela Volfové z příspěvkové organizace Rosické TS za poskytnutí informací a podkladů potřebných pro zpracování této práce. Mé poděkování patří i paní oponentce Ing. Ivaně Krejčové.

OBSAH

ÚVOD	9
1 CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ	11
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	13
2.1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE	13
2.2 ČLENĚNÍ NEZISKOVÉHO SEKTORU	15
2.3 HISTORIE NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ	17
2.4 PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE	19
2.4.1 <i>Zřizovatel neziskové organizace</i>	22
2.4.2 <i>Zřízení příspěvkové organizace</i>	24
2.4.3 <i>Účel vzniku příspěvkové organizace</i>	26
2.4.4 <i>Hospodaření příspěvkové organizace</i>	28
2.4.5 <i>Financování neziskových a příspěvkových organizací</i>	30
2.4.6 <i>Majetek příspěvkové organizace</i>	34
2.4.7 <i>Kontrola hospodaření příspěvkové organizace</i>	36
2.4.8 <i>Zdaňování příspěvkové organizace</i>	36
2.4.9 <i>Účetnictví příspěvkové organizace</i>	41
3 ANALÝZA A ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ ORGANIZACE	42
3.1 HLAVNÍ ČINNOST ORGANIZACE	44

3.2	DOPLŇKOVÁ ČINNOST ORGANIZACE	50
3.3	ZDROJE FINANCOVÁNÍ – ANALÝZA VÝNOSŮ.....	54
3.4	ANALÝZA NÁKLADŮ	59
3.5	FINANČNÍ ANALÝZA PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE.....	63
3.5.1	<i>Ukazatel rentability</i>	63
3.5.2	<i>Ukazatel likvidity</i>	67
3.5.3	<i>Ukazatel aktivity</i>	72
3.5.4	<i>Ukazatel zadluženosti (finanční stability)</i>	77
3.6	ZHODNOCENÍ FINANČNÍ ANALÝZY	80
4	VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ, POSOUZENÍ JEJICH PŘÍNOSŮ	85
4.1	ČERPÁNÍ DOTACÍ.....	85
4.2	VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ.....	94
4.3	KOUPALIŠTĚ.....	101
	ZÁVĚR.....	106
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	108
	MONOGRAFIE	108
	INTERNETOVÉ ZDROJE	110
	ZÁKONY A USNESENÍ.....	111
	DOKUMENTY PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ROSICKÉ TS	111
	SEZNAM ZKRATEK.....	112

SEZNAM TABULEK.....	114
SEZNAM GRAFŮ.....	115

ÚVOD

V diplomové práci na téma „Zhodnocení hospodaření vybrané příspěvkové organizace“ se budu věnovat problematice neziskových organizací, a to zejména příspěvkovým organizacím. Jsou součástí naší společnosti, i když jejich prioritou není generovat zisk, jako to dělají ostatní podnikatelské subjekty. Protože se jedná zejména o společnosti poskytující služby široké veřejnosti, poskytují služby zdarma, popř. za malý poplatek. Příspěvkové organizace jsou činné zejména v oblasti školství, ve zdravotnictví, v kultuře, ale i v jiných oblastech.

Zřizovatelem příspěvkové organizace je zpravidla nějaká státní složka. Její činnost je hrazena z rozpočtu zřizovatele a zřizovatel předem určeným rozpočtem dohlíží na to, aby organizace hospodařila co nejefektivněji. S vlastními prostředky organizace většinou nehospodaří, popř. jen v omezeném množství, zpravidla nemá ani vlastní majetek a mívá ho zapůjčený od svého zřizovatele.

V práci se zaměřuji na hospodaření příspěvkové organizace Rosické TS. Zřizovatelem je Město Rosice. Analýzou hospodaření organizace je snaha zjistit, jaké problémy organizace má, zda ohrožují její existenci a zda existuje řešení ke zlepšení současného stavu organizace. Všeobecně technické služby, jako jedny z mála příspěvkových organizací, nejsou výhradně závislé na příjmech od zřizovatele, zřizovatel financuje pouze hlavní činnost a doplňková činnost je zcela v kompetenci organizace. Hlavní činností této organizace je péče o čistotu a vzhled veřejných prostranství a veřejných zařízení ve městě Rosice, dále údržba veřejného osvětlení a provozování městského koupaliště, které je bohužel od roku 2011 zavřeno kvůli nevyhovujícím technologiím. Vedle hlavní činnosti provozují Rosické TS i doplňkovou (vedlejší) činnost, která přispívá k lepšímu využití hospodářských možností organizace a odbornosti zaměstnanců. Patří sem zejména poskytování technických služeb, nakládání s odpady, přípravné práce pro stavby a správa hřbitova.

V první části práce popisuji teoretická východiska neziskového sektoru a příspěvkových organizací. Jsou zde popsány jak charakteristiky organizací, tak jejich financování, způsob hospodaření podle činností a problémy, které příspěvkové organizace provází.

V druhé části práce představuji organizaci Rosické TS, rozebírám jejich hlavní i doplňkovou činnost a je provedena analýza hospodaření na základě údajů získaných z účetních výkazů.

V poslední části se zabývám problémy organizace a navrhuji nápravná opatření pro řešení problémů současného stavu hospodaření. Zlepšení hospodaření organizace by mělo vést nejen ku prospěchu organizace, ale také zlepšení služeb pro veřejnost města Rosice, která jejich služeb využívá.

1 CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ

Cílem neziskových organizací není tvorba zisku, ale efektivní hospodaření se svěřenými prostředky a majetkem. Jejich činnost musí být pro veřejnost přínosná a musí se snažit, aby o jejich práci byl zájem. Tato práce by měla navrhnout organizaci Rosické TS zlepšení v oblasti hospodaření a vést k efektivnosti organizace. Zlepšení hospodaření by mělo být nejen ku prospěchu organizace, ale také ke zlepšení služeb poskytovaných veřejnosti města Rosice, která jejich služeb využívá.

V první části práce popisují teoretická východiska neziskového sektoru a příspěvkových organizací. Jsou zde popsány jak charakteristiky organizací, tak jejich financování, způsob hospodaření podle činností a problémy, které příspěvkové organizace provází. Teoretické vymezení by mělo být základem pro praktickou část, zahrnuje jak základní informace o neziskovém sektoru, konkrétně o příspěvkových organizacích, tak poukazuje na problematiku v oblasti hospodaření těchto organizací.

V druhé části práce představují organizaci Rosické TS – rozebírám její hlavní i doplňkovou činnost a je zde provedena analýza hospodaření na základě údajů získaných z účetních výkazů. Analytická část se zabývá hodnocením nákladů a výnosů organizace, a to v členění na hlavní a doplňkovou činnost. Náklady a výnosy jsou hodnoceny v průběhu devíti let, tedy v období let 2008 – 2016. Delší časový úsek nám umožňuje porovnání změn stavů účtů v jednotlivých obdobích a zachycuje vývoj jednotlivých ukazatelů a změny v čase.

V této části jsou také zpracovány finanční ukazatele. Každý ukazatel je popsán včetně postupu řešení výpočtu a s výslednými hodnotami zachycenými v tabulce a grafu, a to ve všech sledovaných obdobích. Výsledky jsou interpretovány pro podmínky příspěvkové organizace Rosické TS a jsou srovnány s doporučenými hodnotami. Tyto ukazatele by měly odhalit slabá místa organizace a případné nedostatky v jejím hospodaření. Měly by přinést poznatky, které povedou k návrhům na zlepšení hospodaření, případně k získání dalších zdrojů financování a návrhům na lepší hospodaření s těmito prostředky.

Finanční analýza bude obsahovat výpočet ukazatele rentability, likvidity, aktivity a zadluženosti organizace. Tyto ukazatele by měly vést k detailnějšímu prověření finanční situace příspěvkové organizace Rosické TS.

Praktická část je poslední částí práce a zabývá se definováním problémů organizace a návrhy na nápravná opatření pro řešení problémů současného stavu hospodaření. Podkladem byly jednak teoretické poznatky z první části, ale také analytické poznatky z druhé části.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

2.1 Neziskové organizace

Národní hospodářství tvoří ziskový (tržní) sektor a neziskový (netržní) sektor. Cílem ziskového sektoru je maximalizace zisku. Neziskový sektor tvoří společnosti, jejichž prioritou není maximalizace zisku, ale dosažení užitku z veřejné služby.

Jeden z rozdílů mezi ziskovým a neziskovým sektorem je zejména v charakteru spotřebovávaných statků a služeb. V neziskovém sektoru jsou typické statky, u kterých nemůžeme jednotlivce vyloučit ze spotřeby. Hovoříme o veřejných statcích, které získávají členové společnosti bez protihodnoty (neplatí za ně, nebo platí cenu netržní). Rozsah těchto statků je v každém státě individuální a závisí mimo jiné i na ekonomických možnostech společnosti. Činnosti, které provádějí neziskové organizace, vedou k zabezpečení potřeb občanů nebo celé společnosti, a to zejména v oblasti sociální, společenské nebo kulturní.

Neziskové organizace jako svou hlavní činnost vykonávají činnost, která není podnikáním, ale je v souladu se zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánů veřejné moci¹.

Znaky neziskových organizací²:

- a) společné pro všechny typy neziskových organizací
 - jsou právnickými osobami
 - nejsou založeny za účelem podnikání
 - nejsou založeny za účelem produkce zisku
 - uspokojují konkrétní potřeby občanů
 - mohou, ale nemusí být financovány z veřejných rozpočtů

¹ ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Daňové zákony v úplném znění k 1. 1. 2014*, Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. ISNB 978-80-274-5171-9, § 17a

² REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010, 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5, s. 41.

- b) společné pro soukromé neziskové organizace
- ze zákona povolena autonomie ve vztahu k vnějšímu okolí
 - členství pouze na principu dobrovolnosti
 - neformální struktury sympatizantů, ale vždy v rámci legislativy, podle které byly založeny a podle které realizují svoji činnost

Neziskovou organizací je ta organizace, pro kterou jsou typické následující vlastnosti³:

- Organizovanost - organizace, která je založena jasně formulovanou zakládací smlouvou či zakládací listinou, má danou organizační strukturu a je u ní vymezen účel, pro který je zřizována a tomu odpovídající předmět činnosti.
- Soukromá - je nezávislá na vládě ve smyslu podílu na řízení. Povinnost dodržovat zákony zde samozřejmě platí. Vyskytují se ovšem i neziskové organizace zřízené vládami a obcemi, i tyto organizace by měly být nezávislé, někdy ovšem tuto vlastnost nesplňují.
- Neziskovost - tyto organizace jsou založené za jiným účelem, než je podnikání. Zisk, který nezisková organizace vytvoří, se nerozděluje mezi zakladatele nebo členy. Tento zisk je použit k financování a chodu neziskové organizace. Častým jevem je situace, kdy výsledek hospodaření je záporný, organizace tudíž vykazuje ztrátu.
- Samosprávná - disponuje vnitřní organizační strukturou, ve které jsou stanoveny řídicí a kontrolní kompetence jednotlivých orgánů.
- Dobrovolná - na chodu organizace se podílejí dobrovolní zaměstnanci. Jednotlivé organizace se liší v intenzitě a formě tohoto prvku své charakteristiky. U některých neziskových organizací není však tato vlastnost vůbec zahrnuta.

³ HYÁNEK, Vladimír. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2011, 131 s. ISBN 978-80-210-5651-0., s. 11-12

2.2 Členění neziskového sektoru

Podle zakladatele⁴:

- sektor domácností (první sektor) – tento sektor vstupuje na trh produktů, faktorů a kapitálu, určuje kvalitu občanské společnosti
- veřejný sektor (druhý sektor) – zakladatelem jsou veřejné subjekty (státní orgány, města, obce), je tedy financován z veřejných financí a spravovaný veřejnou správou. Subjekty neziskového veřejného sektoru se nazývají příspěvkové organizace.
- soukromý sektor (třetí sektor) – zakladatelem je soukromý subjekt, financování tedy probíhá převážně ze soukromých prostředků bez očekávání zisku, ale může být financován i z veřejných prostředků. Produkuje neziskové služby, které často bývají prisuzovány státu. Subjekty neziskového soukromého sektoru se nazývají nestátní neziskové organizace – NNO.

Podle vlastnictví⁵:

- vládní (státní, veřejné) neziskové organizace – podílejí se na výkonu veřejné správy (příspěvkové organizace, organizační složky obce, kraje, státu),
- nestátní (nevládní, soukromé, občanské) neziskové organizace – nezřizované státem, na státu nezávislé (nadace a nadační fondy, občanská sdružení – od r. 2014 spolky, církve a náboženské společnosti)

⁴ BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2009, 303 s. ISBN 978-80-245-1650-9, s. 39-40

⁵ REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010, 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5, s. 41-43

Podle legislativní normy:

- zájmová sdružení právnických osob, pokud mají právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti
- spolky (dříve občanská sdružení) včetně odborových organizací
- politické strany a politická hnutí
- registrované církve a náboženské společnosti
- nadace, nadační fondy,
- veřejné vysoké školy
- obce, kraje, organizační složky státu, vyšší územní samosprávné celky
- příspěvkové organizace,
- státní fondy
- obecně prospěšné společnosti
- subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon

Toto dělení je důležité pro výpočet daně z příjmu dle zákona o dani z příjmů⁶. Neziskových organizací existuje vzhledem k jejich poslání a množství cílů nepřehledné množství.

Podle charakteru poslání⁷:

- organizace veřejně prospěšné, které jsou založeny k produkci veřejných a smíšených statků, které uspokojují potřeby veřejnosti – společnosti (příkladem může být charita, ekologie, zdravotnictví, vzdělávání, veřejná správa),

⁶ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů: s komentářem 2014 : zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, s komentářem, účinný pro rok 2014, zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, s komentářem, účinný pro rok 2014, vyhlášky a nařízení vlády, pokyny a sdělení MF ČR a GFŘ, judikatura*. 14. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2014, 1119 s. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-867-3.

⁷ REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010, 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5, s. 40-41

- organizace vzájemně prospěšné, které jsou založeny za účelem vzájemné podpory skupiny občanů (i právnických osob), které jsou spjaty společným zájmem. Jejich posláním je tedy uspokojování svých vlastních zájmů a veřejná správa dbá, aby se jednalo o takové zájmy, které jsou ve vztahu k veřejnosti korektní, tedy neodporují zájmům druhých občanů a právnických osob. Jde například o realizaci aktivit v kultuře, konfesních a profesních zájmů, ochrany zájmů skupin atd.

Podle financování:

- financované zcela z veřejných rozpočtů (organizační složky státu a územních celků),
- financované zčásti z veřejných rozpočtů (příspěvkové organizace, církve, politická hnutí atd.),
- financované z různých zdrojů (sbírky, dary),
- financované z výsledků realizace svého poslání

2.3 Historie neziskových organizací

Historie neziskového sektoru je spojována především s rolí církve a církevních institucí. Kořeny neziskových organizací jsou ve dvou klíčových oblastech – první z nich je charita, neboli filantropicky motivovaná činnost lidí, a druhou je právo sdružovat se, jedno ze základních práv občanů⁸.

Charita pochází z latinského *caritatem*, což je výraz označující křesťanskou lásku a vzešel z bible. Jak slábla moc aristokracie a církve, postupně přecházela charitativní činnost na dobročinné instituce. Se současnou charitou se pojí i pojem filantropie – slovo označující obecně lásku k lidem, které pochází z řeckého slova *philanthropos*. Filantropie je snaha pomoci, která je motivovaná láskou k bližnímu a tvoří základy rozvoje neziskového sektoru.

⁸ HYÁNEK, Vladimír. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2011, 131 s. ISBN 978-80-210-5651-0, s. 17-21

Jde o činnosti založené na dobrovolných aktivitách, které jsou podporovány státem prostřednictvím rozšiřování právních (především daňových) výhod pro ty subjekty, které svými aktivitami napomáhají společensky prospěšným cílům.

Dárcovství a charitu lze označit za veřejný statek, protože spotřeba je nerivalitní (nikoho nevylučuje) a má kolektivní charakter. Objem poskytované charity lze vyjádřit objemem finančních prostředků vynaložených na její zajištění.

Za kolébkou neziskového sektoru bývá považováno USA. Z počátku šlo zejména o neziskové organizace působící v oblasti zdravotnických služeb⁹, později se zavedením povinné školní docházky také vyučování dobrovolníky. Faktorem určujícím vznik a rozvoj neziskového sektoru je řešení převisu poptávky nad nabídkou u kolektivních statků, které nemůže nebo nechce poskytovat vláda. Dnešní občané jsou ještě více závislí na státu a službách, které pro ně produkuje, jako je např. vzdělávání, dálnice a rychlostní silnice, hromadná doprava, vodovody, odpady, zdravotní péče atd.

Sektory ve dvousektorové, popřípadě třísektorové ekonomice, tvoří sektory domácnosti a firmy, třetím sektorem je potom vláda. Domácnosti jsou zdrojem pracovní síly pro firmy, odměňovány jsou mzdou, na druhé straně tvoří stranu poptávky po statcích vyrobených firmami a za ně utrácí své příjmy. Co se týče vlády, část obou zmíněných peněžních toků plyne do veřejného rozpočtu jako daň, která se opět redistribuuje. Sama vláda může vystupovat i jako spotřebitel či zaměstnavatel.

Všechno ale nemůže fungovat na tržním principu. Ekonomie je primárně založena na uspokojování potřeb. Již od počátku civilizace můžeme zaznamenat mezi lidmi různé sociální postavení a nerovnost příjmů. Tím vznikala poptávka po sociálních službách z počátku především u církve.

⁹ LAVILLE, Jean-Lois (ed.), DENNIS R YOUNG (ed.) a PHILIPPE EYNAUD (ed.). *Civil society, the third sector and social enterprise: governance and democracy*. London: Routledge/Taylor and Francis Group, 2015, 257 stran. ISBN 978-1-138-01331-5, s. 30-31

V dnešním světě je kladen důraz na sociální rovnost a pomoc potřebným, možnost vzdělání nebo jiné potřeby. Právě díky rozvoji neziskového sektoru je toto umožněno široké veřejnosti a ne pouze těm, kteří disponují dostatečnými finančními prostředky.

V České republice po nástupu komunistické strany byla omezena svoboda občanů a jejich svobodných projevů. Na druhou stranu společenské klima podněcovalo sdružování jako formu vyčleňování se proti režimu a vznikalo zde mnoho neformálních uskupení, jejichž členové byli často perzekuováni. Po revolučním roce 1989 byla započata éra v novodobém vývoji neziskového sektoru a jeho formování pokračuje do dnešních dnů¹⁰.

S nástupem demokracie a demokratických principů vyvstala znovu potřeba veřejné prospěšnosti. Dle Listiny základních lidských práv a svobod ve čl. 20 se zaručuje právo svobodně se sdružovat a stanovuje se, že každý má právo se spolu s jinými sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích.

Důvodem existence neziskového sektoru je tržní a vládní selhání. Neziskové organizace jsou způsobem efektivního zajištění společenských potřeb.

2.4 Příspěvková organizace

Příspěvkové organizace řadíme k právnickým osobám a jsou součástí neziskového sektoru. Tyto organizace mohou být zřízeny složkou státu (ministerstvo) nebo územními samosprávnými celky (obce, kraje). Jsou zřízeny k veřejně prospěšnému účelu. Organizace zřizované samosprávou jsou zapsány v obchodním rejstříku, organizace státu ne.

Majetek vložený do příspěvkové organizace zůstává ve vlastnictví zřizovatele, podrobnosti o nakládání s majetkem určuje zřizovací listina. Příspěvková organizace musí zvlášť evidovat a účtovat majetek vlastní a zvlášť svěřený.

¹⁰ STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Vyd. 1. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2012, 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9, s. 10-11

Príspevková organizace má tato specifika¹¹:

- vazba na zřizovatele – především na jeho rozpočet. Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz a příspěvková organizace je vedena v rozpočtu zřizovatele. Hospodaření příspěvkové organizace je řízeno rozpočtem, který musí být sestaven jako vyrovnaný a musí obsahovat jen ty výnosy a náklady, které souvisí s poskytovanými službami,
- existence rozpočtových a ostatních finančních účtů, tj. příspěvky a dotace na provoz ze strany zřizovatele,
- hospodaření na základě fondů – tj. majetkové, finanční a peněžní fondy, které slouží jako zdroje krytí prostředků příspěvkové organizace,
- oddělené sledování nákladů a výnosů z pohledu hlavní a hospodářské činnosti – hlavní činnost je dána zřizovací listinou, může být doplněna o doplňkové činnosti související s hlavní činností. Hospodářskou činnost může organizace provozovat pouze tehdy, když nenarušuje hlavní činnost.

Základní legislativní předpisy:

- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla),
- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích,
- zákon č. 128/2000 o obcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon č. 24/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony),

¹¹ BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2009, 303 s. ISBN 978-80-245-1650-9, s. 11-13

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a navazující pokyny MF, ve znění pozdějších předpisů (č. 221/2015 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb. O účetnictví, ve znění pozdějších předpisů),
- vyhláška č. 403/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, ve znění vyhlášky č. 435/2010 Sb.,
- vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů (č. 353/2015 Sb. vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů),
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb.,
- České účetní standardy č. 701-708 – pro vybrané účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb. (č. 369/2015 Sb. vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, ve znění pozdějších předpisů),
- daňové zákony¹².

Příspěvkové organizace jsou dle zákona povinny:

- plnit určené úkoly nejhospodárnějším způsobem a dodržovat stanovené finanční vztahy ke státnímu rozpočtu,
- používat peněžní prostředky, kterými disponují, jen pro účely, pro které jsou určeny, a to převážně na krytí nezbytných potřeb, na krytí opatření nutných k zabezpečení nerušeného chodu příspěvkové organizace,

¹² MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla; TĚGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. 2. akt. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, ISBN 978-80-7263-664-8, s. 6-7.

- dodržovat, aby úhrady, ke kterým se příspěvková organizace zaváže v běžném roce (účetním období), nepřekračovaly její rozpočet na příslušný rok,
- jestliže skutečná výše výnosů a nákladů v průběhu rozpočtového roku neodpovídá jejich rozpočtované výši a je předpoklad, že může být zhoršen rozpočtovaný hospodářský výsledek, musí učinit taková opatření, která zajistí jeho vyrovnaní,
- do 15 pracovních dnů po připsání částky na její účet odvést příjmy z prodeje nemovitého majetku České republiky, se kterým hospodáří; výjimku tvoří příjmy z prodeje nemovitého majetku, který příspěvková organizace získala darem nebo dědictvím¹³.

2.4.1 Zřizovatel neziskové organizace

Příspěvkové organizace můžeme rozdělit na základě jejich zřizovatele do dvou základních skupin, a to na příspěvkové organizace státu a příspěvkové organizace územních samosprávných celků.

a) Státní příspěvková organizace

Státní příspěvkové organizace jsou upraveny v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Jsou zřízeny na základě zřizovací listiny. Hlavní činnost je vykonávána na základě zřizovací listiny nebo zvláštního zákona. Zřizovatel oznámí založení společnosti v Ústředním věstníku ČR. Jde například o vědecká pracoviště, výzkumné ústavy, kontrolní orgány, kulturní instituce národního významu, státní fondy atd.

¹³ ČESKO. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

b) *Příspěvkové organizace územních samosprávných celků*

Příspěvkové organizace územních samosprávných celků jsou zřizovány obcemi nebo kraji na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů. Společnost vzniká nebo zaniká rozhodnutím zřizovatele a musí být zapsána v obchodním rejstříku. Je zřízena na základě zřizovací listiny, která vymezuje hlavní účel založení, předmět činnosti, statutární orgány, majetek ve vlastnictví zřizovatele, možnou doplňkovou činnost atd.¹⁴ Jde například o organizace z oblasti vzdělávání (školy), poskytování sociálních služeb (pečovatelská nebo zdravotnická zařízení), dále společnosti zajišťující úklid a opravy komunikací, svoz odpadu, péči o pohřebiště, provoz útulků, sběrných dvorů atd.

Před zřízením jakékoliv příspěvkové organizace je třeba vymezit poslání, pro jakou činnost a za jakým účelem bude zřízena a jaká forma právnické osoby bude nejvhodnější. Forma příspěvkové organizace se volí pro případ, kdy je nutné, aby subjekt měl samostatnou právní subjektivitu, ale mohl být zároveň kontrolován svým zřizovatelem¹⁵. Příspěvková organizace bývá zřízena zpravidla pro takové činnosti, které jsou neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.

Územní samosprávné celky mohou k zabezpečení veřejně prospěšných činností:¹⁶

- zřizovat vlastní organizační složky jako svá zařízení bez právní subjektivity,
- zřizovat příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk,
- zakládat obchodní společnosti (a. s. nebo s. r. o.)
- zakládat ústavy podle zvláštního zákona,
- zřizovat školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu,
- zřizovat veřejné výzkumné instituce podle zvláštního zákona.

¹⁴ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru*. 3. akt. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010, ISBN 978-80-86929-54-5, s. 58-59

¹⁵ ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011, 155 s. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4041-6, s. 22-25

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, §23

Organizační složka územního samosprávného celku vzniká rozhodnutím zastupitelstva územního samosprávného celku. Organizační složka hospodaří jménem svého zřizovatele a není účetní jednotkou.

Tuto formu svého hospodaření volí územní samosprávný celek pro takové činnosti, které:¹⁷

- nevyžadují velký počet zaměstnanců,
- nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení,
- nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné,
- nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.

2.4.2 Zřízení příspěvkové organizace

Tato práce se zabývá hospodařením příspěvkové organizace zřízené obcí, tedy příspěvkovou organizací územně samosprávného celku. Příspěvková organizace se zřizuje pro takové činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.

Příspěvková organizace je právnickou osobou, o jejímž vzniku vydává zřizovatel zřizovací listinu s obsahem podle zákona – s vymezením hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti, dále jako značení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace a také vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití.¹⁸

¹⁷ ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, §24

¹⁸ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru*. 3. akt. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010, ISBN 978-80-86929-54-5, s. 59-62

Zřízení příspěvkové organizace územním samosprávným celkem upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Při zřízení nové příspěvkové organizace musí zřizovatel vydat o jejím vzniku zřizovací listinu, která musí obsahovat¹⁹:

- a) úplný název zřizovatele; je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu,
- b) název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo,
- c) vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- d) označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- e) vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření (dále jen „svěřený majetek“),
- f) vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojená s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,
- g) okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně,
- h) vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

¹⁹ ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, §27

2.4.3 Účel vzniku příspěvkové organizace

Příspěvková organizace je zřízena a hospodaří podle zvláštního zákona. Tento zákon však nedefinuje, kdy a za jakých podmínek má územní samosprávný celek zřídit k plnění potřebných činností ve své samostatné působnosti příspěvkovou organizaci a kdy ne.

Zákon pouze stanoví, že činnost, pro kterou je příspěvková organizace zřízena, by měla být zpravidla nezisková a rozsah, struktura a složitost si vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Příspěvková organizace není zřizována za účelem podnikání, ale naopak pro zajištění činností, které jsou v zájmu zřizovatele (obce nebo kraje) a občanů, kteří žijí na území zřizovatele.

Zřídit příspěvkovou organizaci může dle zákona o krajích a zákona o obcích výhradně zastupitelstvo obce či kraje, nicméně otázkou vzniku příspěvkové organizace či přípravou návrhu na zřízení nové příspěvkové organizace se zabývají i jiné orgány obce či kraje. Záměr zřídit novou příspěvkovou organizaci může být projednán i v dalších orgánech územních samospráv – především v komisích rady a výborech zastupitelstva obce nebo kraje.

Proces zřízení příspěvkové organizace trvá i několik měsíců. Je nutné zvážit potřebu příspěvkové organizace, zpracovat časový harmonogram postupu zakládání, projednat návrhy s radou nebo zastupitelstvem, připravit návrh zřizovací listiny, vymezit majetek, který bude příspěvkové organizaci předán k hospodaření, přesně stanovit činnosti a povinnosti příspěvkové organizace, navrhnout limity zaměstnanců atd.²⁰

Územní samosprávný celek zřizuje příspěvkovou organizaci pro „hlavní činnost“. Organizace má prostor svého hospodářského působení omezený, protože vykonává převážně nerentabilní činnosti. Ztrátovost takových činností musí být pokryta z prostředků zřizovatele. Z tohoto důvodu nemůže příspěvková organizace svobodně rozhodovat o svěřeném majetku a ani nemůže vstupovat do všech smluvních vztahů.

²⁰ HYÁNEK, Vladimír. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2011, 131 s. ISBN 978-80-210-5651-0, s. 68-72

Příspěvková organizace vyvíjí činnost jednak v rámci plnění své „hlavní činnosti“, ale i v rámci své tzv. „doplňkové činnosti“, navazující na hlavní činnost.

Doplňkovou činnost musí příspěvková organizace sledovat odděleně. Cílem této činnosti je lepší využití hospodářských prostředků a kvalifikovaného personálu. Důvodem, proč příspěvkové organizace tuto činnost vykonávají je, že jim přináší možnost získat finanční prostředky, které mohou použít jako další zdroj financování.

Doplňková činnost nesmí narušovat plnění hlavní činnosti. To znamená, že jestliže by došlo někdy ke kolizi mezi hlavní a doplňkovou činností, musí mít přednost vždy činnost hlavní, nikoliv doplňková činnost, i kdyby to pro organizaci bylo ekonomicky výhodné.

Podmínky provozování doplňkové činnosti jsou stanoveny zřizovatelem ve zřizovací listině, nebo prostřednictvím jiných správních aktů, např. pokynů zřizovatele.

Nejčastější podmínkou je, aby tato činnost nebyla ztrátová. Jestliže by doplňková činnost byla trvale, anebo delší dobu ztrátová, mělo by se zvážit, zda se nejedná o ne hospodárné, neúčelové využívání veřejných prostředků a zda by nebylo lepší doplňkovou činnost zrušit²¹.

V případě, že příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít, ale jen ve prospěch své hlavní činnosti, jiné použití tohoto zisku musí povolit zřizovatel.

²¹ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla; TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. 2. akt. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, ISBN 978-80-7263-664-8, s. 57-58,73

2.4.4 Hospodaření příspěvkové organizace

„Hospodaření je soubor ekonomicko-správních činností zabezpečujících provoz organizace, mezi které patří správa majetku, získávání finančních zdrojů a nakládání s nimi, tvorba, čerpání a kontrola rozpočtu, vedení účetnictví, plnění daňových povinností, tvorba vnitřních hospodářských předpisů a plnění ostatních povinností v oblasti hospodaření vyplývajících z právních předpisů i vnitřních předpisů organizace.“²²

Hospodaření organizace je ovlivňováno řadou faktorů – např. velikostí organizace, objemem majetku, činností, kterou vytváří, lidmi, kteří organizaci řídí, dále i právním prostředím, podporou ze strany státu nebo územní samosprávy atd. Po založení neziskové organizace bývá zpočátku jediným zdrojem lidské nadšení a dobrovolná práce. Později je však nutné zajistit chod organizace i finančně.

Příspěvková organizace hospodaří na základě ročního rozpočtu schváleného zřizovatelem, tzv. finančního plánu příspěvkové organizace, který projednává se svým zřizovatelem. Zřizovatel může ve zřizovací listině stanovit povinnost příspěvkové organizace ke zpracování takového finančního plánu a jeho projednávání se zřizovatelem.

Příspěvková organizace hospodaří dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech:

- s peněžními prostředky získanými z vlastní činnosti,
- s prostředky svých fondů,
- s prostředky, které přijala z rozpočtu svého zřizovatele,
- s dary od fyzických a právnických osob,
- s prostředky přijatých z Národního fondu nebo ze zahraničí,

²² STEJSKAL, Jan. *Ekonomika neziskové organizace*. 2. vyd. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2014, 262 s. ISBN 978-80-7501-063-6., s. 31-37

- s dotací na úhradu provozních výdajů, které jsou kryty z rozpočtu Evropské unie, s dotací na úhradu provozních výdajů dle mezinárodních smluv.

Příspěvková organizace se může dopustit porušení rozpočtové kázně v těchto případech:

- a) použije finanční prostředky, které obdrží z rozpočtu svého zřizovatele, v rozporu se stanoveným účelem,
- b) převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než stanoví tento zákon nebo než rozhodl zřizovatel,
- c) použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel, než stanoví tento zákon nebo jiný právní předpis,
- d) použije své provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky jejího peněžního fondu podle tohoto zákona,
- e) překročí stanovený nebo přípustný objem prostředků na platy, pokud toto překročení do 31. prosince nekryla ze svého fondu odměn.

Zřizovatel také může své příspěvkové organizaci uložit v případech stanovených zákonem odvod do svého rozpočtu. Jde o tyto případy²³:

- plánované výnosy překračují plánované výdaje příspěvkové organizace, a to jako závazný ukazatel rozpočtu - tento odvod zřizovatel stanoví již při schválení rozpočtu organizace,
- investiční zdroje organizace jsou větší než jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele, organizace porušila rozpočtovou kázeň.

²³ ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, §28

Ke zjištění porušení rozpočtové kázně dochází při veřejnoprávních kontrolách. V případě takového zjištění jsou informovány orgány územních samosprávných celků (zastupitelstvo obce/kraje), které ukládají příspěvkové organizaci formou platebního příkazu povinnost zaplatit za porušení do rozpočtu zřizovatele. K prominutí dochází zcela výjimečně, a to především z důvodu jasné stanovených pravidel pro jejich užívání.

2.4.5 Financování neziskových a příspěvkových organizací

Jak bylo řečeno, příspěvková organizace hospodaří dle zákona č. 250/2000 Sb., s peněžními prostředky, které získala z vlastní činnosti, s prostředky, které přijala z rozpočtu svého zřizovatele, dále také hospodaří s prostředky svých fondů, s dary od fyzických a právnických osob.

Fundraising²⁴ znamená získávání prostředků, zvyšování fondu a zdrojů k plnění určitého cíle. Ale nejde jen o získávání prostředků k přežití, jde o získávání důvěry k udržení stability a trvalé udržitelnosti organizace. Fundraising je právně upraven – darování prostředků probíhá na základě darovací smlouvy a jde o bezúplatné plnění na straně dárce ve prospěch obdarovaného. Dle zákona o daních z příjmů existuje možnost odpočtu hodnoty daru ze základu daně dárce. Neziskové organizace většinou bývají osvobozeny od darovací daně.

Fundraising je jednou z podpůrných činností, které organizace musí vykonávat, aby byla schopna plnit poslání, ke kterému je určena. Získávání peněz není nahodilá záležitost, je nutné sestavit fundraisingové strategie. Tvorba strategie představuje dlouhodobý proces, je nutné ji připravovat v souladu s organizačním plánem rozvoje společnosti s výhledem alespoň 2 – 3 roky.

²⁴ HLOUŠEK Jan a HLOUŠKOVÁ Zuzana. *Získávání zdrojů na aktivity NNO působící v sociální oblasti*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011, 158 s. ISBN 978-80-7435-121-1, s. 14-28

Prostředky vlastních fondů tvoří²⁵:

- rezervní fond,
- investiční fond,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Rezervní fond²⁶

Je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření (VH) příspěvkové organizace po skončení roku, sníženého o případné převody do fondu odměn. Výši VH a přiděl do fondu schvaluje zřizovatel dle žádosti organizace. Zlepšený VH je vytvořen, pokud skutečné výnosy spolu s přijatými prostředky přesahují provozní náklady. Může být vytvořen i z ostatních titulů - peněžní dary, dotace ze zahraničí apod.

Použití rezervního fondu vymezuje zákon. Může být použit pouze na úhradu provozních nákladů, nikoliv investičních. Příspěvková organizace používá tento fond např. k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí rozdílu mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí za porušení rozpočtové kázně nebo k úhradě ztráty za předchozí léta. Zřizovatel může dát také souhlas k převedení části rezervního fondu na posílení svého investičního fondu.

Investiční fond

Je vytvářen k financování investičních potřeb příspěvkové organizace. Jeho zdroje jsou vymezeny v zákoně, jedná se např. o peněžní prostředky ve výši odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů, příjmy z prodeje svěřeného majetku, dary a příspěvky od jiných subjektů, převody z rezervního fondu atd.

²⁵ REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010, 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5, s. 59-60

²⁶ VORBOVÁ, Helena. *Účetní souvztahnosti pro příspěvkové organizace v roce 2012*. Praha: POLY+, 2012, ISSN 1801-8157, s.136-138.

Používá se k financování investičních výdajů, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček, k posílení zdrojů na údržby a opravy majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá pro svoji činnost. Všechny tyto výdaje musí organizaci odsouhlasit zřizovatel.

Fond odměn²⁷

Je tvořen také ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace. Výše přidělu je omezena. Příděl nesmí být vyšší než 80% zlepšeného VH, nejvýše však do 80% stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy. Výši VH a přiděl do fondu stejně jako u rezervního fondu schvaluje zřizovatel dle žádosti organizace.

Z fondu se hradí odměny zaměstnancům. Přednostně je z něj hrazeno případné překročení prostředků na platy, které jsou státem přiděleny organizaci na kalendářní rok.

Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP)

Je tvořen základním přidělem do fondu (od r. 2016 ve výši 1,5 % a od r. 2017 už 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, na odměny za pracovní pohotovost) a dalšími příjmy (náhrady škod, pojistná plnění od pojišťoven, která se vztahují k majetku pořízeného z fondu, peněžní a jiné dary od jiných fyzických nebo právnických osob, příjmy z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení). Fond se netvoří z mimopracovních vztahů, jako jsou dohody o provedení práce a pracovní činnosti. Prostředky tohoto fondu se sledují na samostatném účtu u banky.

Organizace může přispívat zaměstnancům pouze na činnosti, které sama organizuje nebo pořizuje od jiné právnické či fyzické osoby. Příspěvek lze poskytnout dle vyhlášky FKSP např. na provoz zařízení, která slouží kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců, na pořízení hmotného majetku, na půjčky na bytové účely, na stravování zaměstnanců, na příspěvek na dovolenou a rekreaci, na kulturu, vzdělávání a sport, na dary k životnímu jubileu a další sociální příspěvky pro své zaměstnance a jejich rodiny. Z tohoto fondu se nesmí hradit žádné jiné příspěvky, které nejsou uvedeny ve vyhlášce.

²⁷ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla; TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. 2. akt. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, ISBN 978-80-7263-664-8 s. 95-109.

Výdaje z fondu FKSP nejsou náklady příspěvkové organizace, jde pouze o čerpání tohoto fondu. Pokud by se tyto výdaje účtovaly jako náklady, došlo by ke zkreslení hospodářského výsledku a tím k porušení rozpočtové kázně.

Zřizovatel sám poskytuje ze svého rozpočtu příspěvek na provoz příspěvkové organizace v návaznosti na výkony nebo jiné potřeby. Příspěvek tvoří saldo mezi výnosy příspěvkové organizace a jejími náklady, pokud jsou její plánované výnosy menší než provozní náklady, které zřizovatel stanoví pro její roční rozpočet. Poskytnutí příspěvku zřizovatelem musí proběhnout peněžní formou.

V České republice stát především financuje činnosti, které zajišťuje jen částečně, nebo vůbec. Tyto činnosti jsou ale často státu připisovány a očekávají se od něj. Může se jednat o správu kulturního dědictví, sociální služby, sport i školství. Stát poskytuje dotace občanským sdružením, církevním právníckým osobám a dalším právníckým osobám, založeným nebo zřízeným k poskytování zdravotních, kulturních, vzdělávacích nebo poskytujících sociálně-právní ochranu dětí atd.

Existují různé formy poskytování veřejných zdrojů pro neziskové organizace:

- dotace,
- veřejné zakázky,
- smlouvy o poskytování služeb,
- financování na základě zákona (církev, školy, politické strany),
- ostatní veřejné zdroje (Nadační investiční fond)²⁸.

²⁸ HYÁNEK Vladimír, ŠKARABELOVÁ Simona, ŘEŽUCHOVÁ Markéta. Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů – metody, problémy, řešení [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: www.ecvns.cz/soubory/Rozbor_metody_problemy_reseni.pdf

Stát určuje oblasti, které se rozhodl finančně podpořit. Tento proces se opakuje každoročně. Do poloviny roku všechna ministerstva předkládají Radě vlády pro neziskové organizace oblasti činností, které hodlají podporovat formou dotací pro následující rok. Rada vlády pro neziskové organizace tyto návrhy sjednotí a předloží Vládě České republiky ke schválení. Po úspěšném schválení jsou tyto hlavní oblasti i se specifickými podrobnostmi zveřejněny.

2.4.6 Majetek příspěvkové organizace

K provozování své činnosti potřebuje každý podnikatelský subjekt majetek. Samotná existence majetku v neziskové organizaci však nemusí nutně znamenat, že nezisková organizace tento majetek vlastní. Dle zákona č. 250/2000 Sb. § 27 odst. 4 platí, že „Příspěvková organizace nabývá majetek pro svého zřizovatele, nestanoví-li tento zákon jinak. Zřizovatel může stanovit, ve kterých případech je k nabytí takového majetku třeba jeho předchozí písemný souhlas.“

Příspěvkové organizace územních samosprávných celků hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanoveném zřizovací listinou. Majetkem se rozumí to, co příspěvková organizace získá pro svého zřizovatele. Svěřeným majetkem se pak rozumí majetek ve vlastnictví zřizovatele předaný příspěvkové organizaci k hospodaření.

Vlastníkem majetku je tedy zřizovatel, i když konkrétní právní úkon, kterým se nabývá vlastnictví (smlouvou), provádí samotná příspěvková organizace. Rozhodnutí, zda bude příspěvková organizace hospodařit s majetkem zřizovatele (svěřený majetek), nebo bude moci některý majetek nabýt i do svého vlastnictví, je na zřizovateli. Ten může určitý majetek převést bezúplatně příspěvkové organizaci do vlastnictví, bude-li to vhodné vzhledem k využití majetku a dalším okolnostem²⁹.

²⁹ STEJSKAL, Jan. *Ekonomika neziskové organizace*. 2. vyd. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2014, 262 s. ISBN 978-80-7501-063-6, s. 126-132

Příspěvková organizace může nabýt majetek i darem nebo děděním, to však pouze po předchozím písemném souhlasu zřizovatele. Předchozí písemný souhlas je nezbytný z důvodu možného dopadu přijetí daru nebo dědictví na rozpočet příspěvkové organizace, ale i zřizovatele. Náklady na údržbu, opravy nebo provoz darovaného nebo děděného majetku by mohly ohrozit rozpočet příspěvkové organizace, a ta by mohla chybějící finanční prostředky požadovat od svého zřizovatele. Zřizovatel musí být o nabytí majetku darem nebo děděním informován i proto, že bude-li finanční situace příspěvkové organizace v důsledku přijetí např. peněžitého daru výrazně lepší, může jí být snížen příspěvek na provoz poskytovaný z rozpočtu zřizovatele.

Pokud se stane majetek, který příspěvková organizace nabyla do svého vlastnictví pro ni trvale nepotřebný, nabídne ho přednostně bezúplatně zřizovateli. Nepřijme-li zřizovatel písemnou nabídku, může příspěvková organizace po jeho předchozím písemném souhlasu majetek převést do vlastnictví jiné osoby za podmínek stanovených zřizovatelem.

Ke vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí, jímž určí, v jakém rozsahu přechází její majetek, práva a závazky na nové nebo přejímající organizace. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení organizace, přechází uplynutím dne uvedeného v jeho rozhodnutí o zrušení její majetek, práva a závazky na zřizovatele. Ke sloučení nebo splynutí příspěvkové organizace může dojít pouze u příspěvkových organizací téhož zřizovatele.

Vlastnické (závazkové) právo příspěvkové organizace je omezeno zákonem o malých rozpočtových pravidlech v oblasti úvěrů, půjček nebo nákupů na splátky. Příspěvkové organizaci je přiznáno právo uzavírat smlouvy o půjčce či úvěru, ale vždy s předchozím souhlasem zřizovatele. Dále je příspěvkovým organizacím zákonem zakázáno poskytování darů třetím osobám, s výjimkou poskytnutí daru z fondu kulturních a sociálních potřeb a s výjimkou odmítnutí nepotřebného majetku zřizovatelem.

2.4.7 Kontrola hospodaření příspěvkové organizace

Obce prostřednictvím příspěvkových organizací realizují část své samostatné působnosti, proto za kontrolu hospodaření, tedy za zajištění řádného plnění daných úkolů, je odpovědná obec. Tato problematika je upravována na několika místech našeho právního řádu, částečně ji upravuje zákon č. 250/2000 Sb., §27 odst. 9, který ukládá zřizovateli kontrolovat hospodaření s veřejnými prostředky. Zřizovatel má právo na kontrolu jak hospodaření s majetkem, tak i hospodaření s dotačními prostředky z rozpočtu.

Základním dokumentem kontroly je zřizovací listina. O jejím konkrétním obsahu rozhoduje zastupitelstvo obce, zřizovatel zde má možnost s předstihem řešit budoucí vztahy a kontroly. Není stanovena konkrétní forma provádění kontrol, obec musí danou záležitost upravit s ohledem na obsah zřizovací listiny, např. vnitřním předpisem.

Zvláštním prostředkem kontroly je také oprávnění člena zastupitelstva obce při výkonu své funkce vznášet své dotazy, připomínky a podněty na vedoucí příspěvkových organizací, které obec zřídila, a dostat písemnou odpověď do 30 dnů. Zpravidla však obec/kraj zřídí kontrolní výbor, který provádí na základě plánu kontrolní činnosti. Stanoví si také, jak často bude kontrola prováděna a v kterých oblastech činností příspěvkové organizace.

2.4.8 Zdaňování příspěvkové organizace

Neziskové organizace mohou být jak plátcí, tak poplatníky všech daní, stejně jako ostatní podnikatelské subjekty. Většinou je však uplatňován omezený daňový režim, protože jejich činnost je veřejně prospěšná, tzn., využívají úlevy, osvobození nebo různé výjimky³⁰.

³⁰ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru*. 3. akt. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010, ISBN 978-80-86929-54-5, s. 158-164

Daň z příjmů právnických osob

Zákon o daních z příjmů vymezuje poplatníky, kteří nejsou založeni nebo zřízení za účelem podnikání. Toto vymezení zahrnuje obecně neziskové organizace, jejichž primárním cílem není zisk. Ve výčtu daných poplatníků se objevují také příspěvkové organizace společně s ostatními neziskovými organizacemi, a proto má zdaňování příjmů těchto právnických osob svá specifika.

Předmětem daně z příjmu jsou veškeré činnosti a nakládání s majetkem. U příspěvkových organizací podléhají dani pouze příjmy, ze kterých se dosahuje zisku. Oproti přístupu, který uplatňuje většina států světa, kdy příjmy z veřejně prospěšné činnosti neziskových organizací nejsou zdaňovány vůbec³¹, v České republice se příjmy přesahující náklady a výnosy stávají součástí daní.

Jsou však vymezeny určité příjmy, které se nezdaňují daní z příjmů, a to proto, že nejsou předmětem daně z příjmů nebo jsou od zdanění osvobozeny.

Zákon dělí příjmy, které poplatníkovi vzniknou na: ³²

a) Příjmy, které nejsou předmětem daně

- příjmy, které obecně nejsou předmětem daně z příjmů (např. příjmy získané nabytím akcií, zděděním, darováním),
- speciální příjmy, které jsou výhradně u neziskových subjektů mimo předmět daně - příjmy z činností vyplývajících z jejich poslání - příjem není předmětem daně pouze za podmínky, že náklady (výdaje) vynaložené podle zákona v souvislosti s prováděním těchto činností jsou vyšší.

³¹ DEFOURNY, Jacques (ed.), Lars HULGÅRD (ed.) a Victor PESTOFF (ed.). *Socialenterprise and the third sector: changing European landscapes in a comparative perspective*. 1st ed. London: Routledge, 2014, xv, ISBN 978-0-415-83156-7, s. 147-148

³² STUHLÍKOVÁ, Helena a Sofie KOMRSKOVÁ. *Zdaňování neziskových organizací: zejména příspěvkových organizací, krajů, obcí, občanských sdružení, nadací, veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a obecně prospěšných společností: s příklady z praxe*. Olomouc: ANAG, [2009], ISBN 978-802-4727-073, s. 18

b) Příjmy, které jsou předmětem daně

- příjmy od daně osvobozené (např. členské příspěvky),
- příjmy zdaňované zvláštní sazbou daně,
- příjmy zdaňované v samotném základu daně,
- příjmy zahrnované do základu daně z příjmu

Daň z přidané hodnoty³³

Daň z přidané hodnoty je daní nepřímou, plátcem je subjekt trhu (fyzická či právnická osoba), poplatníkem je konečný spotřebitel. Daň z přidané hodnoty je upravena zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a zdaňuje vždy pouze tu hodnotu, která byla v příslušné fázi výroby (produkce) či poskytování služeb přidána k ceně vstupů, tedy přidaná hodnota zpracování.

Plátcem daně z přidané hodnoty se mohou stát i neziskové organizace, tedy i příspěvková organizace. Ze zákona o DPH vyplývá, že i činnosti vykonávané neziskovými organizacemi jsou zdanitelným plněním a jsou předmětem daně. Daň z přidané hodnoty mají obecně povinnost platit všechny organizace, jejichž obrat ze samostatné ekonomické činnosti přesáhne 1 mil. Kč za rok. Do tohoto obratu se nezapočítávají např. příspěvky přijaté od vlastních členů, dotace ze státního rozpočtu nebo příspěvky od územně samosprávních celků aj., které se nepovažují za úplatu za poskytovanou službu nebo dodané zboží. Neziskové organizace jsou osobami povinnými k dani pouze tehdy, uskutečňují-li ekonomické činnosti. Ekonomickou činností se rozumí soustavná činnost výrobců, obchodníků, osob poskytujících služby, činnost vykonávaná podle zvláštních právních předpisů, a také využití hmotného a nehmotného majetku k získání příjmů.

³³ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru*. 3. akt. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010, ISBN 978-80-86929-54-5, s. 165-167

Nárok na odpočet daně

V případě, že příspěvková organizace poskytuje služby svému zřizovateli v rámci jeho příspěvku na činnost dané organizaci, příspěvková organizace ve vztahu ke svému zřizovateli může poskytovat své služby za úplatu, tedy komerční služby, nebo v rámci příspěvku od zřizovatele. To znamená, že zřizovatel poskytne organizaci určitou finanční částku na její provoz a ta mu za tento příspěvek poskytuje služby. V tomto případě to není považováno za uskutečněné zdanitelné plnění. Z hlediska zákona o DPH se příspěvek poskytnutý zřizovatelem nepovažuje za úhradu za uskutečněnou ekonomickou činnost. Proto nejsou výnosy za tyto služby považovány za uskutečněné zdanitelné plnění, tudíž příspěvková organizace nemá u tohoto plnění nárok na odpočet daně. Nárok na odpočet má organizace v poměrné výši odpovídající rozsahu použití pro ekonomickou činnost.

Daň silniční³⁴

Daň silniční je daní přímou majetkovou. Je upravena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem daně silniční jsou silniční motorová a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v ČR. Zákonnými skutečnostmi pro zdanění silniční daní je používání takových vozidel k podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, nebo jsou používána v přímé souvislosti s podnikáním. Parametrem určujícím, že silniční vozidlo neziskového subjektu je předmětem daně silniční, je, že tento subjekt má příjmy, jež jsou předmětem daně z příjmů. Poplatníkem daně silniční je právnická osoba, která je provozovatelem vozidla registrovaného v ČR v registru vozidel a je zapsána v technickém průkazu, nebo užívá vozidlo, v jehož technickém průkazu je zapsána jako provozovatel osoba, která zemřela, zanikla nebo byla zrušena, anebo vozidlo, jehož držitel je odhlášen z registru vozidel. Poplatníkem daně je také zaměstnavatel, jestliže vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití osobního automobilu nebo jeho přípojného vozidla, pokud daňová povinnost nevznikla již provozovateli vozidla.

³⁴ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru*. 3. akt. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010, ISBN 978-80-86929-54-5, s. 168-170

Daň z nemovitých věcí (dříve daň z nemovitostí, pozemků, staveb)

Daň z nemovitých věcí je přímá majetková daň, u níž se daňová povinnost váže k vlastnictví nemovitého majetku. Tvoří ji daň z pozemků a daň ze staveb. Daň z nemovitostí upravuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem daně jsou nemovitosti, pozemky a stavby na území České republiky, vedené v katastru nemovitostí podle katastrálního zákona.

Poplatníkem daně je především vlastník. Poplatníkem je také právnická osoba s právem trvalého užívání pozemku, popřípadě právnická osoba, u které se právo trvalého užívání změnilo na zápůjčku podle zákona o majetku České republiky. Poplatníkem daně může být tedy i nájemce.

Daň z nabytí nemovitých věcí (dříve daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí)

Daně dědická, darovací a z převodu nemovitostí jsou přímé majetkové daně a jsou upraveny v rámci zákona č. 340 / 2013 Sb. O dani z nabytí nemovitých věcí (dříve č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí), ve znění pozdějších předpisů. Neziskové organizace se stávají poplatníky, jestliže nabývají majetek dědictvím nebo darováním, nebo prodávají-li nemovitosti.

V praxi se však toto zdanění příliš nevyskytuje, protože zákon umožňuje různá osvobození od těchto daní. Od daně dědické a darovací jsou osvobozena bezúplatná nabytí majetku obecně u všech typů neziskových subjektů v případech, kdy se jedná o přijatý majetek z dědictví a veškeré přijaté dary a příspěvky za předpokladu použití těchto darů či majetku na financování své činnosti v rámci poslání, nikoliv však jiných oborů či svého podnikání.

Od daně z převodu z nemovitostí je osvobozen přechod nebo převod vlastnictví k nemovitostem z vlastnictví ČR, pokud s majetkem státu hospodář organizací složky státu, ústřední orgány, státní fondy, státní příspěvkové organizace nebo Česká konsolidační agentura³⁵.

³⁵ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru*. 3. akt. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010, ISBN 978-80-86929-54-5, s. 170

2.4.9 Účetnictví příspěvkové organizace

Veřejný sektor je oblastí, která je stále více monitorována veřejností, protože hospodaří s prostředky získanými od daňových poplatníků. Stejně jako u jiných podnikatelských subjektů účetnictví příspěvkových organizací musí poskytovat údaje, které věrně zachycují ekonomické jevy v organizaci a podávají tak včasné, věrohodné a správné informace o hospodaření organizace. Účetnictví příspěvkových organizací vymezuje zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., dále zákon o rozpočtových pravidlech státu a zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, podle kterých se příspěvkové organizace zřizují. Stanovují pravidla, podle nichž má příspěvková organizace povinnost shromažďovat účetní záznamy a sestavovat účetní výkazy, dělat účetní uzávěrky, způsoby odpisování majetku, oceňování, použití rezerv atd.

Vedení účetnictví příspěvkových organizací se provádí podvojnými zápisy, a to buď ve zjednodušeném, nebo plném rozsahu. Výběr závisí na zřizovateli příspěvkové organizace. Účetnictví příspěvkových organizací musí poskytovat údaje, které zachycují informace o hospodaření celé účetní jednotky. Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky, které získala vlastní činností a s peněžními prostředky od jiných osob, především z rozpočtu svého zřizovatele. Účetnictví hlavní a doplňkové činnosti příspěvkové organizace se musí vést odděleně a stejným způsobem. Výnosy jsou jasně dány doklady, náklady na doplňkovou činnost je často velmi těžké vymezit, zvláště v případě, kdy jsou tyto náklady společné jak pro hlavní, tak doplňkovou činnost.

Jak bylo řečeno, příspěvkové organizace mohou hospodařit s majetkem svěřeným od svého zřizovatele a také s majetkem vlastním. Proto je nutné sledovat i majetek odděleně podle vlastnictví.

3 ANALÝZA A ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ ORGANIZACE

Z rozhodnutí zastupitelstva Města Rosice, konaného dne 12. 4. 2007, byla zřízena organizace *Rosické TS, příspěvková organizace* (dále jen Rosické TS). Byla založena na základě Zřizovací listiny ze dne 22. 4. 2007. Založení příspěvkové organizace bylo podmíněno předchozím vývojem technických služeb, a to od organizace řízené městem (organizační složku města), přes společnost s ručením omezeným až k příspěvkové organizaci. Loňský rok byl již desátým rokem provozu příspěvkové organizace. Za tuto dobu se ve spolupráci a s podporou města Rosice podařilo vybudovat prosperující, fungující a velmi dobře technicky vybavenou firmu zaměřující se na úklid, údržbu a drobné stavební činnosti.

Hlavním důvodem založení organizace dle Zřizovací listiny (viz. Příloha č. 1) byla především péče o čistotu a vzhled města a zajištění funkčnosti veřejných prostranství a veřejných zařízení ve městě. Rosické TS byly zřízeny na dobu neurčitou.

V době vzniku zajišťovala organizace následující činnosti:

- úklid města
- provoz, údržba a opravy veřejného osvětlení
- údržba zeleně
- provoz městského koupaliště
- opravy a údržba komunikací.

Statutárním orgánem příspěvkové organizace Rosické TS je ředitel. Ředitel je jmenován a odvoláván zřizovatelem na základě výběrového řízení a rozhodnutím Rady města Rosice. Ředitel organizaci zastupuje navenek v souladu s platnými právními předpisy. Je oprávněn organizaci zastupovat v záležitostech, které určuje zřizovací listina. Plní rovněž povinnosti vedoucího organizace, jmenuje a odvolává své zástupce a zaměstnance a řídí je při výkonu práce (viz. Příloha č. 2 – Organizační struktura společnosti). Ředitel dále odpovídá za efektivní využívání svěřených prostředků, zpracovává a předkládá Radě města každý rok závěrečnou zprávu o činnosti, hospodaření a výsledcích organizace.

V současné době chod organizace zajišťuje 17 stálých zaměstnanců. Nárazové činnosti, týkající se převážně činností v letním období nebo zimní údržby, jsou řešeny dohodami o provedení práce. Od roku 2010 organizace využívá také příspěvku úřadu práce na mzdy v rámci projektu veřejně prospěšných prací a zaměstnává uchazeče o práci, kteří jsou vedeni na úřadě práce. Úřad práce na jejich platy poskytuje příspěvek. V roce 2016 zaměstnala organizace 4 uchazeče o práci, rok předtím dokonce 6 uchazečů. Využití práce dlouhodobě nezaměstnaných občanů v oblasti veřejně prospěšných prací bývá však problematické. Jejich docházka do zaměstnání a pracovní nasazení ne vždy odpovídá potřebám Rosických TS. Nelze tuto službu využívat a plánovat celoročně např. při zimní údržbě. Tito pracovníci pomáhají zejména v letních měsících, a to především s pomocnými pracemi a pracují pod vedením kmenových zaměstnanců.

Ke dni zřízení svěřil zřizovatel Rosickým TS do správy jejich vlastní movitý majetek v celkové účetní hodnotě 3 006 000,- Kč. Veškerý majetek nadále zůstal ve vlastnictví zřizovatele, Rosické TS jej vedou v účetnictví zvlášť, odepisují jej, chrání jej před poškozením a zcizením. Majetek nesmí převádět na jiné subjekty, zatěžovat jej zadržovacími právy či jinými právními závazky a povinnostmi, nesmí rovněž uzavírat nájemní smlouvy a smlouvy o výpůjčce svěřeného majetku bez předchozího souhlasu zřizovatele. Příspěvková organizace si také několik posledních let pořídila vlastní majetek, který usnadňuje pracovní nasazení zaměstnanců. Část původního svěřeného majetku již také byla vyřazena z důvodu zastarání nebo nerentabilní opravy. Jednalo se vždy o již odepsaný majetek.

3.1 Hlavní činnost organizace

Taxativní výčet hlavní činnosti, platný v době založení organizace, je hlavní činností organizace i v současné době.

Patří sem:

- úklid města
- údržba zeleně
- provoz městského koupaliště
- provoz, údržba a opravy veřejného osvětlení
- opravy a údržba komunikací.

Úklid města, údržba zeleně

Co se týče úklidu a údržby zeleně města, Rosické TS spravují téměř pro 6 tis. obyvatel města zhruba 27 km silničních komunikací, 38 km chodníků, 15 700 m² parkovišť a více než 14 ha veřejné zeleně – to zahrnuje travnaté plochy, vzrostlé stromy a keře, výsadbu ozdobných truhlíků.

Dále provádí úklid košů, údržbu dětských hřišť, zametání chodníků a ulic, čištění kanalizačních vpustí, sběr spadaneho listí atd. (více viz. Příloha č. 3)

Koupaliště

Rosické TS měly v začátku svého působení v kompetencích i provozování Městského koupaliště, které se v průběhu let začalo jevit jako problematické, protože bylo ztrátové a technologie zastaralé. Tato činnost zahrnovala nezbytnou přípravu a údržbu před zahájením sezóny, tj. opravu nátěrů plotů a herních prvků hřišť, opravu betonů dna a stěn bazénů, zprovoznění technologických prvků čističky. V areálu se nacházel velký bazén o rozměrech 60 x 30 metrů a menší dětské brouzdaliště. (viz. Příloha č. 4)

Tržby ze vstupného však žádný rok provozu nepokryly provozní náklady koupaliště a bylo tak téměř každý rok provozováno se ztrátou, která byla kryta z rozpočtu Rosických TS - náklady na provoz v jedné sezóně činily cca 550 tis. Kč, ze vstupného se v průměru vybralo zhruba 272 tis. Kč.

Šlo o zastaralý areál, který rok od roku lákal méně zájemců, protože nenabízel téměř žádné atrakce. Také několik let provozování bazénu nepřálo počasí, protože letní měsíce byly chladné a bylo málo „koupacích“ dnů. Přidaly se také problémy s filtračním zařízením a s čističkou. Celá technologie čištění byla bez rekonstrukce provozována od roku 1962. I když bylo vybavení strojovny zastaralé, kvalitu vody se v té době dařilo udržet na velmi dobré úrovni, což potvrzovalo pravidelné monitorování Krajskou hygienickou stanicí v Brně. V neutěšeném stavu byl ale bazén, kde prosakovala spodní voda a dělala problémy při každoročním natírání bazénu.

Vzhledem k tomu, že v roce 2011 vstoupila v platnost nová vyhláška pro provozování venkovních bazénů, bylo nutné provést rekonstrukci strojovny tak, aby odpovídala novým předpisům, a bylo možné zpracovat nový provozní řád. Dodržování této vyhlášky je ze strany Krajské hygienické stanice v Brně důsledně kontrolováno. Nebylo v silách Rosických TS provést rekonstrukci strojovny a především ji financovat z příspěvku na provoz, což také sdělili svému zřizovateli.

V srpnu roku 2011 provedla Rada města kontrolu venkovního bazénu a strojovny a bylo konstatováno, že je nutné provést celkovou rekonstrukci areálu a zejména strojovny.

Následující tabulky znázorňují počet návštěvníků a přehled tržeb v letech před uzavřením areálu koupaliště.

Tab. 1 Přehled návštěvnosti Městského koupaliště v letech 2007 - 2011

Počet návštěvníků koupaliště					
	2007	2008	2009	2010	2011
Květen	0	93	0	0	0
Červen	1559	2373	405	0	43
Červenec	6665	3317	4635	7499	5 320
Srpen	2717	1872	4931	1224	2 316
Září	0	0	34	0	0
CELKEM	10941	7655	10005	8723	7 679

(zdroj: Zprávy pro Radu města Rosice o činnosti Rosických TS za roky 2007 - 2011)

Tab. 2 Přehled tržeb Městského koupaliště v letech 2007 - 2011

Přehled tržeb					
	2007	2008	2009	2010	2011
Květen	0	3 330	0	0	0
Červen	39 660	71 990	11 250	0	1 372
Červenec	171 620	106 410	144 320	239 270	169 745
Srpen	71 550	56 630	160 430	39 580	73 897
Září	0	0	910	0	0
CELKEM	282 830	238 360	316 910	278 850	245 014

(zdroj: Zprávy pro Radu města Rosice o činnosti Rosických TS za roky 2007 - 2011)

V tehdejších cenách měla modernizace areálu rozpočet 22 mil. Kč³⁶. Jelikož ani město nenašlo ve svém rozpočtu potřebnou částku na rekonstrukci a dalo ten rok přednost rekonstrukci kina na 3D, bylo v roce 2012 Městské koupaliště uzavřeno z důvodu nevyhovujícího a zastaralého strojního vybavení. V provozu zůstala pouze příležitostná letní restaurace a travnatý areál vhodný k letní relaxaci.

Představitelé města Rosice nechali v různých volebních obdobích zpracovat několik studií na rekonstrukci, opravu a modernizaci koupaliště. Variant bylo několik – zvažovala se alternativa s plyným chlorem nebo bio koupaliště (tzv. biotop), kde by se o čistotu vody staraly pouze přírodní procesy bez přítomnosti chemie, navíc voda v biotopu bývá teplejší než v normálních venkovních bazénech, čímž by se prodloužila koupací sezóna. Zatím nebylo definitivně rozhodnuto, jaká varianta bude zvolena, kdy rekonstrukce proběhne a z jakých prostředků bude hrazena. Všechna řešení by totiž pravděpodobně pro město znamenala dotovat provoz koupaliště z rozpočtu, a to každý rok ve výši 400 – 450 tis. Kč.

³⁶ *Budoucnost městského koupaliště v Rosicích* [online]. [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: http://www1.rosice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=14122&id=4221&n=budoucnost%2Dmestskeh o%2Dkoupaliste%2Dv%2Drosicich&p1=51

Město Rosice také provedlo anketu mezi občany, jak využít stávající koupaliště. Z ankety vyplynulo, že polovina občanů má zájem o koupaliště kryté a polovina se přiklonila k vybudování nového biotopu. Zájem o koupaliště v Rosicích tedy trvá, pro zachování koupaliště hlasovalo 85 % respondentů, pouze 15 % uvedlo, že koupaliště není potřeba a že by se areál dal využít jiným způsobem. Na anketu odpovídaly všechny věkové kategorie obyvatelstva Rosic.

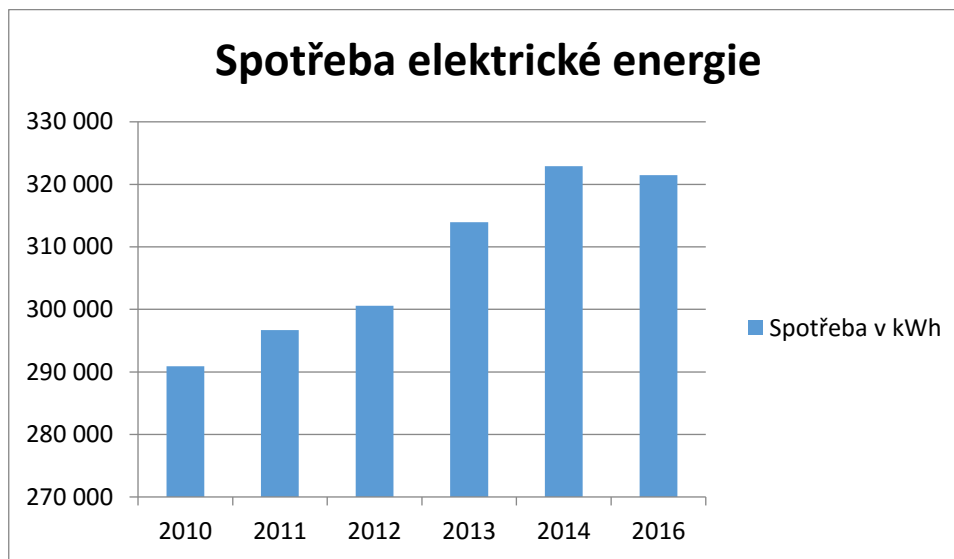
V současné době město Rosice řeší problém s nabytím pozemků. Část pozemků, kde se v současné době areál koupaliště nachází, je ve vlastnictví státu a koupě by představovala pro Rosice výdaj ve výši 2 mil. Kč. Jakmile město nabyde do vlastnictví chybějící pozemky, začne pracovat na výběru zhotovitele rekonstrukce koupaliště a přislíbilo nový areál koupaliště otevřít na sezónu v roce 2018.

Veřejné osvětlení

Další oblast hlavní činnosti organizace, která se jeví finančně náročná, je správa a údržba veřejného osvětlení (VO). Vzhledem ke stáří VO je tato údržba stále náročnější a provoz je velmi nákladný, dalo by se říci, že neekonomický. Stav veřejného osvětlení odpovídá jeho stáří, proto se Rosické TS již od svého založení snaží dle svých možností investovat do jeho opravy a rozšiřování. Za posledních několik let byly vyměněny sodíkové výbojky za úsporné výbojky se stejnou svítivostí, v posledních letech je využívána i LED technologie.

Od roku 2007 roste také počet světelných bodů z důvodu výstavby nových ulic města a aplikování nových norem a směrnic pro osvětlení města. Bylo provedeno osvětlení přechodů pro chodce, zbudováno nové osvětlení včetně kabeláže podél cesty k učňovskému středisku a podél základní školy atd. Toto navýšení počtu světelných bodů spolu se zvyšujícími se cenami elektrické energie způsobuje neustálý nárůst nákladů na údržbu a provoz již zastaralého veřejného osvětlení. Náklady se organizaci částečně podařilo snížit v oblasti mzdových prostředků, kdy místo elektrikáře, který odešel do důchodu, si opravy a údržbu veřejného osvětlení zajistili externím pracovníkem, který nemá stálou mzdu, ale je placen pouze nárazově. I když je na opravy veřejného osvětlení využíván externí pracovník, Rosické TS se snaží opravy provádět v co nejkratším čase.

Jak je patrné z následujícího grafu, v průběhu let spotřeba elektrické energie výrazně stoupla.

Graf 1 Přehled spotřeby elektrické energie v letech 2010 - 2016

Zdroj: Zpráva o činnosti za rok 2016 příspěvkové organizace Rosické TS

Zastaralé veřejné osvětlení trpí častými výpadky, a to především v důsledku povětrnostních podmínek. V roce 2015 byl zpracován pasport a standardizace veřejného osvětlení. Podle těchto postupů se do budoucna bude provádět rekonstrukce veřejného osvětlení podél hlavních komunikací města Rosice. V roce 2016 firma E.ON, která provádí rekonstrukci nadzemního vedení, pozastavila provádění staveb. Následně proto Rosické TS neprovedly žádné rekonstrukce VO. Pokračování výstavby se předpokládá v roce 2017.

Výše příspěvku zřizovatele na provoz VO v současné době nepokrývá spotřebu elektrické energie a nezbytnou údržbu a opravy VO. Nedostatek finančních prostředků neumožňuje ani žádné větší rekonstrukce nebo budování nových světelných bodů. Rosické TS se od svého založení ve spolupráci s vedením města snaží v rámci možností investovat nejen do oprav, ale i rozšiřování VO.

Opravy veřejného osvětlení se provádí především při pravidelných kontrolách VO nebo po telefonickém upozornění od občanů, ale také přes portál www.zmapujto.cz.

Údržba komunikací a chodníků

Jako poslední hlavní činnost je potřeba zmínit údržbu komunikací a chodníků. Letní údržba komunikací začíná zametáním zimního posypu, které probíhá v závislosti na klimatických podmínkách od března do dubna. Dále je pak letní údržba součástí celkové péče o čistotu a vzhled města. Zahrnuje především pravidelné zametání a vysávání listí prováděné současně s úklidem města a údržbou zeleně.

Údržba chodníků je mnohem náročnější než údržba komunikací, a to jak na mechanizaci, tak i na nasazení pracovníků.

V období od 1. listopadu do 31. března provádí organizace především zimní údržbu komunikací a chodníků. Rosické TS zajišťují zimní údržbu na komunikacích, chodnících a veřejných plochách ve všední dny od 5:00 do 22:00 hodin a o víkendech a svátcích od 7:00 do 20:00 hodin. Kalamitní stavy jsou řešeny individuálně i nad rámec výše uvedené doby. K zajištění sjízdnosti a schůdnosti výše uvedených komunikací spotřebují dle poslední zprávy o činnosti Rosické TS ročně takřka 200 t inertního materiálu a 20 t soli. Ve městě je velké množství úseků, jejichž údržbu lze provádět pouze ručně, především zámecké schody.

Podmínky údržby zpřísnila novela Zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích z roku 2009, na základě které přešla povinnost udržovat chodníky z majitelů přilehlých nemovitostí přímo na majitele chodníků, tedy na město Rosice. I když organizace vlastní dobré technické vybavení a úsilí zaměstnanců při údržbě komunikací a chodníků je maximální, nejsou někdy všechny chodníky ošetřeny tak rychle a tak kvalitně, jak by si někteří občané představovali.

3.2 Doplnková činnost organizace

Co se týče výkonu doplňkové činnosti, zřizovatel ji příspěvkové organizaci ve Zřizovací listině schválil. Cílem doplňkové činnosti je lepší využití hospodářských možností organizace a odbornosti jejích zaměstnanců.

Doplňková činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace. Účetnictví hlavní a doplňkové činnosti musí být sledováno na oddělených účtech.

Mezi doplňkové činnosti je zahrnuto:

- poskytování technických služeb (čištění ulic a udržování veřejných prostranství mimo majetek města)
- nakládání s odpady s výjimkou nebezpečných odpadů
- přípravné práce pro stavby (zemní práce, terénní úpravy, výkopové práce, bourací a uklízení práce, technická rekultivace)
- správa hřbitova

Zemní práce, doprava

Doplňkovou činnost pro organizaci představuje především služba občanům, kteří si zde mohou objednat dovoz sypkých hmot, odvoz odpadu, drobné zemní práce, malé stavební a pokladačské práce, sečení trávy, údržbu zeleně, svoz bioodpadu apod.

Organizace také spolupracuje se všemi organizacemi města. Kulturnímu a informačnímu centru poskytuje především technickou výpomoc při realizaci vánočních a velikonočních svátků, dále jsou nápomocni při organizaci již tradičních koňských vozatajských závodů, kde vystavují veškerou mobilní techniku s možností její prohlídky. Velmi dobře spolupracují s mateřskými školami při údržbě zahrad a drobných opravách v jejich budovách. Jsou nápomocni např. i při stěhování z důvodu různých stavebních úprav a při zahájení nového školního roku.

V letním období provádí sečení zahrad a likvidaci trávy nebo odvoz větví všem občanům města Rosice. V menším rozsahu také provádí drobné zemní práce, např. dovoz písku, rovnání plání, menší výkopové práce, velkoobjemový odvoz suti, odpadu a hlíny apod.

Sběrný dvůr

Co se týče další činnosti - nakládání s odpady, Rosické TS mají vybudované sběrné středisko odpadů. Bylo vybudované v roce 2011, ale do provozu bylo uvedené až 1. 1. 2012, slouží tedy již šestým rokem svému účelu.

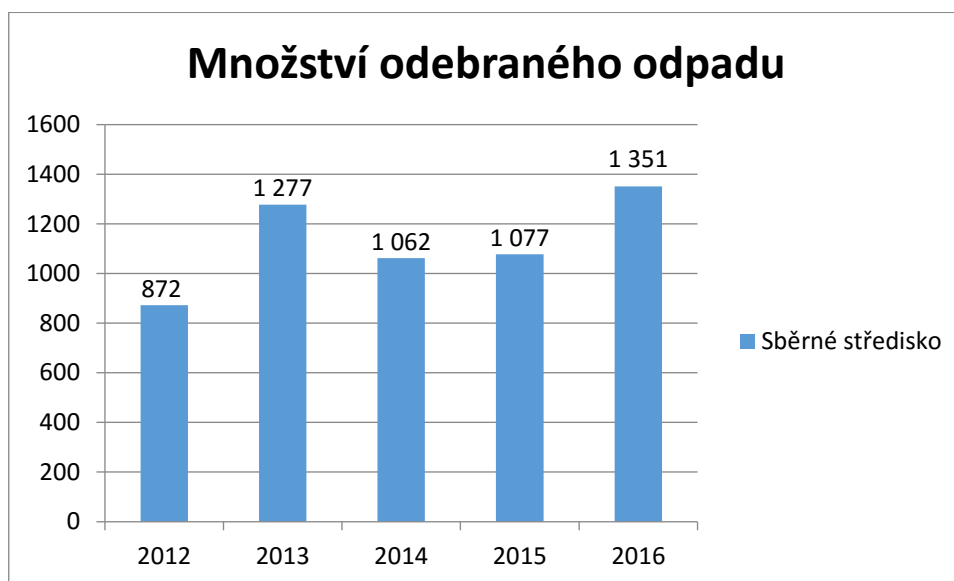
Odpad se zde třídí a některé komodity se prodávají. Výkup je zajištěn zejména u papíru, železa, dřeva, polystyrenu a skla. Ostatní odpad se odváží k likvidaci.

Svým způsobem bylo pro Rosické TS riskantní pustit se do této činnosti, bylo nutné nakoupit technické vybavení se všemi potřebnými a požadovanými prostředky, což bylo náročné především po ekonomické stránce. V první fázi šlo především o třídění odpadu, bylo nutné správně vybrat odběratele a dohodnout s nimi co nejvýhodnější ceny odebíraných surovin. Velkou neznámou bylo množství odebraného odpadu. Hned v prvním roce se ale ukázalo, že tento krok byl sice riskantní, ale že se vyplatí. Náklady na provoz sběrného střediska dle zprávy o činnosti organizace v roce otevření, tedy v roce 2012 činily 1 220 000,- Kč, ale množství odebraného odpadu překonalo veškerá očekávání – tehdy to bylo 872 t, v roce 2016 to bylo dokonce již 1 351 t.

Sběrné středisko odebírá odpad od občanů města Rosic a od fyzických a právnických osob působících v katastru města Rosice. Sběrné středisko odpadů slouží také jako shromažďovací místo elektroodpadu všeho druhu od ledniček až po žárovky. Všechny odpad přivezený především občany města se třídí do připravených kontejnerů a odváží se ke smluvním partnerům. Jak bylo řečeno, Rosické TS mají zajištěný odkup papíru, železa, dřeva, polystyrenu a všech druhů plastů, skla, tedy z toho plynou příjmy. Ostatní komodity jako je komunální odpad, biologicky rozložitelný odpad, pneumatiky a jiný nebezpečný odpad odváží ke koncovým odběratelům, kteří ho ekologicky zpracují.

Přehled množství odebraného odpadu dle jednotlivých komodit za rok 2016 je uveden v Příloze č. 5.

Níže uvedený graf znázorňuje množství odpadu převzatého v letech 2012 - 2016.

Graf 2 Množství odpadu v letech 2012 - 2016

Zdroj: Zprávy pro Radu města Rosice o činnosti Rosických TS za roky 2012 – 2016

Městský útulek

Od městské policie převzaly Rosické TS v roce 2010 do správy záchytné kotce pro zatoulané psy. Tento způsob je pro město finančně velmi výhodný ve srovnání s umísťováním psů do útulků. Čtyři záchytné kotce se vybudovaly právě v objektu sběrného střediska odpadů. Tato činnost je velmi náročná na obsluhu, která je nutná po 365 dní v roce. Péče o odchycená zvířata, především psy, spočívá na obsluze sběrného střediska odpadů. Tito pracovníci mimo jiné i v době volna, o svátcích a nedělích opatrují nalezená zvířata. Krmivo pro umístěná zvířata dostávají Rosické TS většinou jako poděkování za záchranu zvířete od majitelů. V roce 2016 zde bylo umístěno a následně předáno majitelům 28 psů. Při vracení odchycených zvířat zpět majitelům nebo nalezení majitele nového spolupracují Rosické TS s odborem životního prostředí MěÚ Rosice.

Správa hřbitova

K další doplňkové činnosti patří údržba veřejného pohřebiště. Ta se provádí společně s údržbou a úklidem města minimálně 2x týdně. Údržba probíhá nárazově dle potřeby, např. po větrném počasí probíhá úklid větví, na podzim sběr spadaneho listí, provádí se údržba volných hrobů, Rahnovy hrobky, pietních míst a válečných hrobů v katastru města Rosice. Během roku se provádí i drobné stavební práce na veřejném pohřebišti, např. zpevnění cest zámkovou dlažbou, k 50. výročí osvobození Rosic Sovětskou armádou byl opraven hrob sovětských vojáků včetně nové výsadby, a oprav náhrobku. Také pamětní deska se jmény rosických občanů umučených v koncentračních táborech byla opravena - podařilo se opravit a zvýraznit nápisy na bílém mramoru. V roce 2016 byly opraveny dvě cesty na hřbitově.

Ve správě Rosických TS jsou i veřejné toalety, které se nachází na městských schodech a u vchodu na hřbitov. Toalety jsou v provozu od jara do podzimu a v tomto období je 2x týdně prováděn jejich úklid. V zimních měsících jsou zařízení z technických důvodů, a to z důvodu zamrznání rozvodů vody v toaletách, uzamčeny.

Ostatní činnosti

Rosické TS opravují i dopravní značení a značení ulic a cyklostezek. Umísťování dopravního značení městských komunikací provádí dle pasportu specializovaná firma. Rosické TS zajišťují běžnou opravu např. po silném větru nebo po řádění vandalů posilněných alkoholem, kdy jsou dopravní značky ulámány nebo vyvráceny.

Jak bylo řečeno, Rosické TS pracují také pro mateřské školy a základní školu – provádí drobnou údržbu budov a zařízení, instalatérské a elektrikářské práce, sekají travnaté plochy a provádějí údržbu zeleně pravidelně se současnou údržbou zeleně města.

Na základě smluv provádí zimní údržbu parkovišť a komunikací pro firmy Panep s.r.o., Lidl v.o.s, Správu a údržbu silnic Jmk, kdy udržují autobusovou točnu v Tetčicích a areál bývalého učňovského střediska.

3.3 Zdroje financování – analýza výnosů

Zdroje financování zjistíme ve výkazu zisku a ztráty na straně výnosů. Jak bylo řečeno, příspěvková organizace Rosické TS je financována následujícími zdroji:

- příspěvek od zřizovatele na provoz organizace
- hlavní činnost organizace
- doplňková činnost organizace
- ostatní příjmy (úroky, prodej majetku atd.)

Výši příspěvku od zřizovatele zjistíme v řádku výnosů z transferů. Údaje ze sledovaného období roků 2008 – 2016 znázorňuje následující tabulka.

Tab. 3 Přehled výše příspěvků zřizovatele v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Výše příspěvku	6 479	7 200	7 003	7 508	7 847	8 794	10 396	11 119	10 444

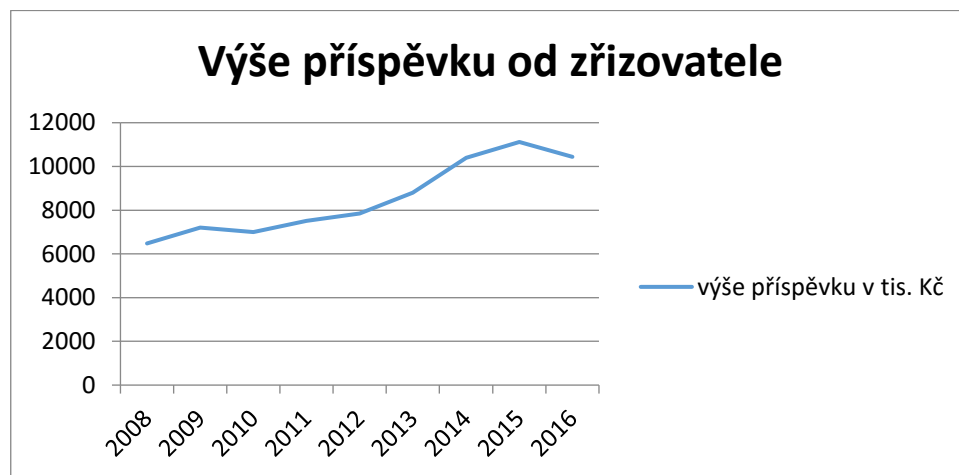
Zdroj: Výkazy zisku a ztráty příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Jak je z tabulky patrné, výše příspěvku od zřizovatele rok od roku roste – s výjimkou roků 2010 a 2016, kdy mírně poklesl. Tento pokles vůči předcházejícímu období způsobilo, že v roce předcházejícím poklesu zřizovatel uvolnil během roku tzv. účelový příspěvek, který byl určen na mimořádnou rekonstrukci VO.

Ředitel organizace vždy předloží koncem roku zastupitelstvu města předběžný rozpočet na následující rok a zároveň požádá zastupitelstvo o schválení výše příspěvku pro toto další období. Zastupitelstvo zatím vždy vyhovělo požadavkům ředitele a příspěvek odsouhlasilo.

Dle sdělení ředitele organizace je zvyšování příspěvku v mezidobí důsledkem toho, že město požaduje od příspěvkové organizace čím dál více činností, které musí zajišťovat. Výše příspěvku, který obdrží začátkem roku od zřizovatele, mnohdy nepokrývá požadované činnosti, proto zřizovatel dle svého uvážení a možností v průběhu roku příspěvek navyšuje účelovými příspěvky.

Nárůst výše příspěvku lze znázornit i graficky.

Graf 3 Grafické znázornění výše příspěvku od zřizovatele

Zdroj: výkazy zisku a ztrát

Další výnosy tvoří výnosy z hlavní a doplňkové činnosti za sledované období. Je třeba zdůraznit, že téměř celá hlavní činnost je financována příspěvkem od zřizovatele, v tržbách z prodeje služeb hlavní činnosti se zobrazují pouze výnosy, které byly nad rámec smluvního ujednání mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací.

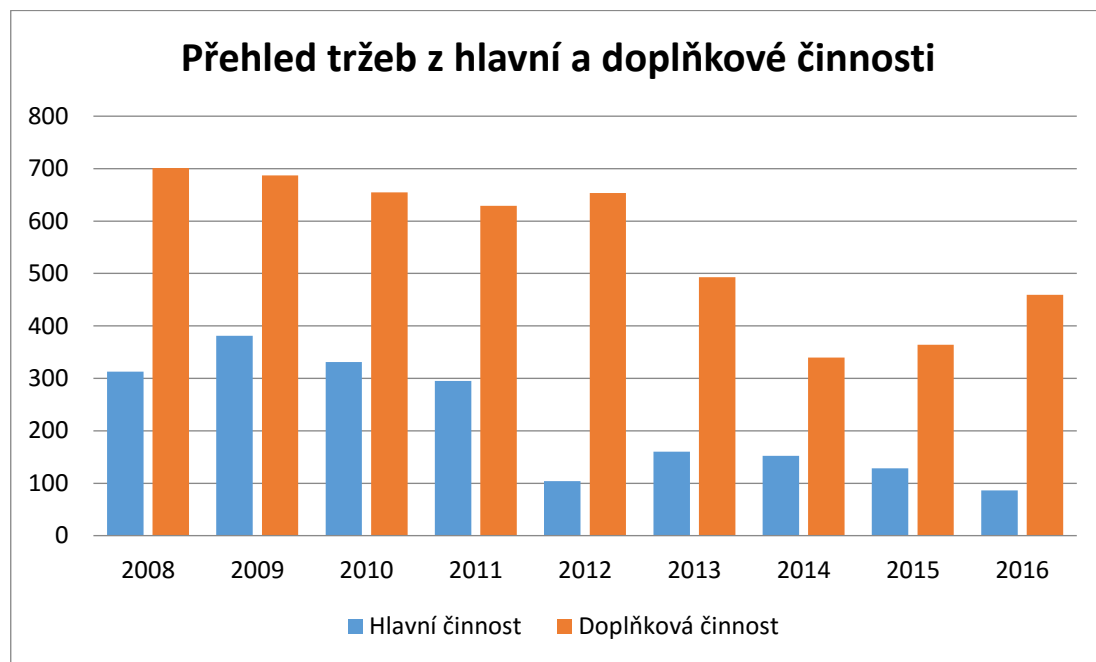
Tab. 4 Přehled tržeb z hlavní a doplňkové činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

Tržby z prodeje služeb	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hlavní činnost	312,48	381,11	331,00	295,22	104,24	160,07	152,27	128,16	86,55
Doplňková činnost	700,92	686,84	655,00	629,16	653,46	493,15	339,40	363,88	459,26

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Předběžný rozpočet, na základě kterého zřizovatel přidělil příspěvek organizaci, obsahoval podrobné vyčíslení činností, které v rámci hlavní činnosti budou zajišťovat, zde se objevují pouze činnosti, které nebyly v rozpočtu zahrnuty. Což vyplývá i z grafického znázornění.

Když tyto údaje znázorníme graficky, je patrné, že v celém sledovaném období tržby z prodeje služeb z dopl činnosti převyšují tržby z prodeje služeb z hlavní činnosti.

Graf 4 Tržby z hlavní a doplňkové činnosti

Zdroj: výkazy zisku a ztrát

Aby byl výčet výnosů kompletní, je potřeba podívat se na ostatní výnosy z hlavní a doplňkové činnosti, které znázorňují následující tabulky:

Tab. 5 Přehled ostatních tržeb z hlavní činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

Výnosy	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zúčtování fondů	615,91	60,44	593,00	439,70	421,50	6,92	3,50	36,61	323,63
Ostatní výnosy	67,11	93,05	127,00	84,37	154,54	174,27	274,06	157,48	132,38
Výnosy z pronájmu	0,00	0,00	34,00	40,50	36,00	14,80	16,00	0,00	15,00
Tržby z prodeje majetku	24,20	0,00	2,00	0,00	0,00	0,00	70,00	12,00	0,00
Úroky	0,18	0,18	0,00	0,18	0,14	0,06	0,03	0,00	0,00
Aktivace DHM	0,00	0,00	401,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostatní výnosy z HČ celkem	707,39	153,67	1 157,00	564,75	612,18	196,05	363,59	206,09	471,01

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

V položce ostatní výnosy z hlavní činnosti vede organizace zejména výnosy z odevzdaných vytríděných odpadů na sběrném dvoře, tedy výnosy z prodej železného šrotu, papíru, dřeva, skla a plastů.

Dále zde účtuje prefakturaci energie spotřebované v pronajaté budově, pokud se netýká aktuálního období.

Tab. 6 Přehled ostatních tržeb z doplňkové činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

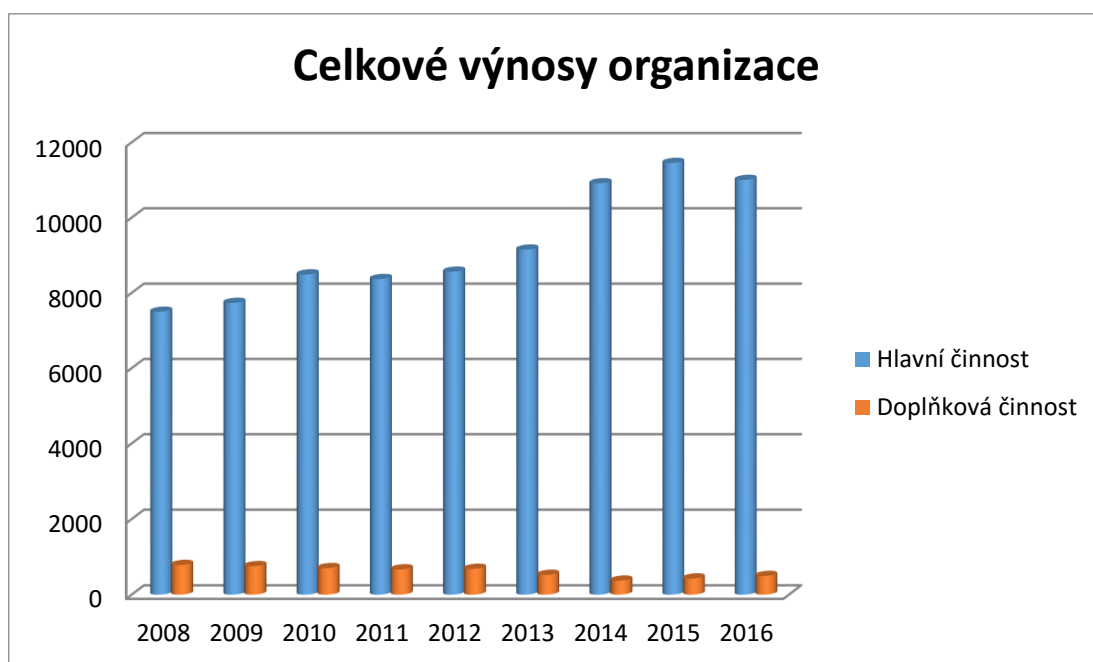
Výnosy	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tržby za prodané zboží	84,38	67,40	47,00	38,71	28,64	30,17	30,11	63,21	35,08

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Položka tržby za prodané zboží slouží k účtování tržeb za prodaný písek, kamenivo a betonové směsi, které organizace dopravuje vlastní mechanizací občanům.

Když tedy sečteme různé tržby a příjmy z hlavní a doplňkové činnosti včetně příspěvku na provoz od zřizovatele, dostaneme celkový součet výnosů příspěvkové organizace.

Výnosy dle členění znázorňuje následující graf.

Graf 5 Tržby z hlavní a doplňkové činnosti celkem

Zdroj: výkazy zisku a ztrát

Výnosy z hlavní činnosti tvoří pouze práce pro město Rosice. Jak bylo řečeno, jde zejména o péči o čistotu a vzhled města a zajištění funkčnosti veřejných prostranství a veřejných zařízení ve městě. Konkrétně jde o úklid města, provoz, údržbu a opravy veřejného osvětlení, údržbu zeleně, opravy a údržbu komunikací.

Výnosy z doplňkové činnosti tvoří poskytování technických služeb jako je sečení trávy a čištění komunikací, středisko sběrných surovin a přípravné práce pro stavby, což představuje zemní práce vlastní technikou, bourací a uklízečské práce, údržby zeleně, výpomoci školkám a škole atd.

Z grafu je přesně patrné, že organizace byla zřízena přednostně pro hlavní činnost, doplňková činnost je vedlejší a nesmí narušovat plnění hlavní činnosti.

3.4 Analýza nákladů

Příspěvková organizace Rosické TS může hradit svoje závazky pouze do výše příjmů, jejich rozpočet se sestavuje jako vyrovnaný. Všechny výdaje navíc by musel hradit zřizovatel, který o takových výdajích musí vědět předem a odsouhlasit je.

Jak bylo řečeno, příspěvková organizace musí předem předkládat zřizovateli ke schválení rozpočet na následující období. Zde se schvalují nejen výnosy, ale i náklady organizace.

U nákladů stejně jako u výnosů příspěvkových organizací musí být sledována hlavní a doplňková činnost odděleně. Náklady budeme také zjišťovat ve výkazu zisku a ztrát.

Náklady hlavní a doplňkové činnosti v letech 2008 – 2016 znázorňují následující tabulky:

Tab. 7 Přehled nákladů z hlavní činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

Náklady	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Spotřeba materiálu	1 476,39	989,56	1 245,00	1 189,26	1 182,79	1 507,57	1 722,07	1 939,04	1 472,96
Spotřeba energie	893,82	1 144,67	1 107,00	1 210,08	1 048,34	1 038,84	961,82	942,77	994,81
Aktivace DHM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-390,00	-60,00	-111,00	0,00
Opravy a udržování	344,14	210,66	386,00	509,95	374,84	380,23	1 488,81	646,91	505,10
Ostatní služby	850,96	1 161,85	1 338,00	1 100,11	1 283,13	1 795,04	1 177,37	1 439,19	1 624,24
Mzdové náklady	2 372,00	2 748,01	2 807,00	2 789,62	3 201,42	3 161,41	3 568,98	4 224,26	4 184,20
Zákonné sociální pojištění	799,79	873,14	921,00	919,23	1 047,51	1 042,45	1 166,59	1 387,82	1 343,04
Ostatní sociální pojištění	15,27	22,50	23,00	22,76	24,44	26,04	27,37	32,78	32,66
Zákonné sociální náklady	70,58	74,33	73,00	102,38	116,52	116,63	117,94	143,86	153,68
Ostatní sociální náklady	0,00	1,95	5,00	27,85	0,00	3,90	0,00	0,00	0,00
Daň silniční	15,89	16,34	17,00	19,13	19,86	19,64	16,02	16,06	15,94
Ostatní daně a poplatky	8,23	9,55	10,00	9,62	3,27	71,00	8,23	5,18	7,63
Jiné ostatní náklady	19,65	19,40	86,00	79,16	0,30	3,19	70,00	89,03	92,22
Odpisy DHM	470,46	547,60	542,00	464,70	304,01	194,91	515,49	627,57	639,76
Zůstatková cena prodaného DHM	248,23	0,00	0,00	0,00	50,41	112,57	116,95	154,84	42,13
Ostatní finanční náklady	0,00	0,00	9,00	10,21	78,86	79,82	73,66	0,00	0,00
Náklady celkem	7 585,40	7 819,54	8 569,00	8 454,04	8 735,69	9 163,24	10 971,28	11 538,30	11 108,60

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Tab. 8 Přehled nákladů z doplňkové činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

Náklady	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Spotřeba materiálu	90,08	40,20	88,00	71,13	71,54	76,36	37,34	32,40	35,10
Spotřeba energie	8,35	15,00	11,00	9,44	7,04	7,05	4,90	4,40	5,76
Prodané zboží	40,65	36,51	21,00	17,16	10,70	12,33	14,58	44,20	16,99
Opravy a udržování	31,98	11,78	27,00	31,37	19,23	15,85	20,34	9,30	10,91
Ostatní služby	106,52	101,31	119,00	98,84	95,26	121,26	40,69	45,30	81,26
Mzdové náklady	252,99	264,69	217,00	222,16	202,80	171,89	118,54	136,40	164,92
Zákonné sociální pojištění	87,77	85,48	74,00	75,53	68,86	58,37	39,93	45,80	55,12
Ostatní sociální pojištění	1,75	2,24	2,00	1,83	1,95	1,76	1,16	1,50	1,81
Zákonné sociální náklady	8,26	7,21	6,00	5,96	6,63	5,67	3,37	4,50	4,99
Ostatní sociální náklady	0,00	0,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Daň silniční	1,63	1,78	2,00	1,87	1,14	1,91	0,78	0,70	0,86
Ostatní daně a poplatky	0,21	0,00	0,00	0,08	0,14	0,26	0,22	0,10	0,27
Jiné ostatní náklady	1,92	1,11	8,00	6,55	6,27	5,11	3,25	4,50	5,31
Odpisy DHM	44,38	45,61	37,00	27,43	12,49	3,28	0,00	0,00	0,00
Ostatní finanční náklady	0,00	0,00	1,00	0,77	1,59	0,00	0,00	0,00	0,00
Zůstatková cena prodaného DHM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,40	3,53	7,00	0,00
Náklady celkem	676,48	613,13	613,00	570,11	505,61	490,51	288,64	336,02	383,30

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Jak je z tabulek hlavní a doplňkové činnosti patrné, náklady na hlavní činnost výrazně převyšují náklady na doplňkovou činnost.

Pro lepší představu můžeme opět hodnoty srovnat v grafickém znázornění nákladů.

Graf 6 Náklady na hlavní a doplňkovou činnost dle druhu

Zdroj: výkazy zisku a ztrát

Hospodaření organizace doplníme ještě podrobnější analýzou hospodářského výsledku za sledované období.

Tab. 9 Přehled hospodářských výsledků po zdanění v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hlavní činnost	-86,14	-84,77	-79,76	-86,07	-172,18	-12,83	-60,12	-85,02	-106,83
Doplňková činnost	108,81	141,11	88,71	97,76	176,49	32,81	80,86	91,07	111,05

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Jak je z tabulky patrné, hlavní činnost ve sledovaném období nedosahovala kladných hodnot – hlavní činnost produkovala ztrátu. Doplňková činnost naopak dosahovala zisku ve sledovaném období, který byl použit k pokrytí ztráty z hlavní činnosti.

Dle sdělení ředitele organizace zisk z doplňkové činnosti plyne zejména z poskytování služeb, jako je doprava materiálů, ukládání odpadu, drobné zahradnické práce a zimní údržba ploch a komunikací pro jiné instituce než město.

3.5 Finanční analýza příspěvkové organizace

Finanční analýza se zabývá zkoumáním dat z minulých let. Úkolem finanční analýzy je zhodnotit činnosti organizace, odhalit silné a slabé stránky hospodaření a určit případné ohrožení chodu organizace v budoucnu. Finanční analýza tedy vyhodnocuje momentální finanční situaci organizace a je podkladem pro rozhodnutí do budoucna. Informace o finančním stavu organizace jsou důležité jak pro vedení organizace, tak i pro ostatní zainteresované subjekty³⁷.

Pro finanční analýzu příspěvkové organizace Rosické TS provedeme rozbor následujících finančních ukazatelů:

- rentability
- likvidity
- aktivity
- zadluženosti (finanční stability)

3.5.1 Ukazatel rentability

Rentabilita vyjadřuje poměr mezi finančními prostředky, které nám plynou z aktivit (hospodářský výsledek) a mezi finančními prostředky, které jsme na tyto aktivity investovali (investovaný kapitál). Rentabilita se často využívá při rozhodování o tom, jakou aktivitu by firma neměla provádět a naopak, na co se zaměřit. Rentabilita často bývá označována jako ukazatel návratnosti nebo výnosnosti.

Jako optimální se v literatuře uvádí rentabilita ve výši 5 % a více. Investice by měly dosahovat rentability minimálně ve výši aktuální úrokové sazby. ČNB stanovuje tři úrokové sazby, které se však v posledních letech drží na historickém minimu – v současné době je dvoutýdenní repo sazba ve výši 0,05 %, diskontní sazba 0,05 % a lombardní sazba 0,25 %.

³⁷ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2, str. 99 – 101

U neziskových organizací není hospodářský výsledek až tak důležitý, protože jejich prioritou není generování zisku. Jelikož ale příspěvkové organizace vedle hlavní činnosti provádí i činnost doplňkovou, mohou určitý zisk generovat. U hlavní činnosti se prioritně sleduje vyrovnanost nákladů a výnosů.³⁸

Při analýze hospodářského výsledku příspěvkové organizace Rosické TS bylo konstatováno, že organizace produkuje zisk pouze z doplňkové činnosti a hlavní činnost je stabilně ve ztrátě a je kryta ziskem z doplňkové činnosti. Proto pro výpočet rentability použijeme nákladovou rentabilitu z nákladů doplňkové činnosti a dále zhodnotíme míru pokrytí ztráty hlavní činnosti ziskem doplňkové činnosti³⁹.

Výpočet nákladové rentability

Tento výpočet rentability je považován za nejpřísnější způsob výpočtu rentability. Nákladová rentabilita z nákladů doplňkové činnosti se vypočítá následujícím způsobem:

Výpočet:

$$R_{\text{NDČ}} = \frac{HVDČ}{NDČ} \times 100$$

$R_{\text{NDČ}}$ rentabilita nákladů doplňkové činnosti

$HVDČ$ hospodářský výsledek doplňkové činnosti

$NDČ$ náklady doplňkové činnosti

³⁸ SYNEK, Miloslav a kol. *Podniková ekonomika*. 4. přeprac. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-892-4.

³⁹ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2, str. 105

Tab. 10 Výpočet nákladové rentability z doplňkové činnosti 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
HVDC	108,81	141,11	88,71	97,76	176,49	32,81	80,86	91,07	111,05
NDC	676,48	613,13	613,00	570,11	505,61	490,51	288,64	336,02	383,30
R_{NDC} v %	16,08	23,01	14,47	17,15	34,91	6,69	28,01	27,10	28,97

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z výkazů příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Graf 7 Nákladová rentabilita z doplňkové činnosti v letech 2008 - 2016

Zdroj: výkazy příspěvkové organizace Rosické TS

Z výpočtu vyplynulo, že v letech 2008 – 2016 dosahovala nákladová rentabilita kladných hodnot, a to vždy nad hranicí aktuální úrokové sazby. Investice tedy dosahovaly vyšší výnosnosti, než kdyby byly uloženy na bankovním účtu a plynuly z nich úroky.

Vyjma roku 2013, kdy rentabilita dosahovala pouze hodnoty 6,69 %, si organizace v doplňkové činnosti vedla dobře a činnost byla vysoce efektivní. V tomto roce byl zisk z celého sledovaného období nejmenší.

Výpočet rentability pomocí zhodnocení míry pokrytí ztráty hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

Tento ukazatel nám zhodnotí, v jaké míře pokrývá zisk z doplňkové činnosti ztrátu hlavní činnosti, resp. na kolik procent zisk z doplňkové činnosti pokrývá ztrátu z hlavní činnosti. Příspěvková organizace Rosické TS ve sledovaném období generovala ztrátu z hlavní činnosti a zisk z doplňkové činnosti, proto má tento výpočet svoje opodstatnění⁴⁰.

Výpočet míry krytí ztráty (M_{KZ}) provedeme následujícím způsobem.

Výpočet:

$$M_{KZ} = \frac{ZiskDČ}{ZtrátaHČ} \times 100$$

ZiskDČ..... HV z doplňkové činnosti v kladném čísle

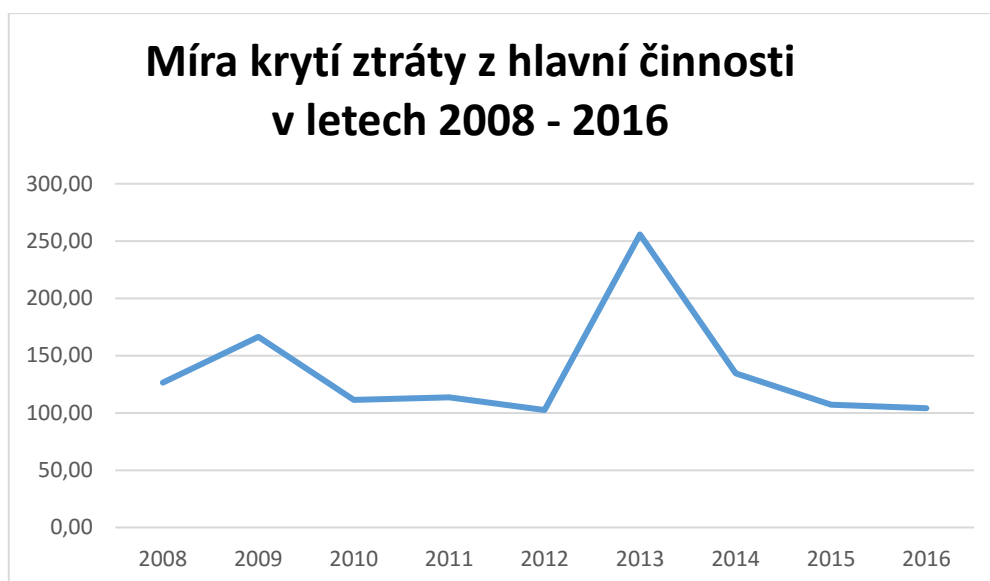
ZtrátaHČ..... HV z hlavní činnosti v záporném čísle

Tab. 11 Výpočet krytí ztráty z hlavní činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zisk DČ	108,81	141,11	88,71	97,76	176,49	32,81	80,86	91,07	111,05
Ztráta HČ	-86,14	-84,77	-79,76	-86,07	-172,18	-12,83	-60,12	-85,02	-106,83
MKZ v %	126,32	166,46	111,22	113,58	102,50	255,73	134,50	107,12	103,95

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z výkazů příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

⁴⁰ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2, str. 108

Graf 8 Grafické znázornění míry krytí ztráty z hlavní činnosti v letech 2008 - 2016

Zdroj: výkazy příspěvkové organizace Rosické TS

Jak je patrné z výsledků výpočtu, zisk z doplňkové činnosti bez problémů pokrývá ztrátu z hlavní činnosti. Nejlépe ve sledovaném období dopadl rok 2013, kdy zisk z doplňkové činnosti tvořil 255,73 % ztráty z hlavní činnosti. Zisk z doplňkové činnosti v tomto období nebyl výrazný, stejně tak ztráta z hlavní činnosti byla nejmenší za sledované období. Organizace v tomto roce pořídila několik drobných mechanismů, novou výpočetní techniku a uzavřela tři leasingové smlouvy na dodávku traktorové techniky a sekaček, které potřebovala k výkonu své činnosti. Tyto investice se promítly do hospodaření organizace.

3.5.2 Ukazatel likvidity

Likvidita v první řadě vyjadřuje schopnost firmy hradit své závazky, tj. schopnost hradit závazky v peněžních prostředcích. V druhé řadě je to schopnost firmy v krátkém období proměnit aktivum na peněžní prostředky. Ukazatele likvidity budeme počítat na základě tzv. poměrových ukazatelů, které vycházejí z rozvahy.⁴¹

⁴¹ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2, str. 115

V praxi se nejčastěji používají následující ukazatele likvidity:

- Okamžitá likvidita (Cash Position Ratio)
- Pohotová likvidita (Quick Asset Ratio)
- Běžná likvidita (Current Ratio)

Okamžitá likvidita (likvidita I. stupně)

Tento ukazatel vyjadřuje schopnost společnosti uhradit své krátkodobé závazky „ihned“. Pro úhradu bývá využit finanční majetek, tj. hotovost v pokladně, peníze na běžných účtech, šeky či krátkodobé cenné papíry. Doporučená hodnota se pohybuje v rozmezí mezi 0,2 – 0,7.

Finanční majetek je u Rosických TS tvořen pouze krátkodobým finančním majetkem, který najdeme v rozvaze na straně aktiv. Krátkodobé závazky jsou na straně pasiv.

Výpočet:

$$\text{Okamžitá likvidita (OL)} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Tab. 12 Výpočet okamžité likvidity v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fin. majetek	511,01	684,87	844,00	766,92	590,06	623,15	722,51	685,60	398,86
Krátk. závazky	436,44	389,85	964,00	889,59	946,21	979,88	1003,94	942,47	984,95
OL	1,17	1,76	0,88	0,86	0,62	0,64	0,72	0,73	0,40

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z rozvah příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Jak vyplývá z tabulky, okamžitá likvidita u příspěvkové organizace Rosické TS byla v udávaném limitu doporučené hodnoty pouze v roce 2016. To znamená, že ve sledovaném období organizace držela na svých účtech a v pokladně více hotovosti, než je doporučováno. Bylo by po ní lepší investovat hotovost do aktiv, které by jí přinesly větší výnos.

Peníze v hotovosti by měly představovat asi 1/5 hodnoty závazků, tedy minimální hodnotu ukazatele 0,2⁴². Vypočítané hodnoty jsou ale zkreslené kvůli způsobu financování organizace. U příspěvkových organizací, které zřizuje město, bývá ukazatel okamžité likvidity koncem roku vyšší. Je to tím, že pokud se organizaci podařilo nějaké peněžní prostředky z rozpočtu na konci roku ušetřit a nemá povolené od zřizovatele investování, což je i v našem případě, musí tyto prostředky držet a zahrnout je do sestavování rozpočtu na další rok.

Podobný výsledek, tedy vyšší hodnoty než doporučené, dostaneme i při výpočtu pohotové likvidity, což je způsobeno stejnou příčinou, jako v případě okamžité likvidity, a to jiným způsobem financování organizace, než bývá zvykem u ziskových firem.

Pohotová likvidita (likvidita II. stupně)

Tento ukazatel z výpočtu vylučuje zásoby, protože jde o nezbytný artikl pro zachování chodu firmy a často ho není možné rychle přeměnit na peněžní prostředky. Doporučená hodnota by se měla pohybovat kolem 1 – 1,5. Pod hodnotou 1 hrozí u firmy nesolventnost, převyšující hodnota 1 znamená neefektivní vázání prostředků v penězích a pohledávkách. Vyšší hodnota je přijatelná pro věřitele, ale pro vedení firmy to znamená, že výnosnost podnikání je malá, protože velká část oběžných aktiv je vázána v prostředcích, které přináší malý nebo žádný úrok.

Také u tohoto ukazatele budeme vycházet při výpočtu z rozvahy.

Výpočet:

$$\text{Pohotová likvidita (PL)} = \frac{(\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby})}{\text{krátkodobé závazky}}$$

⁴² GRÜNWALD, Rolf. *Finanční analýza a plánování podniku*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2007, ISBN 978-80-86929-26-2, str. 142

Tab. 13 Výpočet pohotové likvidity v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Oběžná aktiva	1011,92	1496,66	1599,00	1352,40	1179,72	1234,62	1226,58	1321,63	1200,17
Zásoby	25,695	14,12	18,00	20,70	29,64	25,17	16,03	26,14	29,95
Krátk. závazky	436,44	389,85	964,00	889,59	946,21	979,88	1003,94	942,47	984,95
PL	2,26	3,80	1,64	1,50	1,22	1,23	1,21	1,37	1,19

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z rozvah příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Hodnoty jsou opět vyšší, než doporučené. Nejedná se o klasickou ziskovou firmu, navíc při hospodaření s finančními prostředky se zodpovídá svému zřizovateli, nesmí je využít k jinému účelu, než je stanoveno ve zřizovací listině.

Určitou roli zde hraje i to, že se jedná o organizaci zabývající se službami – téměř netvoří zásoby, pouze posypový materiál pro údržbu komunikací v zimních měsících.

Pohotová likvidita bývá téměř identická jako běžná likvidita, což si ukážeme na následujícím výpočtu.

Běžná likvidita (likvidita III. stupně)

Tento ukazatel bývá nazýván jako ukazatel solventnosti nebo ukazatel pracovního kapitálu (working capital ratio). Říká nám, kolikrát je firma schopna uspokojit pohledávky věřitelů v případě, kdy promění všechna svoje oběžná aktiva na peněžní prostředky.

Doporučená hodnota by se měla pohybovat mezi 1,8 – 2,5, u průmyslových podniků se toleruje i hodnota 1,5. Problematická je až hodnota pod 1, která znamená, že krátkodobé závazky není možné z oběžných aktiv uhradit a musí se hradit z dlouhodobých zdrojů nebo z prodeje majetku. Tedy čím vyšší hodnota ukazatele, tím menší riziko platební neschopnosti (insolvence).

Výpočet:

$$\text{Běžná likvidita (BL)} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

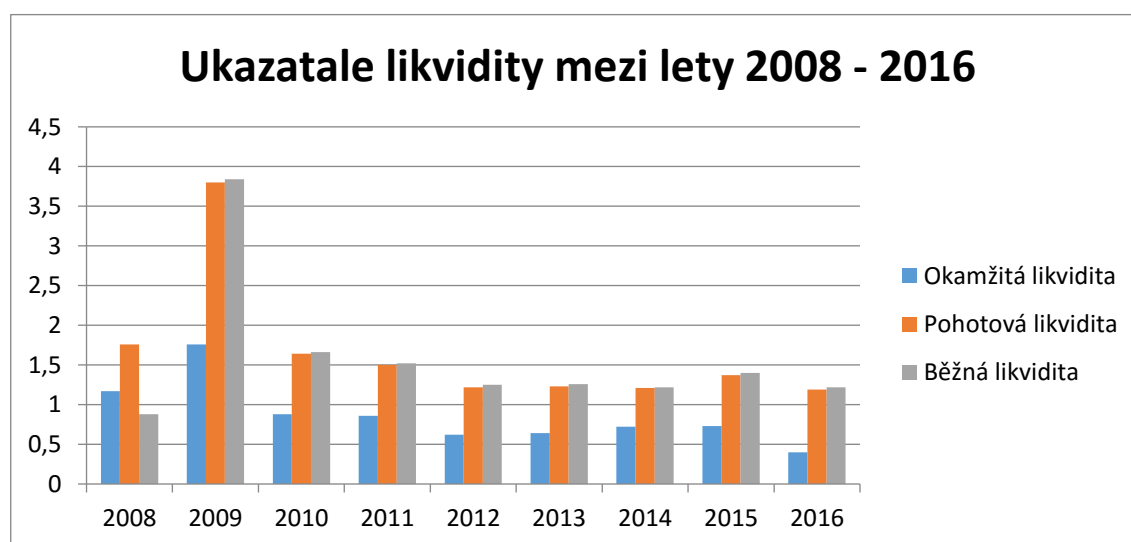
Tab. 14 Výpočet běžné likvidity v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Oběžná aktiva	1011,92	1496,66	1599,00	1352,40	1179,72	1234,62	1226,58	1321,63	1200,17
Krátk. závazky	436,44	389,85	964,00	889,59	946,21	979,88	1003,94	942,47	984,95
BL	2,32	3,84	1,66	1,52	1,25	1,26	1,22	1,40	1,22

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z rozvah příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Čím stálější a jistější má firma příjmy (např. rámcové smlouvy s odběrateli), tím blíže je hodnota běžné likvidity rovna hodnotě 1. V našem případě si organizace vede dobře, hodnoty ukazatele jsou ve většině roků ze sledovaného období vyšší než hodnota 1. Může to být zase částečně spojené s formou financování a povoleným způsobem hospodaření.

Pro lepší přehlednost znázorníme všechny vypočítané ukazatele likvidity graficky. Jak bylo řečeno, pohotová a běžná likvidita dosahují téměř stejné hodnoty, okamžitá je výrazně nižší, ale dle výsledků výpočtů je organizace solventní.

Graf 9 Grafické znázornění vypočtených ukazatelů likvidity v letech 2008 - 2016

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z rozvah příspěvkové organizace Rosické TS

3.5.3 Ukazatel aktivity

Ukazatel aktivity nám poskytuje informaci o tom, jak efektivně firma hospodaří se svými vloženými prostředky v návaznosti na jednotlivé složky kapitálu - aktivy, jako je majetek, pohledávky, zásoby atd.

Jelikož u příspěvkové organizace Rosické TS nelze použít všechny ukazatele aktivity, byly vybrány pouze některé. Nejpoužívanější ukazatele aktivity⁴³, které se pokusíme aplikovat na podmínky naší organizace, jsou:

- Obrat aktiv (Assets Turnover Ratio)
- Obrat zásob (Inventory Turnover Ratio)
- Doba obratu zásob (Inventory Turnover)
- Doba obratu splatnosti pohledávek (Average Collection Period)
- Doba obratu úhrady krátkodobých závazků (Creditors Payment Period)

Obrat aktiv

Tento ukazatel nám říká, kolik prostředků firma ročně vygeneruje ze zdrojů, tedy kolik korun tržeb připadá na jednu korunu aktiv. Pro výpočet použijeme hodnoty z rozvahy (majetek) a výkazu zisků a ztráty (tržby). Hodnota ukazatele by měla dosahovat minimálně hodnoty 1.

Výpočet:

$$\text{Obrat aktiv (OA)} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktivní celkem}}$$

⁴³ SYNEK, Miloslav a kol. Podniková ekonomika. 4. přeprac. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-892-4.

Tab. 15 Výpočet obratu aktiv v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tržby	7499,28	8489,02	9979,00	9035,84	9245,51	9673,75	11280,67	11880,39	11496,12
Aktiva celkem	4800,37	6155,23	5911,00	5299,57	4848,88	4911,92	9905,34	9372,83	8798,32
OA	1,56	1,38	1,69	1,71	1,91	1,97	1,14	1,27	1,31

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z výkazů příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Jak vyplynulo z výpočtů, organizace se ve sledovaném období pohybovala nad doporučenou hodnotou 1. Největšího výnosu z jedné koruny aktiv získala v roce 2013, a to 1,97 korun tržeb. Nejhorší naopak byl rok 2014, kdy získala pouze 1,14 korun.

Obrat zásob a doba obratu zásob

Ukazatel obratu zásob nám udává, kolikrát jsou položky zásob během roku prodány a opětovně naskladněny. Jak bylo řečeno, organizace tvoří zásoby pouze ve formě posypového materiálu na údržbu komunikací a chodníků.

Ukazatel doby obratu zásob má pro finanční analýzu mnohem více vypovídající hodnotu, než obrat zásob, tedy kolikrát během roku dojde k obratu položky zásob. Čím menší je ukazatel doby obratu zásob, tím efektivněji firma řídí svůj sklad. Nezáleží také na hodnotě zásob, které si firma drží.

Výpočet:

$$\text{Obrat zásob (OZ)} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}}$$

$$\text{Doba obratu zásob (DOZ)} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}} \times 365$$

Číslo 365 nám udává počet dnů v roce.

Tab. 16 Výpočet obratu zásob a doby obratu zásob v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tržby	7499,28	8489,02	9979,00	9035,84	9245,51	9673,75	11280,67	11880,39	11496,12
Zásoby	25,70	14,12	17,76	20,70	29,64	25,17	16,03	26,14	29,95
OZ	291,80	601,21	561,88	436,51	311,93	384,34	703,72	454,49	383,84
DOZ	1,25	0,61	0,65	0,84	1,17	0,95	0,52	0,80	0,95

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z výkazů příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Vzhledem k tomu, že organizace provozuje výhradně služby, zásoby netvoří velký objem oproti tržbám a při výpočtu tedy bylo dosaženo vysokých čísel. Co se týká obratu zásob, nejvíce se obměnily zásoby v roce 2014, a to 703,72 krát během roku. Nejméně naopak v roce 2008, což byl první rok existence organizace a tento ukazatel může být zkreslený právě počátkem činnosti. Tento ukazatel u této organizace nemá vypovídající schopnost, proto byl využit ještě výpočet doby obratu zásob.

Doba obratu zásob dosahuje nízkých hodnot. Čím vyšší je obrat zásob a nižší doba obratu zásob, tím lépe si organizace vede. Vzhledem k tomu, že se nejedná o výrobní firmu a nemusí se dodržovat plynulé zásobování, jsou zásoby nastaveny optimálně.

Doba obratu splatnosti pohledávek

Tento ukazatel je velice důležitý, udává nám, jak dlouhá je průměrná splatnost pohledávek. Doporučená hodnota je okolo 14, nad 70 už se považuje za neuspokojivou.

Do pohledávek se zahrnují jak dlouhodobé pohledávky, tak krátkodobé. Organizace Rosické TS neeviduje v účetnictví dlouhodobé pohledávky, budeme proto vycházet pouze z krátkodobých.

Výpočet:

$$\text{Obrat pohledávek (OP)} = \frac{\text{tržby}}{\text{pohledávky}}$$

$$\text{Doba obratu pohledávek (DOP)} = \frac{365}{\text{OP}}$$

Tab. 17 Výpočet obratu aktiv v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tržby	7499,28	8489,02	9979,00	9035,84	9245,51	9673,75	11280,67	11880,39	11496,12
Pohledávky	356,01	381,00	736,77	564,79	560,02	586,31	488,03	609,90	771,36
OP	21,06	22,28	13,54	16,00	16,51	16,50	23,11	19,48	14,90
DOP	17,33	16,38	26,95	22,81	22,11	22,12	15,79	18,74	24,49

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z výkazů příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Jak je patrné z výpočtu, organizace má krátké termíny na úhradu pohledávek a drží se v doporučeném limitu hodnot. Nejdelší splatnost měla v roce 2010, kdy hodnota dosahovala téměř 27 dnů. To nám udává, že v tomto roce neměla organizace moc silnou vyjednávací pozici vůči svým odběratelům, protože splatnost pohledávek je vysoká. Dnešním trendem je získávat si zákazníky díky nabídnuté delší splatnosti. Ale vysoká doba obratu pohledávek může znamenat i špatnou platební morálku odběratelů. Nejkratší doba obratu pohledávek byla v roce počátečním, tedy v roce 2008, kdy dosahovala hodnoty 17,33 dnů.

Doba obratu úhrady krátkodobých závazků

Tento ukazatel nám udává, za kolik dní, tj. s kolikadenní splatností v průměru hradíme svoje závazky. Tato hodnota by měla být vyšší než hodnota ukazatele splatnosti pohledávek. Pro výpočet se používají jak krátkodobé, tak dlouhodobé závazky. Organizace Rosice TS v účetní evidenci neeviduje dlouhodobé závazky, pouze krátkodobé. Je to dané tím, že zřizovatel ve zřizovací listině nepřipouští úvěry.

Výpočet:

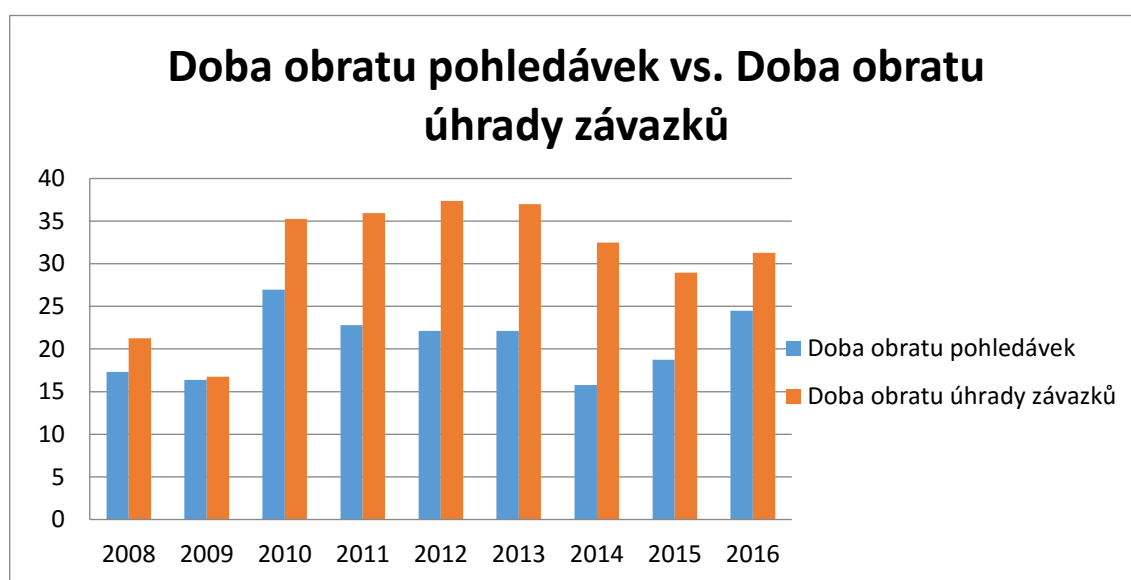
$$\text{Obrat úhrady závazků (OUZ)} = \frac{\text{závazky}}{\text{tržby}} \times 365$$

Tab. 18 Výpočet obratu úhrady závazků v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Závazky	436,44	389,85	965,14	889,59	946,21	979,87	1003,29	942,47	984,95
Tržby	7499,28	8489,02	9979,00	9035,84	9245,51	9673,75	11280,67	11880,39	11496,12
OUZ	21,24	16,76	35,26	35,93	37,36	36,97	32,48	28,96	31,27

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z výkazů příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Jak vyplynulo z výpočtů, organizace má větší dobu obratu úhrady závazků než dobu obratu pohledávek, pouze v roce 2009 se tyto dvě hodnoty přiblížily, jak je patrné z následujícího grafu.

Graf 10 Grafické znázornění vypočtených ukazatelů aktivity v letech 2008 - 2016

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z výkazů příspěvkové organizace Rosické TS

Organizace má tedy silnou vyjednávací pozici ve vztahu k dodavatelům.

3.5.4 Ukazatel zadluženosti (finanční stability)

Ukazatel zadluženosti hodnotí úvěrové zatížení firmy, tedy poměr mezi vlastními a cizími zdroji financování podniku. Úvěrové zatížení je do určité výše žádoucí, nesmí ale firmu zatěžovat vysokými finančními náklady. Vyšší zadluženost je možná pouze za cenu vyšší rentability.

Tento ukazatel bývá také nazýván ukazatelem dlouhodobé finanční stability firmy. U příspěvkové organizace Rosické TS se nejedná o úvěry jako takové, ty zřizovatel nepovoluje. Cizí zdroje zde představují zdroje státní, poskytnuté příslušným krajem nebo územně samosprávným celkem, případně z dotací. Vlastní zdroje tvoří příjmy z činnosti a příspěvky od zřizovatele.

Ukazatel zadluženosti se uvádí v procentuálním vyjádření. V podmínkách příspěvkové organizace lze aplikovat následující ukazatele zadluženosti:

- Celková zadluženost
- Koeficient samofinancování
- Míra zadluženosti

Celková zadluženost

Tento ukazatel nám udává, v jaké výši využívá firma ke svému financování cizí zdroje krytí, tedy vztah mezi cizími a vlastními zdroji financování. Vyšší hodnoty jsou rizikem pro věřitele, nižší je pro věřitele bezpečnější. Vyšší hodnoty ale nemusí vždy znamenat finanční problémy firmy, mohou být způsobeny i tvorbou vyšších rezerv.

Hodnoty pro výpočet budeme čerpat z rozvahy.

Výpočet:

$$\text{Celková zadluženost (CZ)} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{aktiva celkem}} \times 100$$

Tab. 19 Výpočet celkové zadluženosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Cizí zdroje	787,81	770,74	965,14	889,59	946,21	979,87	1003,29	942,47	984,95
Aktiva celkem	4800,37	6155,23	5911,00	5299,57	4848,88	4911,92	9905,34	9372,83	8798,32
CZ	16,41	12,52	16,33	16,79	19,51	19,95	10,13	10,06	11,19

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z rozvahy příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Nejvyšší zadluženosti dosahovala organizace v roce 2013, kdy cizí zdroje tvořily 19,95% hodnoty majetku. Nejmenší zadluženost naopak byla v roce 2015, kdy cizí zdroje dosahovaly výše 10,06%. Jak nám vyplynulo z předešlých výpočtů, organizace je schopna plnit svoje závazky, netvoří dlouhodobé závazky, cizí zdroje u nich představují zejména prostředky na účtech fondů, nezaplacené faktury a nevyplacené mzdové prostředky na konci roku.

Z interních dokumentů je možné zjistit, že organizace tvoří následující fondy:

- rezervní fond
- fond odměn
- investiční fond
- FKSP

Následující tabulka znázorňuje stav na účtech peněžních fondů:

Tab. 20 Přehled stavu na účtech peněžních fondů v roce 2016 (v Kč)

Druh fondu	stav k 1.1.	příjem	výdej	stav k 31.12.
Rezervní fond	60 129,52	4 840,3	0	64 969,90
Fond odměn	46 320,09	1 210,09	0	47 530,18
Investiční fond	220 201,91	243 887,64	432 468,00	31 621,55
FKSP	46 455,84	61 954,17	41 540,00	66 870,01

Zdroj: Zpráva o činnosti organizace Rosické TS za rok 2016

Jak je patrné z tabulky, největší část prostředků prochází přes investiční fond. Ten je v organizaci prioritně využíván k opravám strojů a zařízení.

Koeficient samofinancování

Tento ukazatel je opakem ukazatele celkové zadluženosti. Dohromady oba ukazatele tvoří 100 % majetku. Udává, do jaké míry je podnik schopen pokrýt své potřeby svými vlastními zdroji. Pokud je ukazatel větší než 40 %, charakterizuje to příznivou finanční situaci.

Výpočet:

$$\text{Koeficient samofinancování (KS)} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva celkem}} \times 100$$

Tab. 21 Výpočet koeficientu samofinancování v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Vlastní kapitál	4012,58	5384,49	4947,00	4409,98	3902,67	3932,05	8902,05	8430,35	7813,37
Aktiva celkem	4800,37	6155,23	5911,00	5299,57	4848,88	4911,92	9905,34	9372,83	8798,32
KS	83,59	87,48	83,67	83,21	80,49	80,05	89,87	89,94	88,81

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z rozvahy příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Jak je z výpočtu patrné, organizace většinu majetku pořídila z vlastního kapitálu, tedy z příjmů z činnosti nebo z příspěvku od zřizovatele. Organizace si vede velice dobře.

Míra zadluženosti

Tento ukazatel bývá využíván zejména bankovními ústavy, v případě žádosti o úvěr rozhoduje o tom, zda ho banka poskytne nebo neposkytne. Důležitý je jeho časový vývoj, zda se podíl cizích zdrojů zvyšuje či snižuje. Cizí zdroje by neměly dosahovat vyšší hodnoty než vlastní kapitál.

Výpočet:

$$\text{Míra zadluženosti (MZ)} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}} \times 100$$

Tab. 22 Výpočet obrátu úhrady závazků v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Cizí zdroje	787,81	770,74	965,14	889,59	946,21	979,87	1003,29	942,47	984,95
Vlastní kapitál	4012,58	5384,49	4947,00	4409,98	3902,67	3932,05	8902,05	8430,35	7813,37
MZ	19,63	14,31	19,51	20,17	24,25	24,92	11,27	11,18	12,61

Zdroj: Vlastní výpočet, čerpáno z rozvahy příspěvkové organizace Rosické TS roky 2008 – 2016

Jak je patrné z výsledků, největší část majetku byla financována cizími zdroji v roce 2013, kdy tato výše dosahovala téměř 25 %. Nejnížší naopak byla v roce 2015, kdy dosahovala pouze 11 %.

3.6 Zhodnocení finanční analýzy

Pro finanční analýzu hospodaření příspěvkové organizace Rosické TS bylo využito několik ukazatelů. Úkolem bylo zjistit a komplexně vyhodnotit finanční situaci organizace. Finanční analýza by měla odhalit slabé stránky organizace, které by do budoucna mohly být hrozbou pro chod organizace. Zároveň by ale měla odhalit silné stránky, které by organizace mohla v budoucnu využít jako příležitosti.

Finanční analýza vycházela i z let minulých, srovnávané období bylo v letech 2008 – 2016. Snahou bylo zhodnotit organizaci jako celek, zohlednit všechny faktory, které by mohly nebo které ovlivňují finanční situaci organizace. Při zpracování finanční analýzy se vycházelo z finančních výkazů pro účetní uzávěrku, a to z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Analýzy byla provedena poměrovými ukazateli, konkrétně ukazatelem rentability, likvidity, aktivity a zadluženosti.

I když byla příspěvková organizace díky zisku z doplňkové činnosti, který sloužil ke krytí ztráty z hlavní činnosti, ve sledovaném období v kladných číslech, nevypovídá to nic o finančním zdraví organizace. K tomu nám poslouží podrobnější rozbor hospodaření, který je zpracovaný ve finanční analýze. Výsledky jednotlivých ukazatelů přinesly informace o finančním stavu organizace.

Finanční analýzu byla nejprve prováděna ukazatelem rentability. Rentabilita poměřuje hospodářský výsledek ve vztahu k investovanému kapitálu. Optimální hodnota rentability by měla být 5 % a více, což by mělo organizaci přinášet stejně, jako úroková sazba. Příspěvková organizace Rosické TS generuje zisk pouze z doplňkové činnosti, proto pro výpočet rentability byla využita data z doplňkové činnosti. Byla využita nákladová rentabilita z nákladů doplňkové činnosti a míra pokrytí ztráty hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti.

Z výpočtu nákladové rentability z doplňkové činnosti nám vyplynulo, že organizace se ve sledovaném období pohybovala nad hodnotou 5 %. Nejmenší rentability dosáhla v roce 2013, kdy rentabilita nákladů z doplňkové činnosti činila 6,69 %. Ostatní roky sledovaného období se rentabilita pohybovala od hodnoty 15 % výše, nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2012, kdy činila téměř 35 %. Celkově meziročně rentabilita měla nerovnoměrný vývoj, což naznačuje i to, že nejvyšší a nejnižší rentabilita byla zaznamenána rok po sobě v letech 2012 – 2013.

Dalším vypočteným ukazatelem byla míra pokrytí ztráty hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti. Tento ukazatel nám v procentuálním vyjádření říká, jak zisk z doplňkové činnosti pokrývá ztrátu z hlavní činnosti. Aby zisk z doplňkové činnosti pokryl ztrátu hlavní, musí tato hodnota dosahovat 100 % a více. Jak nám vyplynulo z výpočtu, míra krytí se ve sledovaném období pohybovala nad touto hodnotou, to znamená, že zisk z doplňkové činnosti plně pokrývá ztrátu hlavní. Největší hodnoty dosahovala míra krytí v roce 2013, kdy dosahovala 255,73 %, nejmenší v roce 2012, kdy se pohybovala těsně nad hranicí 102 %. Celkově míra krytí ztráty meziročně kolísala.

Při výpočtu likvidity byly použity ukazatele okamžité, pohotové a běžné likvidity. Likvidita nám udává, jak je organizace schopna hradit svoje závazky a také schopnost organizace proměnit aktivum na peněžní prostředky.

Při výpočtu okamžité likvidity se doporučená hodnota pohybuje mezi hodnotou 0,2 – 0,7. Organizace Rosické TS se pohybovala v tomto intervalu, ale i výš. Nejmenší hodnoty dosáhla v roce 2016, kdy hodnota činila 0,4. Nejvíce dosáhla v roce 2009, kdy hodnota činila 1,76. Z výpočtu je tedy patrné, že organizace drží na svých účtech a v hotovosti větší množství finančních prostředků, než by bylo žádoucí.

Protože se však jedná o příspěvkovou organizaci, která nemá povoleno investování bez souhlasu zřizovatele, zejména koncem roku se nevyužité finanční prostředky hromadí na účtech a jsou dále zahrnuty do sestavování rozpočtu na následující období.

Při výpočtu pohotové likvidity bychom měli v ideálním případě dosáhnout hodnoty 1 – 1,5. Pohotová likvidita nám udává solventnost organizace, tedy jakou část krátkodobých závazků kryje finančním majetkem. Příspěvková organizace Rosické TS ve sledovaném období překročila doporučený limit pouze v prvních dvou letech své existence, to znamená, že držela velkou část oběžných aktiv. Pro organizaci to bylo špatné, protože ji takové finanční prostředky nepřinášejí žádný výnos. Nicméně to stále znamená, že je firma solventní, dostojí svým závazkům jak vůči dodavatelům, tak vůči zaměstnancům.

Běžná likvidita bývá u organizací, které se zabývají poskytováním služeb, jako Rosické TS, téměř identická jako pohotová likvidita. Což nám také výpočty potvrdily. Hodnoty se vyjma prvních dvou roků existence firmy pohybovaly v doporučené hodnotě 1,5 – 2,5. Vypočtené hodnoty opět potvrdily, že organizace je schopna uspokojit pohledávky věřitelů. Ve sledovaném období měla meziročně jak pohotová, tak běžná likvidita spíše klesající tendenci.

Dalším zkoumaným ukazatelem finanční analýzy byl ukazatel aktivity, kterým se sleduje schopnost organizace využívat majetek (aktiva), čili zda nemá nevyužité kapacity. Nejprve byla aktivity zkoumána ukazatelem obratu aktiv. Doporučená hodnota tohoto ukazatele je minimálně hodnota 1. Organizace Rosické TS ve sledovaném období dosáhla nejmenší hodnoty 1,14 v roce 2014 a nejvyšší hodnoty 1,97 v roce 2013. To znamená, že 1 Kč vložených aktiv jim přináší až 1,97 Kč tržeb.

Další ukazatele aktivity – obrat zásob a doba obratu zásob nám potvrdily, že organizace nedrží stabilně velké zásoby. V obratu zásob dosahovala firma vysokých čísel, nejvyšší hodnota byla 703,72 krát za rok. Nicméně doba obratu zásob byla nízká, hodnoty se pohybovaly od 0,52 do 1,25. Čím vyšší je obrat zásob a nižší doba obratu zásob, tím lépe si organizace vede, protože jsou zásoby optimálně nastaveny.

Doba obratu splatnosti pohledávek nám udává, jak dlouhá je splatnost pohledávek. Organizace měla ve sledovaném období dobu splatnosti svých pohledávek za odběrateli od 15,79 po 26,95 dní. Naopak dobu obratu závazků, tedy ukazatel, který nám udává, kolik dní v průměru trvá úhrada závazků dodavatelům, měla hodnoty od 16,76 do 37,36 dnů. Z tohoto výpočtu nám vyplynulo, že organizace má silnou vyjednávací pozici ve vztahu ke svým dodavatelům, protože hodnota doby úhrady závazků byla vyšší, než hodnota úhrady pohledávek.

Posledním zkoumaným ukazatelem finanční analýzy byl ukazatel zadluženosti neboli finanční stability organizace. Tento ukazatel nám poměruje vlastní a cizí zdroje financování a zkoumá zadluženost firmy. Při výpočtu byly použity ukazatele celkové zadluženosti, koeficient samofinancování a míra zadluženosti.

Celková zadluženost nám ukázala, že organizace příliš nevyužívá cizí zdroje ve vztahu k aktivům. Je to zřejmě dané tím, že zřizovatel nepřipouští úvěry. Cizí zdroje v tomto případě budou znamenat tvorbu rezervních fondů. Nejvyšší hodnota celkové zadluženosti dosahovala v roce 2013 hodnoty 19,95 % majetku. Koeficient samofinancování je opakem ukazatele zadluženosti, porovnává vlastní zdroje ve vztahu k aktivum a dohromady by tyto dva ukazatele měly tvořit 100 % majetku. Což nám výpočet potvrdil. Nejvyšší hodnoty dosahoval koeficient samofinancování v roce 2014, a to hodnoty 89,94 %. Do této výše je schopna organizace pokrýt svoje potřeby. Míra zadluženosti, třetí ukazatel finanční stability organizace, porovnával navzájem cizí a vlastní zdroje. Cizí zdroje by neměly dosahovat vyšší hodnoty než vlastní, což výpočet u této organizace potvrdil. Nejvyšší hodnoty cizí zdroje ve vztahu k vlastním dosahovaly v roce 2013, kdy činily cca 25 % vlastních zdrojů.

Co se týče výsledků finanční analýzy, lze konstatovat, že mezi silné stránky organizace patří zejména rentabilita, kde se naměřené hodnoty pohybovaly nad doporučenými 5 %. Zisk doplňkové činnosti pokrývá plně ztrátu z hlavní činnosti. Organizace je také schopna plnit svoje závazky vůči věřitelům, což nám vyplynulo z výpočtu likvidity. Z výpočtu aktivity se potvrdilo, že organizace ve sledovaném období plně využívala svého majetku a neměla nevyužité kapacity. Organizace se také téměř nezadlužuje a většinu svých aktivit kryje z vlastních zdrojů.

Slabé stránky organizace spatřuji zejména v tom, že má omezené pravomoci při získávání prostředků nad rámec příspěvku zřizovatele. Všechny činnosti organizace upravuje zřizovací listina, proto organizace nemá moc možností, jak vylepšit svoje hospodaření. Každý náklad a výdaj musí být předem schválen zřizovatelem při předložení rozpočtu na následující období ke schválení.

Slabou stránkou organizace je také to, že hlavní činnost je stabilně ztrátová. Při zavádění nápravných opatření je tedy vhodné se zaměřit zejména na možnosti úspory nákladů plynoucích z poskytování služeb v rámci hlavní činnosti, popř. ke zvýšení výnosů z hlavní činnosti tak, aby nebyla ztrátová.

4 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ, POSOUZENÍ JEJICH PŘÍNOSŮ

Příspěvková organizace Rosické TS se musí striktně držet ustanovení zřizovací listiny, nemůže bez svolení zřizovatele zvyšovat svoje příjmy jinak, než činnostmi uvedenými ve zřizovací listině – nemá povolený sponzoring nebo reklamu, nedostává téměř žádné dary, nemůže investovat. Většinu příjmů tak tvoří příspěvek zřizovatele. Co se týče výdajů, příspěvková organizace musí sestavovat rozpočet, který musí být vyrovnaný, a každý větší výdaj musí v rozpočtu schvalovat její zřizovatel. Sídlo organizace je v pronajatých prostorách města, nemá tedy možnost ovlivnit ani výdaje na provozní náklady kanceláří např. zateplením budovy.

Protože nemohou rozhodovat plně o záležitostech týkajících se finanční stránky organizace, v opatřeních je tedy vhodné zaměřit se na další možné zdroje financování, které by byly v souladu s ustanoveními zřizovací listiny, zejména zvážit zavedení takových opatření, která by pomohla dlouhodobě šetřit náklady nebo zvýšila výnosy organizace.

4.1 Čerpání dotací

Neziskové organizace, jako i ostatní podnikatelské a nepodnikatelské subjekty, mají možnost čerpat dotace na provoz a některé zamýšlené projekty v operačním období 2014 – 2020. Jedná se o prostředky poskytované ze strukturální fondů EU členskými státy.

Veškeré administrativní úkony spojené s žádostí o dotaci však vyžadují určité znalosti v této problematice, protože podmínky každého dotačního programu nebo výzvy se v průběhu let mění. S čerpáním dotace je také spojena doba udržitelnosti, tj. doba, po kterou projekt musí sloužit ke stejnému účelu, k jakému byl pořízen, a každý rok se musí zpracovávat monitorovací zprávy. Většina dotací je totiž poskytována na období delší než 1 rok.

V Rosických TS administrativu spojenou s žádostmi o dotaci zajišťuje účetní ve spolupráci s ředitelem. S problematikou dotací se mohou také obracet na projektového manažera města, který poskytuje součinnost při podávání žádostí příspěvkovým organizacím města. Příspěvková organizace si také může najmout na podání žádosti a administraci výběrového řízení externí firmu, kterých je na trhu dostatek. Náklady na externí firmu lze většinou zahrnout do způsobilých výdajů k žádosti o dotaci.

Jak bylo řečeno, Rosické TS využívají dotace na mzdy pracovníků, které si najímají na sezónní práce prostřednictvím úřadu práce. Tomuto programu se říká aktivní politika zaměstnanosti⁴⁴ a prostředky poskytují přímo úřady práce.

Prostřednictvím prostředků z tohoto programu mohou pomáhat podnikatelům tzv. zřídit společensky účelné pracovní místo pro uchazeče o zaměstnání, kterým nelze jiným způsobem zajistit pracovní umístění. Jaký obor podnikání a v jaké výši budou podporovat je plně na rozhodnutí příslušného úřadu práce, protože v každém regionu je situace jiná. Největší šanci na získání podpory mají řemeslné obory, kterých je v zemi nedostatek. Přednostně se zaměstnávají lidé, kteří jsou na úřadu práce delší dobu (min. 6 měsíců), aby neztratili pracovní návyky, a dále uchazeči starší 55 let, kteří jsou hůře zaměstnatelní vzhledem ke svému věku a zdravotnímu stavu, a mladí do 25 let, kterým zase naopak chybí praxe. Výše dotace se pohybuje mezi 30 – 50 tis. na osobu, maximálně však do výše šestinásobku průměrné mzdy. Administrace žádosti o tuto dotaci je náročná a každé čerpání je spojeno s následnou kontrolou, zda svěřené prostředky byly využity řádným způsobem, nicméně tato dotace organizaci částečně kryje mzdové náklady pro najímané sezónní pracovníky, čím organizace ušetří asi 2/3 mzdových nákladů pro tyto pracovníky.

⁴⁴ Integrovaný portál MPSV, *Aktivní politika zaměstnanosti a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti* [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

Organizace by dále mohla čerpat finanční prostředky z Operačního programu Zaměstnanost (OPZ)⁴⁵. Cílem OPZ je řešení problémů zaměstnanosti, rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce, rozvoj dalšího vzdělávání a zvyšování znalostí zaměstnanců a podpora veřejných služeb. Z OPZ lze např. hradit periodické přezkušování řidičů a strojníků a další vzdělávací aktivity pro zaměstnance. Tuto dotaci poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Je možné v rámci tohoto programu dosáhnout dotace až 100 %, jelikož spoluúcast příjemce je stanovena ve výši 0 – 50 %. V organizaci by bylo možné také čerpat dotace v rámci programů Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Řídícím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj. Cílem tohoto programu je zkvalitnění infrastruktury, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a rozvoj obcí, měst a regionů⁴⁶.

Další dotační program, který by mohla organizace začít využívat, je některý z dotačních programů Státního fondu životního prostředí (SFŽP), zejména Operační programy Životního prostředí (OPŽP). Cílem těchto programů je ochrana a zajištění kvalitního životního prostředí. Konkrétně by organizace mohla využívat z OPŽP programy zaměřené na nakládání s odpady, jako zvyšování energetického využití odpadů nebo prevenci vzniku odpadů.

Jak bylo řečeno, organizace má ve své kompetenci správu sběrného dvora. Z dotace OPŽP by bylo možné hradit budování sběrných míst nebo sběrných dvorů, dále lze nakupovat speciální kontejnery na třídění odpadu, kompostéry, mechanizaci k přesunu tříděného odpadu, svozové vozy atd. Podpora pro příspěvkové organizace v tomto programu může činit 25 – 85 % ze způsobilých výdajů⁴⁷. Záštitu nad tímto programem má Ministerstvo životního prostředí.

⁴⁵ Dotační.info, největší portál o dotacích v ČR. *Neziskové organizace*. [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/dotace-podle-oboru/neziskove-organizace/>

⁴⁶ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Integrovaný regionální operační program. [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/irop/>

⁴⁷ eDOTACE, průvodce světem dotací. *Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů (3.2) – Výzva 69*. [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/vyzva/zvysit-podil-materialoveho-a-energetickeho-vyuziti-odpadu-32-vyzva-69>

Žádosti o dotaci ze strukturálních fondů EU a Národních zdrojů v programovém období 2014 – 2020 se podávají elektronicky prostřednictvím portálu MS2014+. Na tomto portále také probíhá veškerá správa projektů po celou dobu životního cyklu projektu. Probíhají zde veškeré úkony od podání žádosti včetně příloh, případné doplnění žádosti, je zde zveřejněna zpráva o přidělení či nepřidělení dotace. Dále zde po přidělení dotace probíhá vyúčtování dotace, případný finanční audit prohospodařených prostředků, zpravidla 1x ročně se zde vyplňují monitorovací zprávy, které nám vypovídají o průběhu životnosti projektu, a závěrečná monitorovací zpráva, která shrne celou dobu udržitelnosti projektu.

Podmínky pro udělení dotace se mohou lišit podle povahy operačního programu. Některé žádosti mohou mít i tzv. předregistrační žádost, která se podává před samotným podáním žádosti o dotaci. Před podáním žádosti je nutné prostudovat příslušnou metodiku k podání žádosti o dotaci.

Většina žádostí se dnes podává elektronicky, příslušné formuláře a informace lze získat na internetových stránkách jednotlivých ministerstev, která jsou pověřena správou a administrací svěřených operačních programů. Někdy ale jsou žádosti, přílohy nebo samotné vyúčtování požadovány i v listinné podobě.

Jádro všech žádostí tvoří identifikační údaje žadatele, charakteristika činnosti žadatele, popis projektu – zejména název projektu a cíl projektu, analýza současného stavu, způsob zajištění udržitelnosti projektu, výše způsobilých výdajů, harmonogram atd.

Hlavní a povinnou přílohou žádosti bývají dokumenty, v kterých žadatel představí projekt, jeho základní parametry, uvede důvody ke změně stávajícího stavu, stanoví cíle projektu, popíše způsob realizace projektu, který povede k dosažení cílů, včetně termínů zahájení a ukončení projektu. Tyto podklady může tvořit:

- Projektová dokumentace
- Podnikatelský záměr
- Studie proveditelnosti
- Finanční plán (ekonomické hledisko projektu)
- Dotazníkové šetření

Kvalita zpracování těchto dokumentů může mít vliv na hodnocení projektu a případné schválení žádosti o dotaci. Text musí dodržovat předepsanou strukturu, obsahovat maximum relevantních informací, dle kterých bude projekt hodnocen.

Hodnocení je prováděno na základě získaných údajů o připravovaném projektu a jeho možnosti realizace. Při hodnocení bývají využívány metody hodnocení jako doba návratnosti investice či očekávaná míra výnosnosti atd.

V návrhových opatřeních budu řešit dotaci z Národního programu Životního prostředí SFŽP, a to na pořízení užitkového elektromobilu jako alternativního způsobu dopravy, který by pro organizaci mohl být přínosem zejména ve výši poskytnuté dotace, čímž by zvýšila svoje příjmy.

Pořízení elektromobilu

Organizace tvoří investiční fond, který je využíván jak k opravám a údržbám stávajícího zařízení, tak k pořizování nového zařízení. Větší investiční výdaje na pořízení nového zařízení schvaluje zřizovatel organizaci přímo v rozpočtu na příslušné období. Dle sdělení ředitele příspěvkové organizace nezbytně potřebují rozšířit vozový park užitkových vozidel a má na nákup vozidla v rozpočtu pro letošní rok schválené prostředky.

Uvažují o pořízení nového užitkového automobilu, který by svážel odpadkové koše. Tato činnost se provádí 3 x týdně. Stávající naftové vozidlo denně najede 40 km jen po území Rosic, aby vyprázdnilo přes 90 ks odpadkových košů. Provoz vozidla (zejména spotřeba paliva) by se výrazně mohl snížit zakoupením elektromobilu, kde jsou náklady na provoz výrazně nižší, a které by tuto činnost zvládlo bez zátěže životního prostředí, jak tomu bylo se stávajícím vozidlem. Dosud tuto službu zajišťovali prostřednictvím dieselového vozidla Multicar M27 třídy EURO V, VI.

Pořízení nového užitkového vozu typu Multicar je pro organizaci výrazná investice, pořizovací cena se pohybuje kolem 1,8 mil. Kč, a takovým obnosem příspěvková organizace momentálně nedisponuje. Proto by bylo řešením část investic na pořízení nového užitkového vozidla přenést na některý z fondů, který poskytuje dotace z EU. SFŽP přijímá od listopadu 2016 žádosti v rámci Výzvy č. 13/2016 Národního programu Životního prostředí Podpora alternativních způsobů dopravy.

Pokud by příspěvková organizace požádala o podporu SFŽP, mohla by místo klasického užitkového vozidla typu Multicar pořídit užitkový elektromobil. Výše dotace činí max. 34 % pořizovací ceny, v případě pořízení vozidla kategorie N1 (nákladní vozidla menší – do 2,5t) však může podpora dosáhnout nejvýše částky 220 tis. Kč.

Organizace, které hospodaří s veřejnými prostředky, tedy hospodařící s omezenými finančními prostředky, se považují za nejlépe hospodařící subjekty. Musí jednat s péčí řádného hospodáře, jak jim ukládá zákon o zadávání veřejných zakázek. Pokud by se příspěvková organizace rozhodla jít cestou čerpání dotací, čímž by si navýšila svůj rozpočet na straně příjmů, musela by zvážit také fakt, že zpracování dotačních titulů je velice časově náročná činnost s nejistým výsledkem. Podání žádosti a administraci výběrového řízení lze však svěřit firmám, které nabízí podobné služby, případně požádat o spolupráci svého zřizovatele, který zaměstnává člověka, který se dotacemi zabývá, a to projektového manažera města.

Typově by příspěvkové organizaci vyhovoval např. elektromobil GOUPIL G4. Toto vozidlo vzhledově a zejména svými rozměry připomíná vozidlo Multicar. Tento typ vozidla nabízí několik prodejců v rámci ČR. Větší vozidlo by pro organizaci nepřicházelo v úvahu, protože odpadkové koše se nachází i v takových částech města, kam se větší vozidlo nedostane kvůli své šířce. Také není potřeba, aby toto vozidlo uvezlo velký náklad, protože elektromobily se vyznačují menším výkonem. Toto vozidlo bude prioritně svážet odpadkové koše.

Pořizovací hodnota užitkového vozu GOUPIL G4 se na trhu pohybuje kolem 700 tis. Kč. V případě získání dotace SFŽP v maximální výši 220 tis. Kč by investice pro organizaci činila pouze 480 tis. Kč, tedy cca 27 % hodnoty nového vozidla Multicar. Elektromobil tedy dosahuje zhruba třetinové ceny běžného dieselového užitkového vozidla podobných parametrů. Příspěvková organizace má v rozpočtu zajištěnu finanční částku odpovídající celé pořizovací hodnotě vozidla, protože získání dotace je nejisté.

Žádost k výzvě č. 13/2016 SFŽP musí být zpracována v listinné podobě a odeslána poštou nebo prostřednictvím datové schránky s platným elektronickým podpisem. Žádosti se předkládají v jednom vyhotovení ve formě originálu a zároveň elektronicky na nosiči CD.

Podpora bude poskytována na základě rozhodnutí s účinností do 31. 12. 2018. Tj. v tomto období musí být vozidlo zakoupeno. Výběrové řízení musí proběhnout v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek č. 134/2016 Sb. – postup žadatele při výběru dodavatele je stanoven Pokyny a dokumenty pro zadávání veřejných zakázek, které jsou zveřejněny na www.sfzp.cz, sekce Národní program Životního prostředí.

Žadatel o dotaci musí pořízené vozidlo ve svém vlastnictví ponechat nejméně 3 roky od data dokončení realizace projektu a vozidlo musí být po tuto dobu aktivně využíváno (3 roky je uvedená životnost projektu). Během této doby musí žadatel umožnit kontrolu osobám pověřeným Fondem, případně jiným kontrolním orgánům.

Organizace má zajištěno financování ve svém rozpočtu na rok 2016, pokud by se jí podařilo získat dotaci, měla by volné prostředky pro další období. Finanční prostředky však z dotace budou poskytovány formou zálohy, a to až do vyúčtování čerpaných prostředků v rámci Závěrečného vyhodnocení akce, které příjemci finanční prostředky definitivně přiznává. Po dobu 3 let příjemce podpory musí každý rok odevzdat Zprávu o realizaci projektu za uplynulých 12 měsíců (průběžná monitorovací zpráva), aby splnil všechny podmínky udělení dotace.

Dokumenty předkládané žadatelem k žádosti o dotaci (v originále, příp. ověřené kopii):

- Formulář žádosti o poskytnutí podpory
- Popis realizace projektu – odůvodnění potřeby a hospodárnosti provozu, technické specifikace pořizovaného vozidla s alternativním pohonem
- Doložení předpokládané výše investice (cenová nabídka) na vozidlo, které chce žadatel pořídit
- Zakládací dokument (zřizovací listina organizace)
- Prohlášení žadatele že se nejedná o podnik v obtížích (např. prohlášení nezávislého auditora nebo banky)

Dokumenty k podpisu smlouvy o poskytnutí dotace (kopie):

- Dokumentace k zadávacímu řízení
- Smlouva o zřízení běžného účtu
- Čestné prohlášení žadatele o podporu ve věci inkasního příkazu k navrácení podpory
- Smlouva o závazku veřejné služby

Dokumenty k žádosti o uvolnění finančních prostředků:

- Formulář Žádosti o uvolnění finančních prostředků
- Formulář Přehled čerpání
- Kopie faktur a ostatních účetních dokladů
- Kopie bankovních výpisů o úhradě faktur a účetních dokladů
- V případě uplatnění bonusu 10 tis. Kč za ekologickou likvidaci – potvrzení o ekologické likvidaci vč. emisní normy likvidovaného vozidla

Příjemce podpory zodpovídá také za publicitu, tj. informuje veřejnost o tom, že projekt byl realizován za finanční spoluúčasti SFŽP. O publicitě musí být provedena fotodokumentace, musí být využity zdroje publicity jako internet, rozhlas, televize či tisk. Vozidlo musí být označeno povinným sdělením „Jezdím s podporou SFŽP“

Co se týče výpočtu provozních nákladů obou vozidel, vzhledem k tomu, že by nový elektromobil pouze doplnil stávající vozový park a nezvažuje se vyřazení žádného stávajícího vozidla, nelze uplatnit bonus na ekologickou likvidaci vozidla. Reálně lze vyčíslit hodnotu provozní úspory pouze nepřímou, a to v úspoře pohonných hmot.

Ve vyčíslení nákladů na provoz se neuvažuje žádná běžná údržba, jako jsou běžné opravy, pneumatiky, oleje atd. Běžná údržba se nedá přesně určit, záleží na mnoha faktorech, jako je stáří vozidla, místo pravděpodobného využití vozidla, zkušenostech řidiče atd. Uvažována bude pouze samotná spotřeba pohonných hmot.

Provozní náklady vozidla Multicar M27

Reálná spotřeba PHM je 18 litrů nafty / 100 km, 1 l nafty se průměrně v jihomoravském kraji pohybuje na hranici 30 Kč.

Pokud bychom uvažovali průměrných 20 - 22 pracovních dnů v měsíci, tedy cca 250 pracovních dnů za rok, provozní náklady Multicary by dosáhly této částky:

Uvažuje se nájezd 6 500 km za rok = 1 170 l nafty x 30 = 35 100 Kč/rok

Provozní náklady elektromobilu

Co se týče provozu vozidla GOUPIL G4, jeho provoz je výrazně nižší než provoz vozidla Multicar. Vozidlo GOUPIL G4 má tyto provozní náklady:

Uvažuje se kapacita největší nabízené baterie na trhu – lithiových akumulátorů, s dojezdem až 135 km na jedno nabití – jedno nabíjení se spotřebou 12 kWh, 1 kWh od společnosti E.ON činí 4,20 Kč. Dále elektromobil ke svému provozu potřebuje 10 l destilované vody za týden na doplnění baterií v hodnotě 120 Kč.

Pokud bychom tedy opět uvažovali průměrných 20 - 22 pracovních dnů v měsíci, tedy cca 250 pracovních dnů za rok, provozní náklady elektromobilu by dosáhly této částky:

Nájezd 6 500 km ročně = 50 x nabíjení po 12 kWh, tj. 600 kWh x 4,20 Kč + 52 x 10 l destilované vody = 2 520 + 6 240 = 8 760 Kč/rok.

Tab. 23 Vyčíslení nákladů na PHM

Typ vozidla	Roční náklady na PHM
Multicar	35 100 Kč
GOUPIL G4	8 760 Kč
Rozdíl nákladů	- 26 340 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Jak je z tabulky vyčíslení nákladů na PHM patrné, elektromobil dosahuje cca 25 % provozních nákladů Multicar. Organizace by tedy ušetřila jak na pořizovací hodnotě vozidla, tak také na provozních nákladech PHM.

V současné době je kladen velký důraz na ekologii. Dlouhodobým cílem Města Rosice je účinná politika ochrany životního prostředí ve městě. Realizací nákupu elektromobilu by došlo nejen ke snížení nákladů na pořízení a provozním nákladům, ale i ke snížení emisní a hlukové zátěže.

4.2 Veřejné osvětlení

Veřejné osvětlení v Rosicích je zastaralé. Poslední roky se jen udržovalo v provozuschopnosti bez větších finančních investic, řešily se jen havarijní stavy, např. nákupem levných svítidel bez dlouhé doby životnosti. Z tohoto důvodu je veřejné osvětlení provozováno s velmi vysokou energetickou náročností okolo 100 W na světelný bod a vysokými náklady na opravy.

Veřejné a slavnostní osvětlení jako celek je v majetku zřizovatele města Rosice, které je správcem. Všechny prvky veřejného osvětlení se nachází na pozemcích ve vlastnictví města, aby v budoucnu mohlo zajišťovat následnou správu a údržbu. Příspěvková organizace Rosické TS je provozovatelem, má ve své kompetenci úhradu elektrické energie a opravy. Vzhledem k omezeným finančním prostředkům provozovatele nebylo možné v uplynulých letech realizovat větší investice do obnovy.

Město Rosice má zpracované Městské standardy pro veřejné osvětlení, které by měly sloužit jako podklad pro projektanty, investory a zhotovitele pro přeložky a nové stavby VO. Tento dokument poskytuje podrobné informace zejména pro zpracování projektové dokumentace. Jsou zde podrobně popsány druhy svítidel, způsoby zapojení VO a další technické podmínky pro realizaci výstavby a rekonstrukcí VO.

Veřejné osvětlení je v Rosicích rozděleno do dvou zón:

- *Zóna I* představuje střed města, tj. Palackého náměstí včetně přilehlých komunikací, kde jsou soustředěny základní služby a související občanská vybavenost. Zde jsou také umístěny architektonicky nejcennější objekty jako kostel, zámek a radnice. Do této zóny dále spadá hlavní průtah městem – silnice I/23.

V této zóně se zvažuje rekonstrukce, doplnění a případně nové technické řešení za použití moderních a úsporných osvětlovacích prostředků, především technologie LED.

- *Zóna II* je část města, kde jsou zařazeny průmyslové a obytné oblasti na krajích města. Zde se využívá střední jas a uvažuje se o zabudování technologie LED do stávajících svítidel s cílem snížit budoucí provozní náklady.

Město Rosice kromě jednotného vzhledu svítidel požaduje i vhodné světelně technické vlastnosti a jednoduché konstrukční řešení, aby nedocházelo k výraznému narušení stávajících povrchů. Dle sdělení ředitele příspěvkové organizace z tohoto důvodu zvažují při rekonstrukci VO použít technologii halogenidových výbojek, nebo LED technologii. Pokud srovnáme obě technologie, dostaneme následující údaje.

LED technologie má delší životnost, LED diody mají životnost přibližně 100 tis. hodin, kdežto halogenidové výbojky pouze 6 – 9 tis. hodin. Kromě životnosti je nutné vzít v úvahu i svítivost. LED diody dosahují vyšších hodnot výkonu než halogenidové výbojky, u kterých se světelná účinnost postupem času snižuje. Halogenidové výbojky však vyzařují světelný tok všemi úhly a není soustředěn do jednoho směru, LED diody mají světelný tok v rozpětí 120° až 140° bez optiky, s optikou dosahují vyšší účinnosti. Měrný výkon halogenidové výbojky se pohybuje mezi 80 – 90 lm/W, bílé LED diody mají v současné době výkon 100 – 160 lm/W. Vývoj LED technologie jde však stále kupředu, výkon se zvyšuje přibližně každé dva roky a nové technologie předpokládají v budoucnu výkon až 230 lm/W.

Halogenidové výbojky fungují na principu výboje v plynech, světlo vzniká výboji mezi elektrodami uvnitř trubice. Výbojky vyžadují speciální pomocná zařízení regulující přívod proudu, tzv. předřadník. LED technologie je tvořena různými vrstvami polovodivého materiálu a potřebuje spouštěcí obvod, tzv. řídicí systém.

Co se týče cenové relace, obě technologie jsou v současné době cenově srovnatelné. LED diody i řídicí systém obvykle vyrábí jedna společnost, proto se do ceny zásadním způsobem promítají ceny celého kompletu.

Pořizovací hodnota kompletu je výhodnější, než pořizovat technologie zvlášť, proto je cenově srovnatelná s halogenidovými výbojkami. Přesto bych se přiklonila k technologii LED, která se stále vyvíjí a už dnes má vyšší výkon než halogenidová technologie. Pro město by použití této technologie mohlo znamenat velkou úsporu provozních prostředků na celé soustavě VO.

Dle přehledu fakturace od společnosti E.ON je průměrná spotřeba elektrické energie na provoz VO ve výši 309,195 MWh/rok. Při ceně 2,60 Kč za 1 kWh se spotřeba elektrické energie na provoz VO pohybuje ročně kolem 800 tis., provoz a údržba stojí Rosice TS dalších 350 tis. Pokud by město provedlo výměnu svítidel za LED technologii, mohlo by ušetřit až 60 % nákladů na provoz. V přepočtu na jeden světelný bod představují nyní náklady na provoz 4,16 Kč na jeden světelný bod a den provozu, z toho elektrická energie činí 2,98 Kč a 1,18 Kč zbývá na údržbu. Průměrná částka na provoz obdobných zařízení v ČR se pohybuje v rozmezí 6 – 8 Kč na světelný bod, přičemž minimální částka na údržbu by neměla klesnout pod 2,50 Kč na světelný bod a den provozu.

Ve sledovaném období město do obnovy VO vložilo průměrnou částku 200 tis. ročně. Za posledních 25 let tedy vznikl schodek nákladů na obnovu cca 40 mil. Kč.

Kompletní obnova VO technologií LED

Při sestavování modelové situace pro kompletní obnovu technologií LED musíme vycházet z rozdělení veřejného osvětlení na zóny. Pro zónu I lze využít svítidla s třídou osvětlení ME5 a ME6 pro komunikace a křižovatky, pro zónu II lze využít svítidla s třídou S3 – S7 určené pro obytné a pěší zóny, parkoviště atd. Celková délka komunikací v Rosicích je 26,419 km a dle tříd osvětlení je rozdělena následovně:

Tab. 24 Celkové délky komunikací s příslušným zařazením

Třída osvětlení	Délka komunikace	Počet ulic
ME5	2,661	5
ME6	1,929	5
S3	0,691	3
S4	4,763	10
S5	7,454	17
S6	7,358	33
S7	1,563	6

Zdroj: *Standardy veřejného osvětlení města Rosice*

ME5 - silnice I/23 (ulice Brněnská, Na Mýtě, Trávníky, Wolkerova, Husova)

- Svítidlo SHARK 60W, na 1 km je potřeba cca 27 ks, cena svítidla včetně zdroje 7 895 Kč, spotřeba energie za rok 18 132 Kč/km, instalace 213 200 Kč/km

Výpočet nákladů:

Potřebný počet kusů světelných bodů: $2,661 \text{ km} \times 27 \text{ ks} = 72 \text{ ks}$

Náklady na svítidla: $72 \times 7\,895 = 568\,440 \text{ Kč}$

Náklady na instalaci: $2,661 \times 213\,200 = 567\,325 \text{ Kč}$

Náklady na pořízení celkem: $568\,440 + 567\,325 = 1\,135\,765 \text{ Kč}$

Spotřeba energie: $2,661 \times 18\,132 = 48\,249 \text{ Kč}$

ME6 - (ulice Tetčická, Nádražní, Zastávecká, 1. května, Říčanská)

- Svítidlo SHARK 35W, na 1 km je potřeba cca 28 ks, cena svítidla včetně zdroje 5 994 Kč, spotřeba energie za rok 11 342 Kč/km, instalace 167 800 Kč/km

Výpočet nákladů:

Potřebný počet kusů světelných bodů: $1,929 \text{ km} \times 28 \text{ ks} = 54 \text{ ks}$

Náklady na svítidla: $54 \times 5\,994 = 323\,676 \text{ Kč}$

Náklady na instalaci: $1,929 \times 167\,800 = 323\,686 \text{ Kč}$

Náklady na pořízení celkem: $323\,676 + 323\,686 = 647\,362 \text{ Kč}$

Spotřeba energie: $1,929 \times 11\,342 = 21\,879 \text{ Kč}$

S3 - (Palackého náměstí, Komenského náměstí, Žerotínovo náměstí)

- Svítidlo INDAL - STELA 30W, na 1 km je potřeba cca 28 ks, cena svítidla včetně zdroje 15 381 Kč, spotřeba energie za rok 8 954 Kč/km, instalace 430 700 Kč/km

Výpočet nákladů:

Potřebný počet kusů světelných bodů: $0,691 \text{ km} \times 28 \text{ ks} = 20 \text{ ks}$

Náklady na svítidla: $20 \times 15\,381 = 307\,620 \text{ Kč}$

Náklady na instalaci: $0,691 \times 430\,700 = 297\,614 \text{ Kč}$

Náklady na pořízení celkem: $307\,620 + 297\,614 = 605\,234 \text{ Kč}$

Spotřeba energie: $0,691 \times 8\,954 = 6\,187 \text{ Kč}$

S4 a S5 (27 ulic)

- Svítidlo LENY LED 88W, na 1 km je potřeba cca 28 ks, cena svítidla včetně zdroje 21 869 Kč, spotřeba energie za rok 26 266 Kč/km, instalace 612 300 Kč/km

Výpočet nákladů:

Potřebný počet kusů světelných bodů: $12,217 \text{ km} \times 28 \text{ ks} = 342 \text{ ks}$

Náklady na svítidla: $342 \times 21\,869 = 7\,479\,198 \text{ Kč}$

Náklady na instalaci: $12,217 \times 612\,300 = 7\,480\,469 \text{ Kč}$

Náklady na pořízení celkem: $1\,799\,946 + 7\,480\,469 = 14\,959\,667 \text{ Kč}$

Spotřeba energie: $12,217 \times 26\,266 = 320\,892 \text{ Kč}$

S6 a S7 (39 ulic)

- Svítidlo LENY LED 36W, na 1 km je potřeba cca 18 ks, cena svítidla včetně zdroje 5 263 Kč, spotřeba energie za rok 7 675 Kč/km, instalace 94 700 Kč/km

Výpočet nákladů:

Potřebný počet kusů světelných bodů: $8,921 \text{ km} \times 18 \text{ ks} = 161 \text{ ks}$

Náklady na svítidla: $161 \times 5\,263 = 847\,343 \text{ Kč}$

Náklady na instalaci: $8,921 \times 94\,700 = 844\,819 \text{ Kč}$

Náklady na pořízení celkem: $847\,343 + 844\,819 = 1\,692\,162 \text{ Kč}$

Spotřeba energie: $8,921 \times 7\,675 = 68\,469 \text{ Kč}$

Tab. 25 Přehled nákladů na pořízení nového VO a spotřebu energie

Třída osvětlení	Náklady na pořízení	Spotřeba energie za rok
ME5	1 135 765	48 249
ME6	647 362	21 879
S3	605 234	6 187
S4 + S5	14 959 667	320 892
S6 + S7	1 692 162	68 469
CELKEM	19 040 190	465 676

Zdroj: *Vlastní výpočet*

Z tabulky nám vyplynulo, že celková investice na kompletní obnovu veřejného osvětlení na LED technologii ve všech ulicích v Rosicích by dosahovala částky 19 040 190 Kč v průměrných současných tržních cenách. Při stanovování ceny jsem vycházela z cenových nabídek současných realizačních firem (FREYA Slovakia s. r. o., Ekosvětlo s. r. o., ELTODO, a.s.). Slevy z této částky by bylo možné dosáhnout změnou značek a typů svítidel.

Co se týče spotřeby energie, současně město vydává na spotřebu energie při ceně 2,60 Kč za 1 kWh částku kolem 800 000 Kč ročně. Výměnou veřejného osvětlení za LED technologii by tedy došlo k úspoře nákladů na energii ve výši 42 %. Město by ročně ušetřilo minimálně 334 324 Kč za spotřebu elektrické energie, nicméně je nutné také neopomenout částku průměrných 200 000 Kč, která je v současné době každoročně investována do údržby starého VO.

Tato částka by se do nákladů nepromítla minimálně po dobu záruky na nové VO. Realizační firmy dnes nabízí záruky v délce minimálně 5 let od předání stavby.

Výpočet návratnosti investice ROI

Při výpočtu budeme uvažovat uspořené náklady na údržbu stávajícího VO a úsporu nákladů na elektrickou energii.

$$\text{Doba návratnosti} = \frac{\text{počáteční investice}}{\text{roční úspora}} = \frac{19\,040\,019}{534\,324} = 35,6 \text{ let}$$

$$\text{Čistý zisk} = 35,6 \times 534\,324 = 19\,021\,934 \text{ Kč}$$

$$\text{ROI} = \frac{(\text{čistý zisk} - \text{počáteční investice})}{\text{počáteční investice}} \times 100 = \frac{19\,040\,019 - 19\,021\,934}{19\,040\,019} \times 100 = 0,1 \%$$

Z výpočtu je patrné, že úspora elektrické energie pokryje celkové investiční náklady. Není uvažována změna ceny elektrické energie a případné opravy VO v průběhu let. Pokud by se město rozhodlo a chtělo vyměnit stávající zařízení VO za novou technologii LED, byla by to pro město sice vysoká investice, která by se dala rozdělit i do několika po sobě následujících let, nicméně k úspoře elektrické energie by jistě došlo. Modelová situace nám demonstrovala, že minimálně ve výši 42 %, i když výrobci slibují až 60 %. Situace je v každém městě odlišná, nelze přesně stanovit která technologie a typ svítidla bude nejlepší.

V rámci dotační výzvy EFEKT Ministerstva průmyslu a obchodu, která bude vyhlášena na podzim roku 2017 (bývá vyhlášována na konci každého roku), by mohlo město požádat o dotaci na tuto investici v rámci programu B. 1 Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení na výměnu stávajících svítidel za LED svítidla. V této dotaci by mohlo dosáhnout až na 50 % způsobilých výdajů, maximálně však částky 2 mil. Kč.

4.3 Koupaliště

Dle informací na oficiálních stránkách města Rosice jsou v rozpočtu na rok 2017 prostředky ve výši 17 mil. na obnovu koupaliště na biotop. Je tedy zřejmé, že představitelé města svůj slib s opravou koupaliště dodrží a již brzy ho otevřou pro veřejnost. Vše se bude odvíjet od toho, jak rychle město vyřeší problémy s pozemky, na kterých se koupaliště nachází, jak bylo řečeno, o koupi pozemků ve výši 2 mil. Kč se vedou již delší dobu jednání. Pokud však vše dobře dopadne a město areál koupaliště opraví, Rosickým TS nastane znovu povinnost provozování koupaliště, což je plánováno nejdříve na sezónu roku 2018.

Jak bylo řečeno, provoz koupaliště byl v posledních letech existence ztrátový, ztráty činily 250 – 300 tis. ročně. Aby tato ztráta byla v dalších letech pokryta, měly by Rosické TS spolu se svým zřizovatelem zvážit, jaká opatření na snížení nákladů provozu koupaliště zavést, případně jaké vstupné nastavit, aby o koupaliště byl zájem a přitom by prostředky ze vstupného zvýšily příjmy.

Město zvažuje místo rekonstrukce chlorovaného bazénu využít technologii biotop. Tato technologie je čistě přírodní, voda v bazénech je čištěna rostlinami, řasami a mikroorganismy ve šterkovém loži, které jsou v tzv. čistící zóně bazénu. Přes čistící zónu vtéká do bazénu čistá voda. Tato technologie je výrazně levnější, než udržovat bazén chlorovaný, tedy bazén s chemickými látkami, ty se v biotopu vůbec nepoužívají.

Tato technologie také výrazně uspoří vodu a energii nutné k filtraci a cirkulaci vody. Tím, že se přistoupí k čistě přírodnímu čištění, dá se očekávat, že se zvedne návštěvnost, protože mnoho lidí trpí alergickou reakcí na chlor a z tohoto důvodu nenavštěvují podobná zařízení.

Jelikož není možné předem odhadnout, kolik teplých dnů během roku bude, tedy kolik dnů bude bazén pro veřejnost otevřen, bylo by jistě pro návštěvníky lákavější, kdyby teplota vody v bazénech byla vyšší. Technologie biotopu by zajistila, aby teplota vody byla vyšší, než v klasickém bazénu. Je to možné díky tomu, že čistící zóna často bývá vybudována z černé folie, která tvoří podloží pod štěrkovým ložem. Černá barva přitahuje slunce a víc ohřívá vodu. Čistící zóna má také mělkou hloubku, proto se zde voda rychleji ohřívá. Bazén s biotopovou technologií má tedy o několik stupňů vyšší teplotu vody, než klasický bazén s chlorem.

Vstupné na koupaliště bylo v době provozu stanovené velice nízko, dospělé osoby platily 40 Kč za celodenní vstupné, děti 20 Kč, a to bez ohledu na den v týdnu. Bylo to dané tím, že areál byl zastaralý a nebyl tedy atraktivní, proto nešlo zvyšovat vstupné dle okolních obcí, které provozují obdobná zařízení.

Celodenní vstupné do bazénu ve Zbýšově u Brna, který se nachází 7 km od Rosic u Brna, je nastavené na 60 Kč za dospělého a 40 Kč za dítě na celý den, odpolední vstupné dospělý 40 Kč, dítě 20 Kč. Co koupaliště ve Zbýšově neřeší, je zvýhodněné vstupné pro rodiny.

Po rekonstrukci bazénu v Rosicích by mělo zastupitelstvo města schválit nové ceníky vstupného. Na koupališti v Rosicích se musí aplikovat minimálně stejné podmínky, jako jsou ve Zbýšově, aby se koupališti ve Zbýšově dalo konkurovat. Nastavit vstupné výš, než je ve Zbýšově, by nebylo vhodné řešení, i tam se jedná o poměrně nový areál, který přitahuje zejména velkým tobogánem, který je zdarma. Jde sice o bazén s klasickou chlorovanou vodou, ale bývá v teplých dnech hojně navštěvován a bude velkou konkurencí pro nový rosický bazén.

Zvýšení vstupného na koupališti

Nové vstupné by mohlo být rozděleno následovně:

Celodenní vstupné

Dospělí	60,- Kč
Děti od 3 let	40,- Kč
Rodinné vstupné (2 dospělí + 2 děti)	150,- Kč

Odpolední vstupné (po 16h)

Dospělí	40,- Kč
Děti od 3 let	20,- Kč
Rodinné vstupné (2 dospělí + 2 děti)	100,- Kč

Nové celodenní vstupné by tedy zdražilo pro dospělé o 34 %, pro děti o 50 %. Odpolední vstupné by zůstalo v cenové úrovni z roku 2012. Nedá se předem odhadnout, jaká bude návštěvnost nového koupaliště, v posledních pěti letech provozu se pohybovala od 7 655 po 10 941 návštěvníků za rok, v průměru tedy asi 9 000 návštěvníků za rok. Pokud bychom tedy zvažovali v budoucnu podobný počet návštěvníků a propočítali z průměrné ceny 40 Kč za osobu pravděpodobné příjmy ze vstupného, dostali bychom se na příjmy kolem 360 000 Kč.

Jak bylo řečeno, provoz koupaliště v minulosti stál město 400 – 450 tis. Kč. Provoz biotopu bude výrazně levnější, ušetří se náklady za chemii a energii na čištění vody. Samotné zvýšení vstupného by mělo pokrýt náklady na provoz nového koupaliště. K příjmům z koupaliště je ale nutné připočítat i provize z provozování občerstvení, které bude v areálu také řešeno, tak jak tomu bylo v minulých letech.

Zařízení na podporu ohřevu vody

Dalším řešením by bylo vybudování solárních panelů, popř. fotovoltaických panelů pro ohřev vody. Byla by to sice pro město nákladnější investice, ale na solární panely i fotovoltaiku se dá získat dotace z EU popř. ze státního rozpočtu např. v rámci programů OPŽP (např. Nová zelená úsporám). V minulých letech se výše dotace pohybovala v rozmezí od 40 – 90 % uznatelných nákladů pro domácnosti a ve výši 50 % z uznatelných nákladů pro komerční objekty a firmy.

Voda ohřátá z kolektorů by se dala využít v bazénu, ale také i ve sprchách, dle výrobců nahrazuje 40 – 60 % teplé vody ze stávajícího zdroje. Vyšší teplota vody v bazénu by mohla přilákat návštěvníky již brzy na jaře nebo později na podzim, kdy denní teploty dosahují těsně nad 20st., čímž by se prodloužila koupací sezóna a zvýšilo by to celkově počty návštěvníků, tedy potenciálně další příjmy ze vstupného.

Pokud by vedení města při budování biotopu chtělo zachovat původní rozměr bazénu, tedy 60 x 30 m, což je 1 800 m² plochy, bylo by nutné pořídit solární panely o velikosti cca 70 % vodní plochy, tedy kolem 1 260 m². Návratnost investice bez dotace se dle výrobců pohybuje mezi 7 – 10 lety, životnost solárních panelů je 25 – 30 let. Fotovoltaický ohřev vody má proti solárnímu systému výhodu v tom, že při přenosu vyrobené energie z panelu do zásobníků nedochází k tepelné ztrátě. Na rozdíl od solárních panelů, které přeměňují sluneční energii na teplo, fotovoltaické panely produkují energii i při zatažené obloze.

Tab. 26 Přehled nákladů na pořízení zařízení pro ohřev vody

Typ zařízení	Cena m ² panelu	Instalace kompletu	CELKEM za 1 260 m ²
Solární panel	3 600	900 000	5 436 000
Fotovoltaika	10 400	2 000 000	15 104 000

Zdroj: Vlastní výpočet

Jak je z tabulky patrné, v obou případech se jedná o velice nákladnou investici, kterou by ani Rosické TS, ani město Rosice ze svého rozpočtu nepokryly. Do této investice bych doporučila se pouštět pouze v případě, že by byla část investice hrazena nějakou dotací.

Co se týče možnosti získání dotace, v letošním roce je možnost získat prostředky z Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost na podporu ohřevu vody pomocí fotovoltaických panelů. Maximální výše podpory činí 50 % z pořizovací ceny, nejvýše až 250 mil. Kč. Jedinou podmínkou získání dotace je splnit limit kWp pro průmyslové objekty, a to minimálně 100 kWp. Navrhovaná plocha panelů o rozloze 1 260 m² by měla mít hodnotu cca 140 kWp (1kWp = 8 - 10 m²) a tuto podmínku by splnila. Dotace by pokryla polovinu nákladů.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace Rosické TS a poté navrhnout opatření, která by vedla ke zlepšení hospodářské situace organizace a případně k získání dalších finančních prostředků.

První část – teoretická část, popisuje neziskové organizace, jejich druhy a charakteristiky. Dále popisuje příspěvkové organizace, které jsou jedním z druhů neziskových organizací a slouží zejména k poskytování veřejně prospěšných služeb. Podrobně je zde popsán způsob založení příspěvkové organizace, funkce, které by měla plnit, způsoby hospodaření, vedení účetnictví doplňkové a hlavní činnosti, jak získávají prostředky, otázka majetku, zdaňovací povinnosti atd.

Byla provedena analýza financování příspěvkových organizací. U vybrané příspěvkové organizace Rosické TS je v diplomové práci zohledněno devět let působnosti organizace, tj. období v letech 2008 – 2016. Data zjištěná v jednotlivých letech sledovaného období nám měla zhodnotit hospodaření a pomoci nalézt optimální řešení pro hospodaření organizace do budoucna.

V analytické části jsou popsány základní údaje o příspěvkové organizaci Rosické TS, která je subjektem posouzení hospodaření. Je zde popsán vznik, hlavní a doplňková činnost, způsob financování, náklady a výnosy v letech 2008 – 2016, hospodářské výsledky. Byla provedena finanční analýza, která se posuzovala na ukazatelích rentability, likvidity, aktivity a zadluženosti (finanční stability).

Praktická část zahrnovala zhodnocení finanční analýzy a doporučení a návrhy řešení ke zlepšení hospodaření příspěvkové organizace. Návrhy zlepšení byly orientované s ohledem na činnost organizace, a to zejména na snížení nákladů na energii při provozu veřejného osvětlení, která tvoří podstatnou část celkových nákladů, jak bylo možné posoudit při analýze nákladů a výnosů. Další návrhy jsou směřované k novým možnostem získávání nových finančních prostředků z dotací na pořízení elektromobilu a ke zvýšení příjmů ze vstupného na koupaliště, které bylo ztrátové.

Z výsledků analýzy lze konstatovat, že příspěvková organizace Rosické TS se v průběhu let rozrůstala, její celkový hospodářský výsledek byl vždy kladný a dokáže hospodařit se svěřenými prostředky tak, aby její služby byly kvalitní a ku prospěchu města Rosice. Nicméně je stále co zlepšovat, např. znovu otevřená otázka městského koupaliště. Organizace by se měla přizpůsobit poptávce, ale přitom zavést ve spolupráci se zřizovatelem při otevření koupaliště taková opatření, která by jim při provozu koupaliště nezasahovala výrazně do rozpočtu.

Návrhy na zlepšení hospodaření a jejich přínosy byly zvoleny s ohledem na možnosti příspěvkové organizace. Má povoleny pouze činnosti, které jsou stanoveny ve zřizovací listině jako hlavní a doplňkové. Organizace je striktně musí dodržovat a nemá mnoho možností, jak zlepšit svoje hospodaření.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2009, 303 s. ISBN 978-80-245-1650-9
- [2] DEFOURNY, Jacques (ed.), Lars HULGÅRD (ed.) a Victor PESTOFF (ed.). *Social enterprise and the third sector: changing European landscapes in a comparative perspective*. 1st ed. London: Routledge, 2014, xv, 279 s. ISBN 978-0-415-83156-7,
- [3] HLOUŠEK Jan a HLOUŠKOVÁ Zuzana. *Získávání zdrojů na aktivitu NNO působící v sociální oblasti*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011, 158 s. ISBN 978-80-7435-121-1
- [4] HYÁNEK, Vladimír. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2011, 131 s. ISBN 978-80-210-5651-0
- [5] GRÜNWALD, Rolf. *Finanční analýza a plánování podniku*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2007, 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2
- [6] IŠTVÁNFYOVÁ, Jana. *Možnosti a meze účetnictví veřejného a neziskového sektoru*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2009, 206 s. ISBN 978-80-245-1509-0
- [7] KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2
- [8] LAVILLE, Jean-Lois (ed.), Dennis R YOUNG (ed.) a Philippe EYNAUD (ed.). *Civil society, the third sector and social enterprise: governance and democracy*. London: Routledge/Taylor and Francis Group, 2015, 257 stran. ISBN 978-1-138-01331-5
- [9] MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla; TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. 2. akt. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, ISBN 978-80-7263-664-8

- [10] PELC, Vladimír. *Daně z příjmů: s komentářem 2014 : zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, s komentářem, účinný pro rok 2014, zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, s komentářem, účinný pro rok 2014, vyhlášky a nařízení vlády, pokyny a sdělení MF ČR a GFŘ, judikatura*. 14. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2014, 1119 s. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-867-3.
- [11] REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010, 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5
- [12] STEJSKAL, Jan. *Ekonomika neziskové organizace*. 2. vyd. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2014, 262 s. ISBN 978-80-7501-063-6
- [13] STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9
- [14] STUHLÍKOVÁ, Helena a Sofie KOMRSKOVÁ. *Zdaňování neziskových organizací: zejména příspěvkových organizací, krajů, obcí, občanských sdružení, nadací, veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a obecně prospěšných společností: s příklady z praxe*. Olomouc: ANAG, [2009], ISBN 978-802-4727-073
- [15] SYNEK, Miloslav a kol. *Podniková ekonomika*. 4. přeprac. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. 475 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-892-4.
- [16] ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011, 155 s. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4041-6
- [17] VORBOVÁ, Helena. *Účetní souvztažnosti pro příspěvkové organizace v roce 2012*. Praha: POLY+, 2012,. ISSN 1801-8157

Internetové zdroje

- [18] Město Rosice. Oficiální internetové stránky. *Budoucnost městského koupaliště v Rosicích* [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: http://www1.rosice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=14122&id=4221&n=budoucnost%2Dmestskeho%2Dkoupaliste%2Dv%2Drosicich&p1=51
- [19] HYÁNEK Vladimír, ŠKARABELOVÁ Simona, ŘEŽUCHOVÁ Markéta. Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů – metody, problémy, řešení [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: www.ecvns.cz/soubory/Rozbor_metody_problemy_reseni.pdf
- [20] Integrovaný portál MPSV, *Aktivní politika zaměstnanosti a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti* [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>
- [21] Dotační.info, největší portál o dotacích v ČR. *Neziskové organizace*. [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/dotace-podle-oboru/neziskove-organizace/>
- [22] eDOTACE, průvodce světem dotací. *Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů (3.2) – Výzva 69*. [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/vyzva/zvysit-podil-materialoveho-a-energetickeho-vyuziti-odpadu-32-vyzva-69>
- [23] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Integrovaný regionální operační program. [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/irop/>

Zákony a usnesení

- [24] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) ze dne 27. června 2000
- [25] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů ze dne 27. června 2000
- [26] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ze dne 20. listopadu 1992. In: *Daňové zákony* v úplném znění k 1. 1. 2014, Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. ISNB 978-80-274-5171-9

Dokumenty příspěvkové organizace Rosické TS

- [27] Město Rosice. *Zřizovací listina příspěvkové organizace Rosické TS*. Rosice, 2007
- [28] Příspěvková organizace Rosické TS. *Výroční zprávy za roky 2008 – 2016*. Rosice
- [29] Příspěvková organizace Rosické TS. *Rozvahy a Výkazy zisků a ztráty za rok 2008 – 2016*. Rosice
- [30] Městské standardy pro veřejné osvětlení. *Standardy veřejného osvětlení města Rosice*, 2. vydání 02/2017. Rosice

SEZNAM ZKRATEK

BL	běžná likvidita
CZ	celková zadluženost
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
DOP	doba obratu pohledávek
DOZ	doba obratu zásob
DHM	drobný hmotný majetek
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
HČ	hlavní činnost
HV	hospodářský výsledek
HVDC	hospodářský výsledek doplňkové činnosti
KS	koefficient samofinancování
IROP	Integrovaný regionální operační program
LED	anglická zkratka <i>Light-Emitting Diode</i>
MěÚ	městský úřad
M _{KZ}	míra krytí ztráty
MZ	míra zadluženosti
NDC	náklady doplňkové činnosti
NNO	nestátní neziskové organizace
OA	obrat aktiv
OL	okamžitá likvidita
OP	obrat pohledávek
OPZ	Operační program Zaměstnanost
OPŽP	Operační program životního prostředí
OUZ	obrat úhrady závazků
OZ	obrat zásob
PHM	pohonné hmoty
PL	pohotová likvidita
ROI	návratnost investice

R _{NDČ}	rentabilita nákladů doplňkové činnosti
SFŽP	Státní fond životního prostředí
TS	technické služby
USA	Spojené státy americké
VH	výsledek hospodaření
VO	veřejné osvětlení
ZiskDČ	hospodářský výsledek z doplňkové činnosti v kladném čísle
ZtrátaHČ	hospodářský výsledek z hlavní činnosti v záporném čísle

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Přehled návštěvnosti Městského koupaliště v letech 2007 - 2011	45
Tab. 2 Přehled tržeb Městského koupaliště v letech 2007 - 2011	46
Tab. 3 Přehled výše příspěvků zřizovatele v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	54
Tab. 4 Přehled tržeb z hlavní a doplňkové činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)	55
Tab. 5 Přehled ostatních tržeb z hlavní činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)	57
Tab. 6 Přehled ostatních tržeb z doplňkové činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)...	58
Tab. 7 Přehled nákladů z hlavní činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)	60
Tab. 8 Přehled nákladů z doplňkové činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)	61
Tab. 9 Přehled hospodářských výsledků po zdanění v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč) ..	62
Tab. 10 Výpočet nákladové rentability z doplňkové činnosti 2008 – 2016 (v tis. Kč) ..	65
Tab. 11 Výpočet krytí ztráty z hlavní činnosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	66
Tab. 12 Výpočet okamžité likvidity v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	68
Tab. 13 Výpočet pohotové likvidity v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	70
Tab. 14 Výpočet běžné likvidity v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)	71
Tab. 15 Výpočet obratu aktiv v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	73
Tab. 16 Výpočet obratu zásob a doby obratu zásob v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč)....	74
Tab. 17 Výpočet obratu aktiv v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	75
Tab. 18 Výpočet obratu úhrady závazků v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	76
Tab. 19 Výpočet celkové zadluženosti v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	78

Tab. 20 Přehled stavu na účtech peněžních fondů v roce 2016 (v Kč).....	78
Tab. 21 Výpočet koeficientu samofinancování v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	79
Tab. 22 Výpočet obratu úhrady závazků v letech 2008 – 2016 (v tis. Kč).....	80
Tab. 23 Vyčíslení nákladů na PHM.....	93
Tab. 24 Celkové délky komunikací s příslušným zařazením.....	97
Tab. 25 Přehled nákladů na pořízení nového VO a spotřebu energie.....	99
Tab. 26 Přehled nákladů na pořízení zařízení pro ohřev vody	104

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Přehled spotřeby elektrické energie v letech 2010 - 2016.....	48
Graf 2 Množství odpadu v letech 2012 - 2016	52
Graf 3 Grafické znázornění výše příspěvku od zřizovatele	55
Graf 4 Tržby z hlavní a doplňkové činnosti	56
Graf 5 Tržby z hlavní a doplňkové činnosti celkem	58
Graf 6 Náklady na hlavní a doplňkovou činnost dle druhu	62
Graf 7 Nákladová rentabilita z doplňkové činnosti v letech 2008 - 2016	65
Graf 8 Grafické znázornění míry krytí ztráty z hlavní činnosti v letech 2008 - 2016	67
Graf 9 Grafické znázornění vypočtených ukazatelů likvidity v letech 2008 - 2016	71
Graf 10 Grafické znázornění vypočtených ukazatelů aktivity v letech 2008 - 2016.....	76

PŘÍLOHY

Příloha 1 – Zřizovací listina příspěvkové organizace Rosické TS

Příloha 2 – Organizační struktura organizace

Příloha 3 – Ukázka práce Rosických TS

Příloha 4 – Pohled na Městské koupaliště v roce 2011

Příloha 5 – Přehled odpadů převzatých v roce 2016

PŘÍLOHA 1

Zřizovací listina příspěvkové organizace Rosické TS

Město Rosice vydává na základě usnesení Zastupitelstva města Rosice č. 6/2007 ze dne ze dne 12. 4. 2007 na základě ustanovení § 84 odst. 2 písm. e) zákona č. 128/2000Sb., o obcích, v platném znění a v souladu s ustanoveními § 27 - § 37 zákona č. 250/2000Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, zřizovací listinu příspěvkové organizace Rosické TS.

ZŘIZOVACÍ LISTINA příspěvkové organizace

Rosické T S

Článek I. Označení zřizovatele

Název : město Rosice
Sídlo : Rosice 665 01, Palackého nám. 13
IČ : 00282481

Článek II. Název a sídlo příspěvkové organizace

Název : Rosické TS, příspěvková organizace
Sídlo : Sklářská 846, Rosice 665 01
IČ : 75105420

Článek III. Vymezení hlavního účelu a předmětu činnosti

Účelem zřízení Rosických TS, příspěvkové organizace (dále jen Rosické TS nebo příspěvková organizace) je péče o čistotu a vzhled města a zajištění funkčnosti veřejných prostranství a veřejných zařízení ve městě.

Rosické TS uskutečňují na území města Rosice tyto činnosti :

- úklid města
- provoz , údržbu a opravy veřejného osvětlení
- údržbu zeleně
- provoz městského koupaliště
- opravy a údržbu komunikací.

Článek IV. Statutární orgán

Statutárním orgánem příspěvkové organizace Rosické TS je její ředitel. Ředitel je jmenován zřizovatelem na základě výběrového řízení rozhodnutím Rady města Rosice o jmenování do funkce a ředitel může být také zřizovatelem na základě rozhodnutí Rady města Rosice odvolán.

1/3

Ředitel příspěvkové organizace jedná jejím jménem a zastupuje příspěvkovou organizaci navenek v souladu s platnými právními předpisy a v rámci oprávnění vymezených touto listinou, a to tak, že ke svému vlastnoručnímu podpisu připojí otisk razítka příspěvkové organizace.

Ředitel řídí příspěvkovou organizaci Rosické TS, plní povinnosti vedoucího organizace a jmenuje a odvolává své zástupce a řídí své zaměstnance.

Ředitel odpovídá za efektivní využívání svěřených hospodářských prostředků. Ředitel dále odpovídá za zpracování a předložení každoroční zprávy o činnosti a výsledcích organizace a každoroční zprávy o hospodaření organizace, které předkládá Zastupitelstvu města Rosice.

Článek V. Vymezení majetku

Zřizovatel svěřuje Rosickým TS do správy k jejich vlastnímu hospodářskému využití a k plnění jejich poslání a úkolů níže uvedený majetek ve vlastnictví zřizovatele.

Zřizovatel svěřuje Rosickým TS do správy movitý majetek v celkové účetní hodnotě **3.006.000,-Kč** (slovy: třímilióny šesttisíc korun českých).

Inventurní soupis movitého majetku zjištěného ke dni účinnosti zřizovací listiny je nedílnou součástí této zřizovací listiny a je uložen v jednom originálním vyhotovení u zřizovatele a v jednom originálním vyhotovení u Rosických TS. Tento inventurní soupis movitého majetku obsahuje ocenění každé jednotlivé položky soupisu.

Článek VI. Vymezení majetkových práv a povinností

Veškerý majetek svěřený příspěvkové organizaci Rosické TS zůstává ve vlastnictví zřizovatele.

Rosické TS vedou svěřený majetek v účetnictví a svěřený majetek účetně odepisují.

Rosické TS se svěřeným majetkem řádně hospodaří, zejména jej chrání před poškozením a zcizením.

Rosické TS nejsou oprávněny svěřený majetek převádět na jiné subjekty, zatěžovat jej zadržovacími právy či jinými právními závazky a povinnostmi.

Rosické TS nejsou oprávněny uzavírat nájemní smlouvy a smlouvy o výpůjčce ohledně svěřeného majetku bez předchozího souhlasu zřizovatele.

Rosické TS jsou povinny řídit se při jakémkoli nakládání s nepotřebným movitým majetkem pravidly stanovenými zřizovatelem pro nakládání s takovým majetkem.

Článek VII. Hospodaření příspěvkové organizace

Rosické TS hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele. Rosické TS dále hospodaří s peněžními prostředky ze svých fondů a s peněžními dary od fyzických a právnických osob.

Rosické TS dostávají od zřizovatele k naplnění svého hlavního účelu a k realizování předmětu činnosti příspěvek na určité neinvestiční náklady (údržba, běžný provoz), a to ve finanční výši každoročně schválené zřizovatelem v rámci rozpočtu města na příslušný rok.

2/3

**Článek VIII.
Doplňková činnost**

Zřizovatel souhlasí s tím, aby Rosické TS provozovaly následující doplňkové činnosti s cílem lepšího využití všech svých hospodářských možností a odborností svých zaměstnanců. Jde o tyto doplňkové činnosti :

- poskytování technických služeb (čištění ulic a udržování veřejných prostranství)
- nakládání s odpady s výjimkou nebezpečných odpadů
- přípravné práce pro stavby (zemní práce, úpravy terénu, výkopové práce, bourací a uklízecí práce, technická rekultivace).

Tyto činnosti nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a jsou sledovány účetně odděleně.

**Článek IX.
Vymezení doby trvání**

Rosické TS se zřizují na dobu neurčitou.

**Článek X.
Závěrečná ustanovení**

Tato zřizovací listina se stává platnou dnem jejího schválení Zastupitelstvem města Rosice. Účinnosti nabývá tato zřizovací listina dne 24. dubna 2007.

Tato zřizovací listina se vyhotovuje ve čtrnácti stejnopisech s platností originálu, z nichž sedm vyhotovení obdrží zřizovatel a sedm vyhotovení příspěvková organizace.

V Rosicích dne 22. dubna 2007

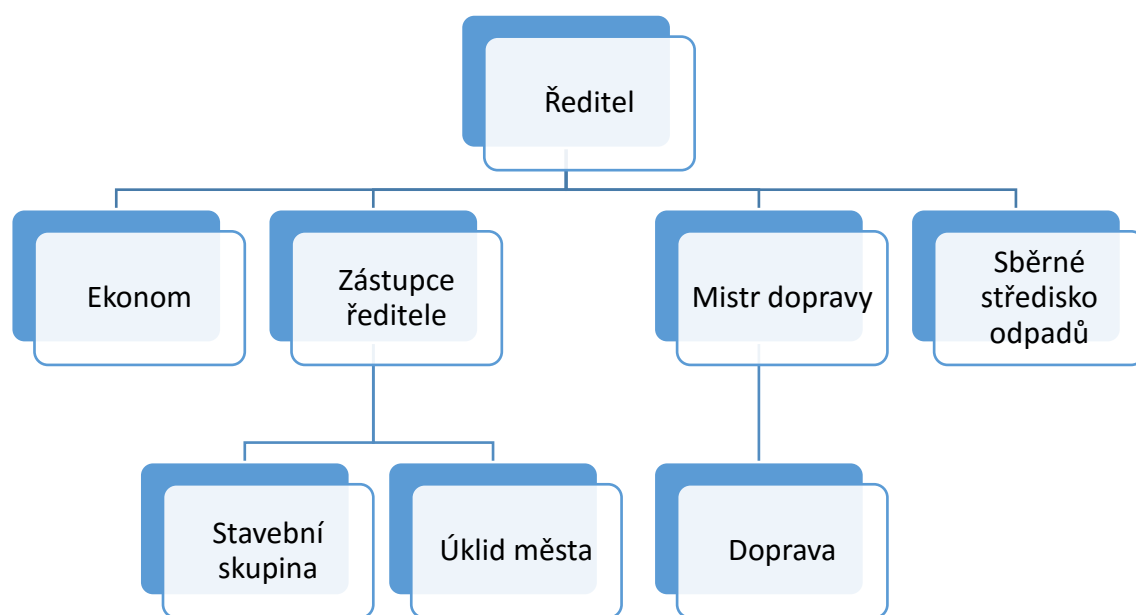
Ing. Petr Klíma
starosta města

Josef Hájek
místostarosta

PŘÍLOHA 2

Organizační struktura organizace

PŘÍLOHA 3

Ukázka práce Rosických TS (zdroj: archiv Rosických TS)

Údržba školní zahrady MŠ Husova

Kácení zeleně

Údržba zeleně v sadu na Sv. Trojici

Ukázka výsadby okrasných květin na Palackého náměstí

PŘÍLOHA 4

Pohled na Městské koupaliště v roce 2011 (zdroj: archiv Rosické TS)

PŘÍLOHA 5

Přehled odpadů převzatých v roce 2016 (zdroj: Zpráva pro radu města Rosice o činnosti Rosických TS za rok 2016)

Název odpadu	Množství (v t)
Nechlorované minerální motorové, převodové oleje	0,503
Papírové a lepenkové obaly	19,620
Plastové obaly	1,095
Dřevěné obaly	77,360
Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek	2,110
Absorpční činidla, filtrační materiály	1,198
Pneumatiky	3,980
Dřevo	3,236
Beton	25,200
Cihly	21,310
Směsi nebo oddělené frakce betonu, cihel, tašek	172,350
Železo a ocel	3,370
Zemina a kamení	454,000
Sklo	2,500
Rozpouštědla	1,176
Pesticidy	0,591
Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice	2,703
Nepoužitelná cytostatika	0,279
Vyřazené elektrické a elektronické zařízení	0,399
Plasty	1,020
Kovy	19,420
Biologicky rozložitelný odpad	177,770
Objemný odpad	359,770
CELKEM	1 350,960